

BI

Spesialiseringsskatalog

BI Handelshøyskolen i Oslo

Siviløkonomstudiet

Høst 1993

Vinter 1994

Vår 1994

Spesialiseringskatalog

Siviløkonomstudiet

Høst 1993

Vinter 1994

Vår 1994

Utgitt av : BI Handelshøyskolen i Oslo
Sats, paste up og layout: Grafisk avdeling, BI
Redaksjonen avsluttet: August 1993
Trykket hos: Nationen Trykk AS, Oslo

Innledning

Vi har fra høsten 1993 funnet det hensiktsmessig å lage en egen katalog for spesialiseringsdelen. Denne katalogen inneholder alle kurs på hver retning gjennom alle tre terminene. For å kunne få dette til, må faglig stab ha muligheten til å endre pensum på vinter- og vårkursene. Dette fordi det kan komme til nye bøker som er bedre enn de eksisterende. Slik endring vil bli bekjentgjort ved oppslag i god tid før angjeldende termin starter. Dette gjelder vinter- og vårkurs.

Vinteren i 3. klasse skal studentene velge spesialiseringretning og tilhørende kurs. Studentene kan velge blant 12 forskjellige retninger hvorav 3 går i sin helhet på Ekeberg.

1. Bedriftsutvikling på norsk *
2. Beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon
3. Finans
4. Internasjonal bedriftsledelse *
5. Ledelse og effektivitet
6. Logistikk
7. Markedsføring
8. Organisasjonpsykologi *
9. Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring
10. Samfunnsøkonomi
11. Shipping Management
12. Strategisk forretningsutvikling (tilbys ikke i 1993/94)

Retninger avmerket med * blir forelest på Ekeberg.

Siviløkonomstudiets spesialiseringsdel er funksjonsorientert i motsetning til studiets obligatoriske undervisning, som gir studentene generelle kunnskaper innen fagområdene. Med funksjonsorientert menes at undervisningens innhold og form er tilrettelagt med sikte på å forberede studentene til oppgaver innen bestemte bedriftsøkonomiske funksjoner (unntaket er Internasjonal bedriftsledelse og Organisasjonpsykologi).

Det spesialiseringsvalg som foretas, bør derfor være et resultat av de ønsker og planer hver enkelt student har for sin fremtidige yrkesaktive karriere.

Det gjøres oppmerksom på at enkelte retninger i sin helhet foreleses på engelsk. Videre er det kurs hvor det også benyttes engelsk som undervisningsspråk.

Hver enkelt spesialiseringsretning består av en obligatorisk del og en valgfri del. Studentene skal som et minstekrav gjennomføre 5 kurs innen den valgte retningen samt 1 kurs som velges enten fra retningen eller fra annen retning eller fra de frittstående suppleringskursene.

Dersom studentene ønsker å avlegge eksamen i kurs som går utover de nødvendige 6 kurs, gis det anledning til det. Disse kursene regnes som ekstra kurs, og studentene kan velge om disse kursene skal inngå i hovedkarakteren når vitnemål utstedes.

Vi gjør spesielt oppmerksom på at i og med denne nye katalogen som tar for seg *alle* kurs innenfor spesialisering, altså for et helt studieår, kan pensum være ufullstendig eller gjenstand for endring. Dette gjelder spesielt for vinter- og vårkursene. Endringer i pensum vil bli bekjentgjort ved oppslag.

Videre gjøres studentene oppmerksomme på at det er mulig med omvalg av kurs – for høstterminen innen første undervisningsuke i høstterminen, og for vinter- og vårterminen innen første uke av vinterterminen. Disse omvalgene forutsetter at det er plasser ledige på kurset.

Når det gjelder omvalg av retning, er denne fristen 1. mai i 3. klasse.

Skjemaer for omvalg fås i sekretariatet.

Diplomoppgaven

Studentene skal i løpet av sitt 4. år skrive en diplomoppgave. Oppgaven utføres av to til tre studenter som samarbeider om oppgaven.

Når det gjelder tema for oppgaven og hvordan man skal komme igang, henvises det til diplomseminaret som gjennomføres for hver retning. Seminarene vil starte på vårparten i 3. klasse for at studentene hurtigst mulig skal komme igang med diplomoppgaven. Vi gjør oppmerksom på at diplomseminaret er obligatorisk og vil fungere som en del av veiledningsopplegget for studentene.

Ved innlevering av definisjonsskjema vil hver gruppe få tildelt veileder som i hovedsak også er hovedsensor på oppgaven. Hvis studentene har egne ønsker når det gjelder veileder, kan gruppen ta direkte kontakt med vedkommende i faglig stab.

Formelle krav til diplomoppgaven

Format og layout

Diplomoppgaven skal trykkes i A4 format. Oppgaven skal være maskinskrevet. Det finnes ingen faste normer for linjeavstand og marger. Er man i tvil om hva som egner seg, kan man benytte de retningslinjer som finnes for årsoppgaver og prosjektarbeider. Oppgaven skal innleveres fast innbundet med omslag i stiv kartong (f.eks. som BIs kompendier).

Antall eksemplarer

Diplomoppgaven skal i ferdig stand leveres i 6 – seks – eksemplarer til Sekretariatet.

Omslaget skal inneholde følgende opplysninger:

1. Diplomoppgave ved BI Handelshøyskolen i Oslo. (Det er i denne forbindelse ikke lov å benytte BIs logo).
2. Tidspunkt for innlevering (måned og år).
3. Tittel.
4. Registreringsnummer og navn.

Tittelen bør gjennomtenkes nøye. Alt for mange oppgaver har titler som:

1. ikke er dekkende for hva som er behandlet
2. er for omstendelige

Det er hensiktsmessig å benytte en todelt tittel:

1. hovedområdet, og
2. forklarende undertittel

NB! Hvis oppgaven er konfidensiell, skal dette tydelig fremgå på omslaget. (Se også punktet om Innlevering på neste side).

Sammendrag

Like etter omslaget på de innleverte oppgaver, dvs. før forord, innholdsfortegnelse etc., skal det finnes et sammendrag av oppgaven. Sammendraget må ikke overskride to A4 sider og skal inneholde følgende opplysninger:

1. Studenten(e)s navn, kontaktadresse og eventuelt telefon.
2. Årskull (f.eks. 1990–94)
3. Innleveringsmåned og -år.
4. Hvis oppgaven er konfidensiell, skal dette påføres, samt til hvilket tidspunkt den er konfidensiell.
5. Fagområde (f.eks. markedsføring, logistikk etc.)
6. Sammendrag av oppgaven, f.eks. ved hjelp av:
 - problemdefinisjon
 - kort om datainnsamling
 - analysen
 - konklusjonene
 - sentrale litteraturhenvisninger
 - hvem som har vært veileder

Innholdsfortegnelse og forord

Diplomoppgaven skal ha en innholdsfortegnelse. Denne bør settes opp slik at den gir en klar oversikt over oppgavens disposisjon og innhold. Mange foretrekker å lage en egen oversikt for å henvise til tabeller og figurer i teksten.

I forordet til oppgaven kan det skrives en kort selvkritikk av arbeidet som er gjennomført. Man kan kommentere både svake og sterke sider ved oppgaven, og også forklare årsaken til avvik fra den opprinnelige disposisjon. Husk at oppgaven må godkjennes på nytt dersom avvikene er vesentlige.

Litteraturfortegnelse

Diplomoppgaven skal inneholde en litteraturoversikt som plasseres bakerst i besvarelsen. Det finnes flere måter å redigere litteraturlisten på. Kjente eksempler vil man finne i forskjellige pensumlitteratur. Litteraturhenvisningen må inneholde:

1. Etternavn og initialer for fornavn til forfatteren(e).
2. Full tittel på boken, tidsskriftet og/eller artikkelen.
3. Forslag og utgivelsessted.
4. Tidspunkt for utgivelsen.

Henvisning i teksten kan skje på flere måter. Imidlertid skal henvisningen alltid komme i tilknytning til referanser og ikke samles til slutt i ett avsnitt. Litteraturhenvisningene anses som en viktig detalj og bør derfor være så klare og presise som mulig.

Spørreskjemaundersøkelser

Det forlanges at alle diplomoppgaver som bygger på intervju- eller enquête-metoder, også inneholder resymé av besvarelsen beregnet på dem som er intervjuet. For å få godkjent oppgaven forutsettes det altså en tilbakemelding til dem som ble spurt eller intervjuet, hvis de selv ber om det. I de tilfeller hvor respondantene (svarene) ikke vil være identifiserbare, vil det selvsagt ikke være mulig

å gjennomføre dette. Det bemerkes dessuten at alle spørreskjemaer og lignende data som studentene samler inn i forbindelse med diplomoppgaver, skal innleveres til – og oppbevares på en forsvarlig måte – av BI Handelshøyskolen i Oslo, eller makuleres på betryggende måte etter avtale med veileder og oppdragsgiver.

Innlevering

Tidsfrister

Oppgaver som innleveres innen 1. juni, vil normalt bli sensurert i løpet av ca. 5 uker.

Leveringssted

Besvarelsen skal leveres eller sendes rekommandert til BIs sekretariat, Postboks 580, 1301 Sandvika.

Registrering

Levering av det nødvendige antall eksemplarer registreres på Sekretariatet. Registrering blir ikke foretatt før alle formelle krav er overholdt (antall, innbinding, omslag, sammendrag etc.). Studenten skal ha kvittering for levert oppgave.

Oppbevaring

Etter sensur oppbevares fire eksemplarer av diplomoppgavene på Biblioteket. To eksemplarer beholdes av sensorene. Konfidensielle oppgaver oppbevares nedlåst. Eksemplarer av spesielt gode oppgaver sendes Universitetsbiblioteket og Biblioteket ved Norges Handelshøyskole.

Disposisjonsrett

BI forbeholder seg retten til uten vederlag å benytte hele eller deler av besvarelsene i undervisningen. Besvarelsene vil også kunne bli benyttet i utdannings- og forskningsarbeid som er igangsatt av BIs stab og som diplomoppgavene er en del av.

Studentene har utover dette full disposisjonsrett. Dette betyr at de har opphavs- og utnyttelsesretten til den innleverte besvarelse. BIs øvrige studenter skal ha anledning til å låne besvarelsene på Biblioteket.

Konfidensiell behandling

Oppgaver kan etter søknad til Høyskolekontoret gjøres konfidensielle i ett år. Søknaden skal inneholde begrunnelse for hvorfor oppgaven ønskes konfidensielt behandlet samt bekreftelse på dette fra oppdragsgiver. Dersom studentene ikke har søkt eller fått godkjent en slik søknad før sensurering, vil oppgaven straks etter sensur bli offentlig tilgjengelig.

Bedømmelse og sensur

Oppgaven skal bedømmes av to personer. Disse sensorene oppnevnes av instituttet. Et registreringsskjema for innlevering av diplomoppgave må fylles ut og innleveres i god tid før oppgaven leveres (14 dager). Skjemaet fås på Sekretariatet og skal fylles ut med studentens navn, oppgavens tittel og veileders navn.

Kontinuasjon

Dersom diplomarbeidet ikke godkjennes, skal omarbeidelse skje i henhold til veileders anvisninger, og ny sluttrapport innleveres. Omarbeidede oppgaver gis ikke bedre karakter enn 4.00.

Utmerkelser for fremragende diplomoppgave

Diplomoppgaven er kronen på verket i siviløkonomutdanningen. Det er studentenes første reelle mulighet til å anvende sine kunnskaper og evner på en betydningsfull måte utenfor undervisningsinstitusjonen. For å stimulere til høy kvalitet tildeles det årlig to utmerkelser for spesielt gode diplomoppgaver. Tildelingen finner som regel sted i forbindelse med den årlige avslutningsseremoni for avgangskullet i juni.

Finn Øiens pris

I den økonomisk-administrative fagtradisjon ligger det store utfordringer i å bygge kvantitative modeller til bruk i økonomisk styring, som beslutningsstøtte, eller for å øke innsikt og forståelse. I dag er utfordringene større enn noensinne på grunn av de muligheter datateknologien gir. Finn Øiens pris for beste diplomoppgave i kvantitative metoder tildeles forfatterne av den beste diplomoppgave på dette området.

Prisen er på kr 10 000,- totalt.

En komité bestående av Finn Øien, et medlem fra BI og et eksternt medlem valgt i samråd med de ovennevnte, bestemmer hvilken oppgave som skal tildeles prisen.

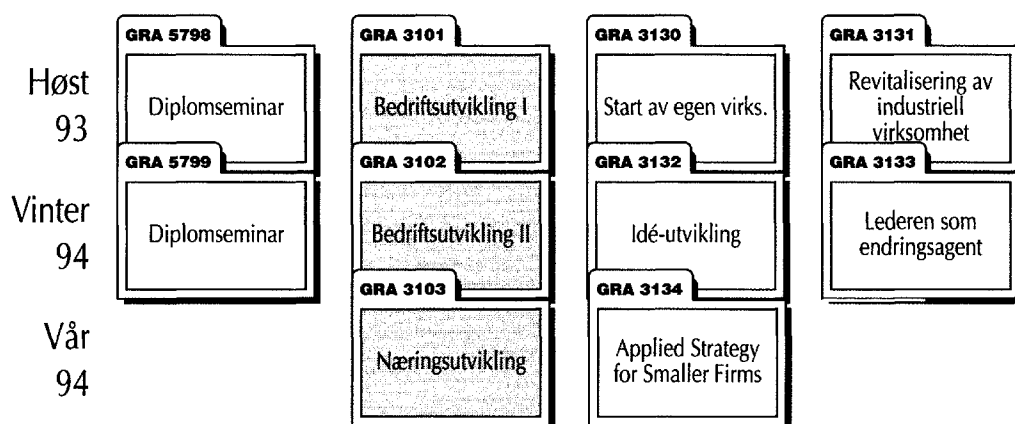
BI nominerer de diplomoppgaver som skal underkastes komiteens bedømmelse. Alle diplomoppgaver innlevert innen fristen (1. juni) kan komme i betraktning.

Avtalen om denne prisen gjelder inntil den sies opp av en av partene.

Spesialiseringsretningen Bedriftsutvikling på norsk

Development of small and medium Enterprises

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

«Bedriftsutvikling på norsk» retter seg mot det aktuelle og egenartede ved norsk næringslivs utvikling. Retningen legger spesiell vekt på forhold som gjelder små og mellomstore bedrifter (SMB) og fokuserer på fire områder:

- *Lederen. Situasjoner og roller for ledere i SMB.*
- *Bedriften. Start, utvikling, drift og avvikling av bedrifter.*
- *Grupper av bedrifter. Relasjoner mellom bedrifter. Bransjer.*
- *Næringsutvikling. Offentlig og privat innsats for utvikling av vårt næringsliv.*

Retningen er relevant både fordi SMB utgjør en betydelig del av næringslivet og fordi disse er svært viktige i nyskaping og arbeidsplassgenerering. Det er også klare tendenser til at større virksomheter består av eller deles opp i mindre bedrifter.

Vi sikter mot å utdanne en almenpraktikertype siviløkonom som har god forståelse for og handlingsevne innen de ovennevnte fokusområder. Dette betyr at kandidatene vil få forutsetninger både for å jobbe i eller for SMB bedrifter, innenfor nettverk og bransjer, i relasjoner mellom SMB og store bedrifter og innenfor næringsrettet arbeid privat og offentlig (politikkutforming, konsulentarbeid, veiledning, tilrettelegging, finansiering). Retningen er også egnet for den som sikter mot egen etablering eller medvirkning i nyskappingsprosjekter.

Obligatoriske kurs er: GRA 3101 Bedriftsutvikling I
 GRA 3102 Bedriftsutvikling II
 GRA 3103 Næringsutvikling

De obligatoriske kursene er mer forståelses- og teoribaserte, mens de valgfrie kursene er mer praktisk/metodiske. Studentene må velge 2 av de valgfrie kursene. Dessuten skal velges et suppleringskurs fritt innen fritt innen alle studieretningene, inklusive Bedriftsutvikling på norsk.

Retningsansvarlig: Otto Kaltenborn
Institutt for strategi, historie og språk

Antall plasser i retningen: 60

Diplomseminar i Bedriftsutvikling på norsk

Fagansvarlig: Otto Kaltenborn

Diplomseminaret skal hjelpe studentene til å komme igang med å gjennomføre diplomoppgavearbeidet på en målrettet måte. Seminaret er obligatorisk.

Seminaret omfatter obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodiske tilnærming samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlag for tilpassing av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Ansvarlig for fellesseminarene i høstterminen vil være Johan Olaisen.

Studentene vil her også få råd i forbindelse med selve skriveprosessen.

Videre vil det bli veiledning for den enkelte gruppe. Tidspunkter for de enkelte gruppene fastsettes i samråd med kursansvarlige.

Første seminar i terminen kunngjøres ved oppslag.

GRA 3101

Bedriftsutvikling I

Small Business Development

Mål for kurset

Hensikten med kurset er å gi studentene en realistisk virkelighetsoppfatning av

1. mindre bedrifters plass, rolle og utviklingstrekk i samfunnet
2. etablering, drift og utvikling av mindre bedrifter
3. særtrekk ved eierforhold, lederskap, bedriftsfunksjoner, markedstil
knytning i SMB.

Det blir lagt vekt på å gi studentene økt forståelse for og innsikt i markedsorientert konseptutvikling og -foretaksstrategi samt i den holistiske lederrollen i mindre foretak.

Tematisk oversikt

- SMB som fenomen, deres plass og rolle i samfunn og arbeidsliv
- Mindre bedrifter i regionaløkonomisk sammenheng
- Lederrollen og lederskap i SMB. Arbeidsformer og kommunikasjon i (og mellom) bedrifter.
- Livsløp for SMB. Problemer og løsninger i ulike faser. (Inkl. eierforhold og generasjonsskifte).
- Ideskaping og entrepenørskap i nye og eksisterende bedrifter
- Markedsorientert konseptutvikling og -foretaksstrategi i mindre bedrifter.
- Informasjonskilder, informasjonsbehandling og beslutnings-støtte i mindre bedrifter.
- Vilkår og muligheter for internasjonalisering i SMB. Problemer og løsninger.

Pensum

Burns, P. & Dewhurst, J. (eds.): "Small Business and Entrepreneurship".

London: Macmillian 1989 (ca. 150 sider av 285)

Diverse artikler og utdrag fra andre kilder.

Dataverktøy

Kun orienterende. Markedsanalyse ved hjelp av NSD-Stat og lignende eksemplifisering.

Gjennomføring

Målene søkes oppnådd gjennom aktiv deltakelse i forelesninger og løsning av praktiske oppgaver knyttet til realistiske bedrifts-cases. Forelesninger ved kursansvarlig og gjester.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen. Ingen hjelpemidler.

Eksamenskode: GRA 3101.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Birger M. Vikøren

GRA 3130

Start av egen virksomhet

Planning for Entrepreneurship

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å gi trening i å utvikle en forretningsplan (fagoppgave) for start av en mindre bedrift. Studentene forutsettes ved kursets begynnelse å stille opp med en forretningside som etterhvert kan utvikles til en virksomhet med minst 3 årsverk. Det er ingen forutsetning at man disponerer egne ressurser eller har intensjon om faktisk å starte bedriften. Inntil 3 studenter kan gjøre oppgaven sammen. Teamdanning bør ha skjedd før kurset starter.

Parallelt med utviklingen av forretningsplanen vil det bli gitt forelesninger og eksempler fra bedriftsetableringer. Vi vil her legge vekt på hvordan en forretningsplanprosess kan gjennomføres, hva som er viktige forhold for suksess og hva som kan true en etablering eller en ny bedrift.

Tematisk oversikt

- Idegrunnlag og teamdanning
- Entreprenørprosessen
- Entreprenøren
- Utvikling av idegrunnlaget. Strategiske muligheter
- Strategisk planlegging for forretningsprosjekter
- Oppstartstrategier
- Finansiering
- Operasjonsstrategier og støttestrategier
- Organisering. Plan for iverksetting

Pensum

Fry, Fred. L.: Entrepreneurship. A planning approach. Minn/St. Paul: West Publishing Co 1993.

Dataverktøy

Bør benyttes ved oppsett av fagoppgaven

Gjennomføring

Forelesninger, feltundersøkelser, gruppearbeid og studentpresentasjoner.

Eksamen

Fagoppgave (forretningsplan)

Eksamenskode: GRA 3130.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Otto Kaltenborn

Jørgen Randers

GRA 3131

Revitalisering av industriell virksomhet

Consulting

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å lære operative fremgangsmåter for å utvikle verdiskapende virksomhet. Metodene er anvendelige til å "skape nytt liv" i eksisterende virksomheter eller utvikle ny virksomhet. Vi ser på hvordan metodene kan anvendes i små og i store bedrifter. Samtidig ser vi på konsulentens rolle og oppgaver i forbindelse med slik revitalisering.

Tematisk oversikt

- Målrettet markedsorientering
- Utvikling av vinnerkultur
- Resultatrettet styring
- Registrering av konkurranseparametre
- Produkt som sammensatt begrep
- Kan tilsynelatende ulemper vendes til fordeler?
- Utvikling av vedvarende konkurransefordeler
- Kvalitetssikring og Profilering. Kun den beste vinner.
- Premisser for og valg av Strategi
- Operative styringsdata kontra regnskapsdata
- Hvordan bevare oveblikk og styringsmuligheter?
- Kapitalrasjonalisering og kostnadsrasjonalisering
- Resultatforbedringsanalyse og ressursbruk
- Oppfølging, ressursutvikling og strategitilpassing

Pensum

Kubr, M. (ed.): *Management consulting: A guide to the profession*, 2nd rev. ed. Geneva: International Labour Office 1986.

Dataverktøy

Vi benytter bl.a. regneark til å sette opp produkt/markeds-matrise og vurdere verdiskapningspotensiale i forhold til ressursbruk.

Gjennomføring

Fem ganger av seks timer totalt 30 timer undervisning, feltundersøkelser, gruppearbeid og studentpresentasjoner.

Eksamen

Fagoppgave (Bedriftsanalyse, tiltaksplan)

Eksamenskode: GRA 3131.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Niels Jørgen Andersen

GRA 3102

Bedriftsutvikling II

Internationalization of SME

Mål med kurset

Også mindre bedrifter vil i økende grad måtte forholde seg til internasjonal konkurranse. Kurset gir en innføring i forhold som påvirker særlig SMBs muligheter for å lykkes i denne konkurransen.

Tematisk oversikt

Kurset består av fem seksjoner på tilsammen 6 timer:

- Introduksjon. Norsk industris konkurranse- og samarbeidsdyktighet
- Internasjonelle omgivelser: SMB i Norden og EF
- Internasjonaliseringsprosesser og global strategi. SMB case diskusjon.
- Studentpresentasjoner. Summering & syntese

Dataverktøy

Ingen

Gjennomføring

Kurset baseres på forelesninger, gjesteforelesninger, case diskusjoner og gruppepresentasjoner.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen. Ingen hjelpemidler.

Eksamenskode: GRA 3102.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Johan Roos

GRA 3132

Idéutvikling

Creative Development

Mål med kurset

Kurset har som mål å gi deltakerne kompetanse i å tilrettelegge for og delta i idéutviklingsprosesser. Det vil bli lagt vekt på innføring og trening i praktiske metoder og teknikker for utvikling og bearbeiding av ideér, samt bevisstgjøring av kritiske betingelser for idéutvikling og bearbeiding i mindre organisasjoner.

I tillegg til å gi nødvendig faglig kunnskap og innsikt, legger kurset vekt på å utvikle deltakernes praktiske ferdigheter.

Tematisk oversikt

- Metode og teknikker for Kreativ problemløsning
- Kreativitet i grupper
- Prosesslederrollen
- Tilretteleggingsferdigheter
- Betingelser for idéutvikling og -bearbeiding i organisasjoner
- Idéutvikling i strategiarbeid

Pensum

Forsth, L. R.: *Praktisk nytenking*, Oslo: Universitetsforlaget 1987.

Koestler, A.: *Darkness at Noon*, Harmondsworth: Penguin 1984.

Hurst, D., J. Rush og R. White *Top Management Teams and Organizational Renewal* i J. Henry (red.), *Creative Management*, London: Sage 1991.

Mintzberg, H.: *Crafting Strategy*, Harvard Business Review, July-August 1987.

Schein, E. H.: *Process Consultation*. 2nd ed. Reading, Mass.: Addison-Wesley 1988.

Talbot, R.: *Creativity Training and the Organizational Context*, paper presentert på International Conference on Creativity, Buffalo, NY 1990.

Wesenberg, P.: *Ledelse og Kreativitet i et nytt Perspektiv* i Greve, A. og Kaufmann, G. (red.): *Ledelse: Psykologiske og Strategiske Perspektiver*. Oslo: Tano 1990.

Andre utdelte artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke.

Gjennomføring

30 timer fordelt på fem samlinger. Det forutsettes aktiv klasseromsdeltakelse.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Eksamenskode: GRA 3132.01

Hjelpemidler

Ingen hjelpemidler tillatt.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Peter Wesenberg/Georg von Krogh

NB! Begrenset deltakelse.

GRA 3133

Lederen som endringsagent

The Leader as a Change Agent

Mål med kurset

Deltakerne skal tilegne seg en *metode og tenkemåte* for utvikling av enkeltmennesker, grupper og bedrifter. Som "case" vil vi delvis bruke oss selv, delvis bedrifter der foreleser arbeider som rådgiver. Kurser bygger på "learning by doing". Deltakerne skal selv opptre som "endringsagenter" og rådgivere for hverandre. Det vil bli mindre grad av forelesninger og tradisjonell undervisning. Hovedvekten legges på gruppediskusjoner, rollespill, intervjuer, "tester" og konfrontasjon med reelle utfordringer. Fremfor å fokusere "svarene", vil vi i kurset prøve å finne frem til de spørsmål som er viktige å stille ved endringsprosesser. Greier vi å stille presise og relevante spørsmål, er betingelsen tilstede for at vi også kan finne frem til nyttige svar, selv om implementeringen i seg selv er en utfordring. Stor vekt vil bli lagt på å presentere og diskutere ulike *metoder og teknikker* som kan brukes i endringsarbeid.

Tematisk oversikt

- Jeg som leder, bedriftsrådgiver eller internkonsulent: Situasjonsforståelse, mål og virkemidler
- Utfordringer i en organisasjon: Det ytre, det indre og det interne press
- Grupper og bedrifter som prosesser underlagt konstruktiv og destruktiv læring.
- Å bli kjent med seg selv og andre: Myers-Briggs Type Indikator-test
- Fasene i en endringsprosess, steg for steg. Hvorfor? Hvem? Hva? Hvordan? Hvor? Når?
- Kartlegging og analyse av en bedrift
- Planlegging av tiltak. Teknikker for gjennomføring
- De vanligste hindringene ved endring. Strategier for å overkomme motstand
- Leder- og konsulentroller ved endring

Pensum

Harvey, D. F. og D. R. Brown: An Experiential Approach to Organization Development. 4th ed. Englewood Cliff, N.Y: Prentice Hall 1992.

D. Sharp: Personlighetstyper. C. G. Jungs typpologiske modell. Oslo: Paul Moxnes Forlag 1992

(Pensum er ikke endelig bestemt. Vent derfor med å kjøpe bøkene).

Dataverktøy

Benyttes ikke.

Gjennomføring

Fem ganger av seks timer, totalt 30 timer

Eksamen

Fagoppgave

Eksamenskode: GRA 3133.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Morten Emil Berg

GRA 3103

Næringsutvikling

Economic Development

Mål med kurset

Med næringsutvikling forstås innsats utenfor bedriftene for å tilrettelegge for etablering og utvikling av bedrifter. De store omstillinger sin foregår i næringslivet peker mot økt betydning av næringsutviklingsarbeidet og mot forsterket samspill mellom bedriftene og utviklingsinstansene. Kurset vil gi en innføring i hvordan slikt arbeid utføres på ulike nivåer innen det offentlige og i private organisasjoner for næringsutvikling. Studentene skal få innsikt i hvordan slikt arbeid organiseres og styres, og hvilke arbeidsformer som nyttes.

Tematisk oversikt

- Aktuelle utfordringer i norsk næringsutvikling
- Historisk utvikling
- Næringspolitikk
- Næringsutvikling på nasjonalt nivå
- Næringsutvikling på fylkesnivå
- Næringsutvikling på kommunenivå
- Næringsutvikling i privat sektor

Pensum

T. Reve, T. Lensberg, K. Grønhaug: *Et konkurransedyktig Norge*. Oslo: Tano 1992. Artikler.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

Forelesninger og casepresentasjoner.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler.

Eksamenskode: GRA 3103.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Otto Kaltenborn

GRA 3134

Applied Strategy for Smaller Firms

Course Objectives

This course is not following the traditional pattern of an undergraduate class. Many observers outside the business schools claim that what is being taught there does not reflect the real needs of the business community and the society as a whole. This course, Applied Strategy for Smaller Firms, will attempt to counter some of this criticism by placing heavy emphasis on interactive case work, supported by a field project carried out on a group basis and in addition a few lectures.

Upon completion of the course you should have covered and achieved the following:

- An understanding of the challenges of starting your own firm.
- An ability to identify the critical success factors for developing the very small firm into a successful business enterprise.
- An insight in the importance of leadership and goal setting.
- A perspective on the difficulties of implementing a strategy in a rapidly changing environment.
- An ability to present your ideas verbally in an audience.

Main themes to be covered

- Leadership and goal setting
- The search for opportunity
- Small business management
- Competitive analysis for strategies
- The role of the Board of Directors

Litterature

Collins, J. C. and Lazier, W. C.: *Beyond Entrepreneurship*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice Hall 1992.

Bowman, C.: *The Essence of Strategic Management*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice Hall 1990.

Data processing tools

Used for field project.

Course extent

30 hours .

Language

English.

Exam

The final grade will be based on the following:

Field project 60%

Class participation 40%

Exam Code: GRA 3134.01

Retake:

Students who fail the course must, due to the unusual structure and grading system, re-take the course next time it is offered.

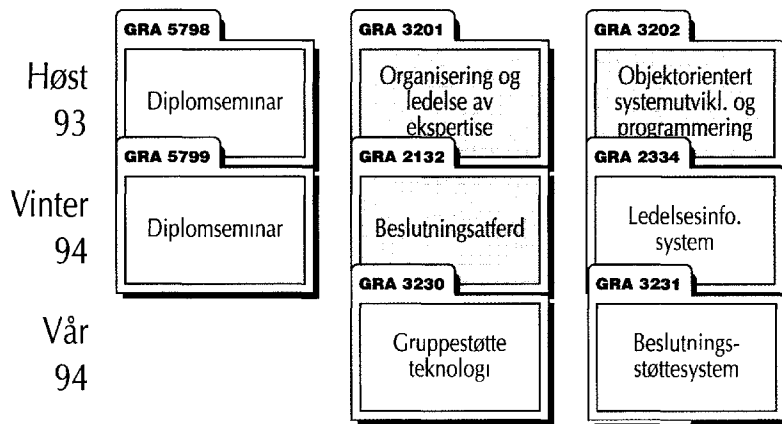
Course Responsible

Tor Jarl Trondsen

Beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon

Decision Support and Executive Information

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Støtte, utvikling og ledelse av fagfolk og spesialister gjennom anvendelse av avansert informasjons- og kunnskapsteknologi er en nøkkel-utfordring for dagens og morgendagens kunnskapstunge foretak. Spesialiseringen i beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon har som hovedmål å gi en grundig innføring hvordan utforme, utvikle og iverksette støttesystem. En grunnleggende forutsetning for spesialiseringsretningen er at beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon ikke kan håndteres effektivt uten en solid forankring i et anvendelsesområde. Spesialiseringen kombinerer derfor kurs som formidler grunnleggende kunnskap om teorier, metoder og verktøy for beslutningsstøtte med studiet av ett anvendelsesområde (to kurs). Aktuelle anvendelsesområder er finans og markedsføring.

Diplomoppgaver vil innebære utvikling og utprøving av støttesystem. Diplomseminaret vil derfor i stor grad være et systemutviklingsseminar (Design Laboratory).

Retningsansvarlig: Øystein D. Fjeldstad
Institutt for strategi, historie og språk

Antall plasser i retningen: 24

Diplomseminar i Beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon

Fagansvarlig: Øystein D. Fjeldstad

Diplomseminaret skal gjennomføres i høst- og vinterterminen.

Seminaret legges opp rundt noen få utviklingsprosjekter som i hovedsak skal organiseres i større grupper. Avvik fra dette må avtales individuelt.

Seminaret vil ta for seg anvendelse, metode og arkitektur for et beslutningsstøttesystem.

Seminaret er obligatorisk.

GRA 3201

Organisering og ledelse av ekspertise

Organization and Management of Expertise

Mål med kurset

Gi en forståelse av utvikling og bruk av beslutningsstøttesystem og ledelsesinformasjonssystem som middel til å lede og organisere ekspertise.

Tematisk oversikt

- Den nye organisasjonsformen
- Alternative beslutningsroller og alternative roller for beslutningsstøttesystem
- Profesjonell beslutningsstøtte og kvalitetssikring av avgjørelsesprosesser
- Gruppe beslutningsstøtte og koordinering
- Ledelsesinformasjon og styring
- Utvikling og levering av forbedret beslutningsstøtte: Prosjektorganisering og endringsledelse

Pensum

Utvalgte artikler

Anbefalt tilleggslitteratur

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Dataverktøy (bl.a. gruppebeslutningsstøttesystem) for prosjektstyring og endringsledelse

Gjennomføring

30 timer forelesninger og deltakerpresentasjoner basert på artikler og case-arbeid

Eksamen

Fagoppgave

Eksamenskode: GRA 3201.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Charles Stabell

GRA 3202

Objektorientert systemutvikling og programmering

Object Oriented Design and Development

Mål med kurset

Objektorientert design får en stadig sterkere plass både som brukergrensesnittskonsept og teknisk arkitektur i arbeidsstasjoner og beslutningsstøttesystemer. Kurset vil gi en innføring i sentrale designgrupper og gi deltakerne en konkret plattform av ferdigheter for å kunne forstå og utvikle objektorienterte systemløsninger. Kurset vil basere seg på klient/tjener teknologi med VisualWorks/Smalltalk som utviklingsspråk. Kurset skal gi grunnlag for å kunne lage egne systemer bl.a. i forbindelse med diplomarbeidet.

Tematisk oversikt

- Introduksjon til Objektorienterte prinsipper og Smalltalk-80
- Klasser og objekter
- Utforming av brukergrensesnitt
- Objektorientert analyse
- Objektorientert design
- Eksterne databaser

Pensum

Coad, P & Nicola, J.: *Object Oriented Programming*, Englewood Cliffs, N.J.: Yordon Press 1993

Artikkelsamling red.: Øystein Fjeldstad

Dataverktøy

VisualWorks fra ParcPlace Systems, tilgjengelig i ThinkTank-bygget

Gjennomføring

30 timers forelesning, labøvelser og prosjektorientert gruppearbeid. Undervisning vil foregå i ThinkTank laboratoriet.

Eksamen:

Fagoppgave.

Eksamenskode: GRA 3202.01 (fagoppgave)

Kontinuasjon:

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øystein D. Fjeldstad

GRA 3230

Gruppestøttesystem

Group Decision Support Systems

Mål med kurset

Gi en innføring i utvikling og bruk av gruppebeslutningsstøttesystem som middel til å forbedre og lede gruppearbeid.

Tematisk oversikt

- Tverrfaglige gruppearbeid i organisasjoner: Utvikling av produkter, prosesser og strategier.
- Behovet for forbedret gruppestøtte
- Alternative verktøy for gruppeprosesser
- Utvikling og innføring av gruppestøtte: Gruppeprotokoller og prosessbistand

Pensum

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Verktøy i BIs elektroniske møterom

Gjennomføring

30 timer forelesninger og deltakerpresentasjoner basert på artikler og øvingsarbeid med teknologien i elektroniske møterom.

Eksamen

Fagoppgave med muntlig presentasjon

Eksamenskode: GRA 3230.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Øystein D. Fjeldstad

GRA 3231

Beslutningsstøttesystem: Utforming, Iverksettelse og Anvendelse

Decision Support Systems: Design, Implementation and Application

Mål med kurset

Kurset skal gi deltakerne en bred innføring i ulike anvendelser av beslutningsstøtte og ulike tilnærminger til utforming og iverksettelse. Kurset tar gjennom utvalgte cases beslutningsstøtte i ulike områder innen foretaket og belyser også hvilken rolle ulike former for teknologi kan spille.

Tematisk oversikt

- Beslutningssituasjonsbeskrivelse som grunnlag for diagnose og utvikling
- Anvendelse i markedsføring, finans og innkjøp
- Modell- data- og kunnskapsbaserte tilnærminger til beslutningsstøtte
- Innføring og bruk av beslutningsstøtte

Pensum

Klein, M. og Methlie, L. *Expert Systems: A Decision Support Approach, with applications in management and finance*. Wokingham: Addison-Wesley-1990.

Dataverktøy

Regneark f.eks. Lotus-123 eller Excel, evt. VisualWorks/Smalltalk-80

Gjennomføring

30 timers forelesning og deltakerpresentasjoner basert på cases, artikler og praktisk prosjektarbeid.

Eksamen

Fagoppgave med muntlig presentasjon.

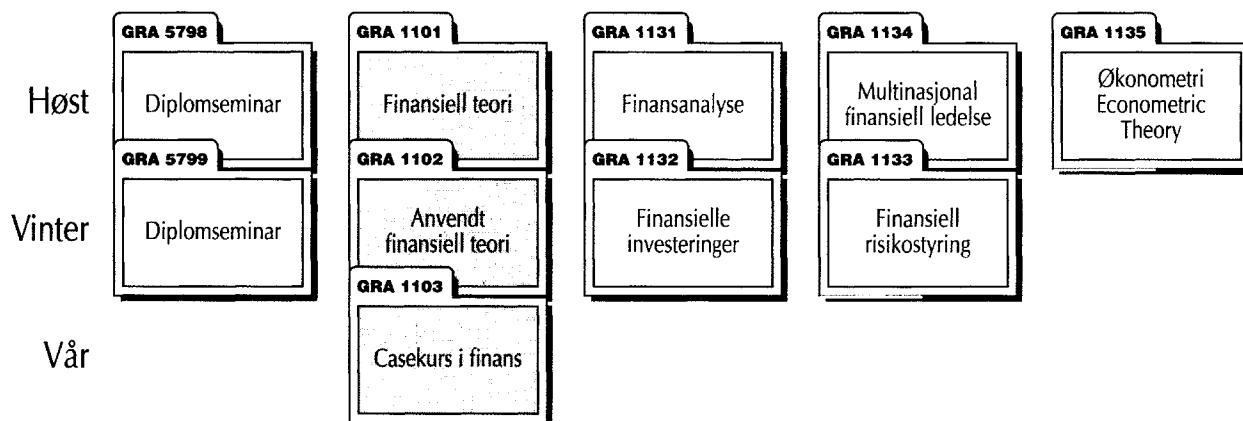
Eksamenskode: GRA 3231.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øystein D. Fjeldstad

RETNINGSBESKRIVELSE

Finansfunksjonens rolle er hele tiden i forandring. Ansvarsområdet øker og er stadig viktigere for foretakets utvikling. I senere år er finansfunksjonens rolle sterkt utvidet til å omfatte stadig flere sider ved anskaffelse og bruk av kapital. Bruk av kapital bestemmer foretakets størrelse, langsiktige inntjeningssevne, forretningsrisiko og likviditet. Anskaffelse av kapital avgjør de finansielle forpliktelsene og den finansielle risikoen.

Spesialiseringsretningen i finans beskriver både teorien og dens praktiske implikasjoner. Ledere av finansfunksjonen lærer å håndtere rutinemessige problemer gjennom erfaring. En god leder må imidlertid også være i stand til å handle rasjonelt når han/hun konfronteres med det uforutsette. Dette krever mer enn enkle beslutningsregler basert på erfaring. Det krever forståelse av hvorfor foretak og kapitalmarkeder reagerer som de gjør. Finansiell teori er med andre ord nødvendig. Teori hjelper til å forstå foretakenes og kapitalmarkedets atferd, gir grunnlag for å stille riktige spørsmål i uforutsette situasjoner og klargjør hva man ikke behøver å bekymre seg om. Derfor vil teori bli benyttet i denne spesialiseringsretningen til å utarbeide fornuftige beslutningsregler for en bedriftsleder. Teoridiskusjonene vil være nært knyttet til praktiske problemstillinger. Spesialiseringsretningen i finans er derfor ledelsesorientert.

I tillegg til et kurstilbud som kvalifiserer for oppgaver i et foretaks økonomi- eller finansfunksjon, gir dette spesialiseringstilbudet også mulighet til å lære om de spesielle økonomiske problemer knyttet til bedriftens internasjonalisering.

Spesialiseringsretningen er bygget opp omkring et tilbud på åtte kurs. Tre av kursene er obligatoriske, GRA 1101 Finansiell teori, GRA 1102 Anvendt finansiell teori og GRA 1103 Casekurs i finans, i hhv. høst-, vinter- og vårterminen. Faglige interesser, selv innenfor et spesialiseringsområde, kan imidlertid være ulike. Det gis derfor mulighet for fritt å velge to kurs (eventuelt tre hvis også suppleringskurset velges innenfor retningen) blant de fem valgbare.

Retningsansvarlig: Dag Michalsen
Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen: 50

Diplomseminar i Finans

Fagansvarlige: Øyvind Bøhren
Espen Eckbo
Pål Korsvold
Dag Michalsen
Knut Sagmo
David Smith.

Diplomseminarene skal hjelpe studentene til å komme i gang med og gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte. Seminaret er bygd opp av:

- Obligatoriske innleveringer
- gruppepresentasjoner
- eventuelle (frivillige) fellesseminar knyttet til utvalgte emner i metode.

Seminaret omfatter i alt to obligatoriske innleveringer. Den første, en (ca.) tre siders utdypning av oppgavetema, skal leveres til instituttsekretariatet senest fredag i høstterminens tredje uke. Den andre, en (ca.) 10 siders statusrapport, skal leveres instituttsekretariatet senest fredag i vinterterminens andre uke. Innleveringene danner grunnlaget for tilpassing av diplomseminarene og for tilbakemelding til studentene. Etter hver av de to skriftlige innleveringene, vil de bli kommentert og diskutert i plenum.

Grupper som skal presentere arbeidet sitt i seminarene vil bli utpekt av veilederne. Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid og får tilbakemelding fra seminarlederne såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkter for gruppepresentasjoner fastsettes av seminarlederne.

Diplomseminaret er obligatorisk for alle som skriver diplomoppgave med veileder fra faggruppe finans. Fravær må avklares med seminarleder.

Første seminar i hver termin kunngjøres på oppslagstavlen.

GRA 1101

Finansiell teori

Financial Theory

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Kurset er en videreføring av Finans I og Finans II i 1. avdeling. I kurset tas det sikte på fordypning i sentrale deler av moderne finansiell teori, slik som teorien om effisiente kapitalmarkeder og modeller for prising av eiendeler.

Tematisk oversikt

- Nytteteori under usikkerhet
- Tilstandsprefranseteori
- Porteføljeteori
- Kapitalverdimodellen og arbitrasjepristeori
- Opsjonspristeori
- Futures kontrakter og-markeder
- Markedseffisiens

Pensum

Copeland, T. E. og Weston, J. F.: *Financial Theory and Corporate Policy*. 3rd ed. Del 1. Reading, Mass.: Addison-Wesley 1988.

Chew, D. H. Jr.: *The New Corporate Finance : Where Theory Meets Practice*. N.Y.: McGraw-Hill 1993

Artikler

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning, i hovedsak med forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Eksamen er i stor grad basert på forelesningene i tillegg til det skriftlige pensum. Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler. Det kan ikke benyttes dataverktøy til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1101.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Dag Michalsen

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

GRA 1131

Finansanalyse

Financial Statement Analysis

Mål med kurset

Kurset gir en innføring i finansanalytiske metoder. Det legges særlig vekt på hvordan forventet avkastning og risiko kan tallfestes. Dette gjøres i et tredelt opplegg hvor en søker å beskrive og forklare: 1) Egenskaper ved regnskapsdata hentet fra finansregnskapet, 2) Viktige elementer ved beslutninger som anvender slike data og 3) Viktige trekk ved rammeverket for slike beslutninger. For å beskrive og forklare disse temaene legges det stor vekt på empiriske undersøkelser, særlig slike som vurderer ulike metoders kvalitet ved hjelp av statistiske tester. Mange av problemene i finansanalyse kan bare løses på et empirisk nivå.

Forkunnskaper

Det forutsettes at kursdeltakerne parallelt følger forelesningene i GRA 1101 Finansiell teori.

Tematisk oversikt

- Tilbud og etterspørsel av regnskapsinformasjon
- Egenskaper ved regnskapsdata
 - analyse av finansregnskap
 - tverrsnitts- og tidsserieanalyse av regnskapsdata
 - prognostisering av regnskapsdata
- Finansiell informasjon og kapitalmarkedet
 - kapitalmarked og informasjonseffisiens
 - avkastning og risiko
- Andre anvendelsesområder
 - konkursprediksjon
 - kredittvurdering

Pensum

Foster, G.: *Financial Statement Analysis*. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1986

- Artikler
- Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning, i hovedsak med forelesninger over utvalgte temaer. Cases kan også bli brukt for å illustrere spesielle problemstillinger i finansanalyse.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Eksamen er i stor grad basert på forelesningene i tillegg til det skriftlige pensum. Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler. Det kan ikke benyttes dataverktøy til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1131.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Dag Michalsen

GRA 1134

Multinasjonal finansiell ledelse

Multinational Financial Management

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Kurset behandler finansiell ledelse i en bedrift som opererer internasjonalt. Dette er derfor et bedriftsøkonomisk orientert kurs, generelle makro-økonomiske emner vil bare bli behandlet i den grad de har direkte relevans for bedriftens finansielle ledelse.

Forkunnskaper

Det forutsettes at kursdeltakerne parallelt enten følger forelesningene i GRA 1101 Finansiell teori eller GRA 1301 Informasjonsøkonomi.

Tematisk oversikt

- Rammeverket for multinasjonal finansiell ledelse
 - Valutamarkeder og valutainstrumenter – Det internasjonale pengesystemet
 - Valutapariteter og prognoser
- Styring av valutarisiko
 - Eksponering – Håndtering av eksponering
- Multinasjonal investeringsanalyse
 - Porteføljeinvesteringer – Realinvesteringer – Kapitalkostnad
- Finansiering av multinasjonal virksomhet
 - Internasjonale finansielle markeder – Finansielle instrumenter

Pensum

Shapiro, A.C.: *Multinational Financial Management*. 4th ed. Boston, Mass.: Allyn and Bacon, 1992

Lessard, D.R. (ed.): *International Financial Management*. 2nd ed. New York, N.Y.: John Wiley 1985

Artikler og cases

Anbefalt tilleggslitteratur

DeMaskey, A.L.: *Study Guide for Shapiro Multinational Financial Management*. 4th ed., Star: Allyn and Bacon 1992

En leseliste vil bli utdelt ved første forelesning

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning i form av forelesninger samt studentpresentasjoner og diskusjon av utvalgte artikler og cases. Det forventes at studentene er godt forberedt til hver forelesning.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Alle hjelpemidler er tillatt på eksamen, unntatt dataverktøy.

Eksamenskode: GRA 1134.01

Kontinuasjon

Neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Knut Sagmo

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og kurset vil bli undervist på engelsk.

GRA 1135**Økonometri****Econometric Theory and Applications****Course objectives**

This course is intended first to introduce students to the probability and statistical theory that underlies much of econometrics. Second, the course will review maximum likelihood (ML) and least squares (LS) estimation. Special attention will be paid to recent applications of ML and LS estimation to empirical problems in corporate finance and asset pricing. Computer applications will be applied throughout the course

Required Reading

Greene, William H., *Econometric Analysis*. 2nd ed. N.Y.: MacMillan 1993.

Suggested Supplements

Ramanathan, R., *Statistical Methods in Econometrics*. San Diego: Academic Press 1993.

Kennedy, Peter, *A guide to Econometrics*, 3rd ed. Cambr. Mass.: MIT Press 1992.

A list of outside readings will also be provided at the beginning of the course

Course Outline*Introduction:*

- What is Econometrics?
- Important tools in Matrix Algebra

Probability:

- Random Variables/Probability Distributions
- Limit Theorems

Statistical Inference:

- Estimation by Least Squares
- Estimation by Maximum Likelihood

The Classical Linear Regression Model (Least Squares)

- Statistical Properties of the LS estimator
- Instrumental Variables (VS) Estimation

The Generalized Regression Model

- Non-spherical Disturbances - Introduction to Generalized Least Squares (GLS).
- Heteroskedasticity and Autocorrelated Disturbances

Conduct of Class

The course will consist mainly of lectures, discussions and PC computer work. Students are encouraged to keep up with both required and supplemental readings.

Evaluation

Judgment of student performance will be based on textbook and computer homework assignments, one computer project/write-up and a final exam. Three hours written exam (50%). Project work (50%).

Examination code: **GRA 1135.01 (Written exam 50%)**
 GRA 1135.02 (Project work 50%)

Retake

Next regular exam.

Responsible for the course

Associate Professor David S. Smith, NSM

GRA 1102

Anvendt finansiell teori

Applied Financial Theory

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Kurset er en videreføring av tidligere obligatoriske kurs i finans. Det fokuserer på anvendelse av tidligere gjennomgått teori på praktiske problemstillinger som kapitalkostnad, verdifastsettelse, renteswapper o.l. Videre gjennomgås sentral empiri om kapitalstruktur, dividendepolitikk og fusjoner.

Tematisk oversikt

- Flerperiodisk prosjektanalyse under usikkerhet
- Kapitalstruktur og kapitalkostnad
- Dividendebeslutningen
- Fusjon, oppkjøp og kontroll

Pensum

Copeland, T.E. og Weston, J.F.: *Financial Theory and Corporate Policy*, 3rd ed., Reading, Mass.: Addison-Wesley 1988, Del II.

Chew, D. H. Jr., (ed.): *The New Corporate Finance: Where Theory Meets Practice*, McGraw-Hill 1993

Artikler

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler. Det kan ikke benyttes dataverktøy til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1102.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øyvind Bøhren

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

GRA 1132

Finansielle investeringer

Investment Theory

Mål med kurset

Kurset har til hensikt å vise sammenhenger mellom finansmarkeder og prising av finansielle eiendeler.

Tematisk oversikt

- Finansmarkedenes funksjon
- Risiko og forventet avkastning
 - verdipapirer
 - porteføljer
 - kapitalverdimodellen
 - arbitrasjeprismodellen
- Effisiente kapitalmarkeder
- Verdifastsettelse av aksjer
- Verdifastsettelse av andre verdipapirer
 - obligasjoner
 - opsjoner
 - futureskontrakter
- Porteføljestyling
 - aksjefond
 - porteføljeledelse
 - evaluering og revisjon av porteføljer

Pensum

Haugen, R.A.: *Modern Investment Theory*, 3rd ed., Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall 1993

Chew, D. H. Jr. (ed.): *The New Corporate Finance: Where Theory Meets Practice*. N.Y.: McGraw-Hill 1993.

– Artikler

– Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Eksamen er i stor grad basert på forelesningene i tillegg til det skriftlige pensum. Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatt. Det kan ikke benyttes dataverktøy til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1132.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Dag Michalsen

GRA 1133

Finansiell risikostyring

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål

Kursets hensikt er å identifisere og systematisk analysere bedriftens risikoprofil. Denne risikoprofilen reflekterer kontantstrømusikkerhet som genereres av bedriftens balanse-struktur, dvs porteføljesammensetning av eiendeler og gjeld.

Tematisk oversikt

- Definisjon av finansiell risikostyring
- Investeringsbeslutninger og kapitalstruktur
- Finansielle kontrakter og risikoholdning
- Identifisering og måling av risiko
- Risikoreduserende strategier
- Termin- og futureskontrakter
- Swap kontrakter
- Opsjoner

Pensum

Smith Jr., C. W., Smithson, C. W. og Wilford, D. S.: *Managing Financial Risk*, New York, N. Y.: Harper & Row 1990.

Chew, D. H. Jr. (ed.): *The New Corporate Finance: Where Theory Meets Practice*, New York, N. Y.: McGraw-Hill 1993.

Artikler

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Forkunnskaper

Det forutsettes at kursdeltakerne har gjennomført GRA 1101 Finansiell teori

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning, i hovedsak med forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

3 timers skriftlig eksamen.

Eksamen er i stor grad basert på forelesningene i tillegg til det skriftlige pensum. Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler. Det kan ikke benyttes dataverktøy til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1133.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig:

Knut Sagmo

GRA 1103

Casekurs i finans

Cases in Corporate Finance

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene innsikt i teorianvendelse på større finansielle problemstillinger, samt å oppøve evnen til skriftlig og muntlig formidling og aktiv deltakelse i gruppediskusjoner.

Tematisk oversikt

- Prosjektanalyse
- Finansieringsanalyse
- Kapitalstruktur
- Dividendepolitikk

Pensum

Casebok bestemmes for hvert år

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser.

Gjennomføring

Den første samlingen er avsatt til en oversikt over kurset. Studentene deler seg i grupper på tre (eventuelt to) deltakere.

Casediskusjonen gjennomføres ved at en tilfeldig utvalgt gruppe innleder med sitt forslag til løsning av det aktuelle problem overfor de andre kursdeltakerne. En annen tilfeldig utvalgt gruppe kommenterer, eventuelt presenterer en alternativ løsning. Casediskusjonen avsluttes med plenumsdiskusjon og oppsummering.

Til to av casene skal alle grupper levere inn et 10-15 siders maskinskrevet innlegg.

Det er obligatorisk fremmøte på kurset. Det tillates maksimalt to fravær, hvorav bare ett uten gyldig grunn. Ved flere fravær må studenten normalt følge kurset på nytt.

Eksamen

To skriftlige innleveringene og klasseromsaktivitet.

For den endelige karakter i kurset teller hver av de skriftlige innleveringene 25%. Karakteren på de(t) muntlige innleggene og på vanlig deltakelse i plenumsdiskusjonen teller tilsammen 50%.

Eksamenskode: GRA 1103.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

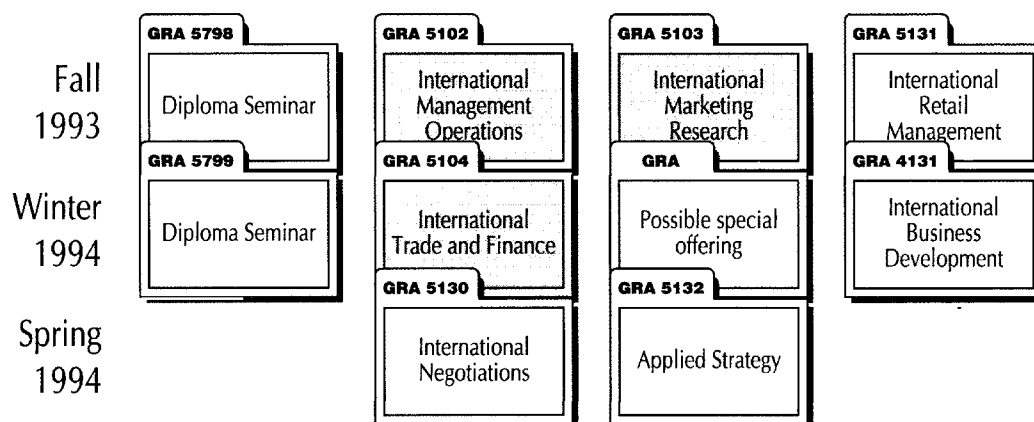
Kursansvarlig

Øyvind Bøhren

International Business Management

Internasjonal Bedriftsledelse

Samlet oversikt

DESCRIPTION OF INTERNATIONAL BUSINESS MANAGEMENT

The students majoring in International Business Management should achieve a thorough understanding of international business, trade and finance in general. They should also acquire many of the basic skills and some of the essential training that international managers must have in order to succeed.

The required courses present an up-dated overview. Ideally the students should be well prepared for their final diploma work, and - eventually - a successful career in international business.

The courses within International Business Management will be lectured in English.

The electives represent a variety of courses of special interest ranging from applied strategy and business development, to retail management and negotiations.

Required courses:

GRA 5102 International Business Operations (Autumn quarter)

GRA 5103 International Marketing Research (Autumn quarter)

GRA 5104 International Trade and Finance (winter quarter)

Responsible:

Hermann Kopp

Department of Marketing and Logistics

Maximum number of students:

60

Diplomseminar i Internasjonal Bedriftsledelse

Fagansvarlig: Hermann Kopp.

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med og gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte.

Seminaret er bygd opp av:

- Obligatoriske innleveringer
- Fellespresentasjoner knyttet til utvalgte emner
- Spesialiseringspresentasjoner knyttet til utvalgte emner
- Gruppepresentasjoner

Seminaret omfatter i alt fire obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærning, samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpassning av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i tre eksemplarer.

Fellesseminarene tar opp emner som har særlig relevans for gjennomføring av diplomarbeidet, her under teknikker for utarbeidelse av problemstilling, valg av metodisk tilnærming, samt råd i forbindelse med selve skriveprosessen. Disse seminarer gjelder for alle studenter som har valgt spesialisering innenfor logistikk, markedsføring og internasjonal bedriftsledelse.

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgrunnene frem sitt arbeid og får tilbakemelding fra seminarlederne såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkt for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med seminarlederne før seminarets start.

Diplomseminaret er obligatorisk, og forfall må avklares med seminaransvarlig.

GRA 5102

International Management Operations

Course objective

The focus on this course is international management operations. The course also seeks to cover the most important elements of the international business environment: The economic, political, and cultural context of the international business.

Topics

- The evolution of international business
- The multinational corporation
- The environment of international business
- International business strategy
- International personnel strategy

Litterature

Hodgetts, Richard M. and Luthans, Fred: *International Management*. N.Y.: McGraw Hill, Inc. 1991.

A collected set of readings and cases will be available at the start of the quarter. Additional cases and materials may be added and distributed as the course proceeds.

Implementation

The course will be case-oriented. The class sessions require active participation by all students, and case preparation is essential. The emphasis will be on the day-to-day management of international operations.

Exam

Final 48 hour take-home-exam to be solved in groups of maximum three students.

Exam Code: GRA 5102.01

Retake

Next regular exam.

Course Responsible

Hermann Kopp.

GRA 5103

International Marketing Research

Course objectives

The aim of this course is to enable the students to plan and carry out marketing research projects in an international context.

Contents

- International marketing decisions and marketing research
- Formulation of relevant problem definitions and research questions
- Research design
- Use of secondary data and multiclient studies
- Qualitative research methods
- Issues in primary data collection
 - Sampling
 - Questionnaire design
 - Data analysis
- International marketing intelligence systems.

Textbooks

Chisnall, Peter M. *Marketing Research*, 4th ed. London: McGraw-Hill 1992.

Gripsrud, Geir and Carl Arthur Solberg, *Readings in International Marketing Research*. Sandvika: BI-Forlag 1993.

Data tools

On line data retrieval from international data bases will be carried out by students in their term papers.

Implementation

The course will be carried out through lectures, case and term paper presentations and discussions, as well as presentations from Norwegian companies and the Export Council of Norway.

Exam

Project paper and control exam. The project paper, counting 100% of the grade, may be carried out by groups of three students. The control exam is individual - pass/fail. The students have to pass both exams to obtain a grade.

Exam Code: GRA 5103.01 (project paper)
GRA 5103.02 (control exam)

Retake

Next regular exam.

Course Responsible

Geir Gripsrud and Carl Arthur Solberg.

GRA 5131

International Retail Management

Course objectives

This course is designed to develop an understanding of Retail Management and Retail Marketing, within an international context. All aspects of the retail function, retail marketing strategy and the retail marketing mix will be considered. Case examples from around the world will be used. Visits to retail stores and presentations by guest speakers from retail industry will be part of the course.

Contents

- The retail function
- Understanding and researching the retail customer
- Physical facilities and store formats
- Store location analysis
- Retailer strategies
- Merchandising
- Prices and margins
- Retail economics
- Management of the store
- Buying
- Logistics
- Personnel and training
- Advertising and sales promotion
- Technology in retailing

Literature

There is no book on this matter. Articles and handouts will be given out successively during the course.

Implementation

The course will be carried out by lectures, presentations and discussions.

Exam

Project paper and control exam. The project paper counting 100% of the grade, may be carried out by groups of three students. The control exam is individual - pass/fail. The students have to pass both exams to obtain a grade. The exams must be written in English.

Exam code: **GRA 5131.01 (project paper)**
 GRA 5131.02 (control exam)

Retake

Next regular exam.

Course Responsible

Dr. John Morris.

GRA 5104

International Trade and Finance

Course objectives

Improve the students understanding of economic interaction between countries. Give insights into forces that shape the structure of international trade. Make the student familiar with the workings of the international monetary system. And finally, present various models pertaining to explain changes in exchange rates.

Having completed this course, the student, hopefully, is better able to meet the challenges facing an internationally oriented enterprise.

Contents

- Theories of international trade
- Consequences of international trade
- Barriers to trade
- Customs unions and common markets
- The market for foreign exchange
- Balance of payments accounting
- Models of exchange rate determination
- Instruments to hedge against fluctuations in exchange rates

Literature

Madura, J., *International Financial Management*. 3rd ed. N.Y.: West Publ. Comp. 1992.

Krugman, P. R. and Obstfeld, M., *International Economics. Theory and Policy*, 2nd ed. New York: Harper Collins 1991.

Relevant articles will appear on the reading list.

Implementation

30 hours lectures.

Exam

Three hours written exam. No aids allowed.

Exam Code: GRA 5104.01

Retake

Next regular exam.

Course responsible

Arne Jon Isachsen.

GRA 5130

International Negotiations

Mål med kurset

Dette kurset tar sikte på å gi studentene en bedre forståelse av de prosesser og mekanismer som gjør seg gjeldende ved internasjonale forhandlinger. Samtidig skjer engelskinnlæring på et relativt høyt plan. Ved avsluttet kurs skal deltakerne kunne fungere effektivt som internasjonale forhandlere.

Forkunnskaper

Siden dette er et muntlig kurs på et avansert nivå, ventes det at deltakerne har gode engelskkunnskaper. Vanligvis betyr dette at det kreves en karakter på 2.7 eller bedre til muntlig eksamen i engelsk fra 1. avdeling.

Studenter som har tatt et annet språk og/eller mener at de har tilstrekkelige kunnskaper i muntlig engelsk, vil kunne opptas dersom de består en intervju-prøve.

Tematisk oversikt

- Hva er internasjonale forhandlinger?
- Forhandlingsteori, en innføring
- Forberedelse til internasjonale forhandlinger
- Forskjellige typer forhandlinger
- Forhandlingsstrategi og taktikk
- Vanlige feil under internasjonale forhandlinger
- Faktorer som påvirker internasjonal kommunikasjon
- Kulturelle aspekter
- Psykologiske aspekter

Pensum

Lewicki, R.J. og Litterer, J.A.: *Negotiation*. Homewood, Ill.: Irwin 1985.

Salacuse, J.W.: *Making Global Deals: Negotiating in the International Marketplace*. Boston, Houghton Mifflin 1991

Tilleggsmateriell og cases som deles ut i klassen.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer undervising. Et begrenset antall studenter tas opp på kurset for å gi muligheter til å aktivisere deltakerne så mye som mulig. Aktivisering skjer gjennom forberedelser og gjennomføring av simulerte forhandlinger. Det kreves regelmessig fremmøte. Det foreleses på engelsk.

(Ved eventuell overbooking til kurset prioriteres studenter med spesialiseringsretning Internasjonal bedriftsledelse og Shipping Management)

Eksamen

Muntlig eksamen og tre minifagoppgaver

Fagoppgavene, hver på to maskinskrevne sider, og muntlig eksamen teller hver 50% av karakteren. Det gis samlet karakter i kurset.

Eksamen foregår i grupper. Klassen deles i grupper allerede i uke 1 av undervisningen. Studenter som ikke viser seg på kurset den første gangen uten å ha gitt beskjed, kan derfor ikke melde seg opp til eksamen. Eksamen baserer seg hovedsakelig på det som er blitt gjennomgått i timene.

Eksamenkode: GRA 5130.01

Kontinuasjon

Siden eksamen skjer gruppevis, er det ikke anledning for den enkelte student å kontinuere i kurset. Ved en eventuell kontinuasjon må hele gruppen melde seg opp. Selve kontinuasjonseksamen skjer etter nærmere avtale med fagansvarlig.

Kursansvarlig

Brian Ibbotson Groth

GRA 5132

Applied Strategy

Course objectives

The Applied Strategy course is not following the traditional pattern of a strategy course. Many observers outside the business schools claim that what is being taught does not reflect the real needs of the business community and the society as a whole.

This course will attempt to counter some of this criticism by placing heavy emphasis on interactive case work.

Contents

- Management of growing businesses
- Competitive analysis for strategies
- Internationalization in a strategic context
- The role of the manager as change agent

Course literature

Bartlett, C. A. and Ghoshal, S.: *Transnational Management*. Homewood, Ill.: Irwin 1992.

Collins, J. C and Lazier, W. C.: *Beyond Entrepreneurship*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1992.

Case package compiled by T. J. Trondsen,

Implementation

3 hours per week, 10 weeks.

Exam and grading

The final grade of the semester will be based on several elements:

Class participation 30%

Field project 40% (groups)

Final examination (30%) Two hours written exam.

**Exam Code: GRA 5132.01 (written). No aids allowed.
GRA 5132.02 (class participation and field project)**

Retake

Next regular exam.

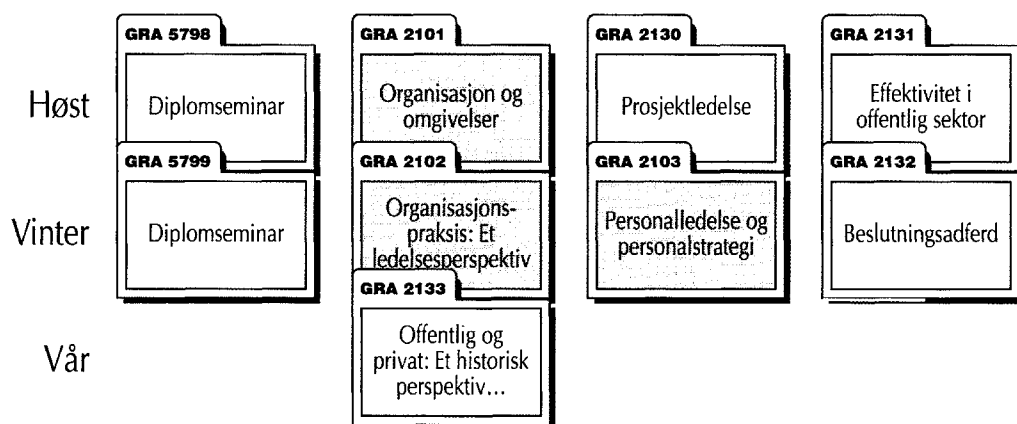
Course Responsible

Tor Jarl Trondsen

Ledelse og effektivitet

Organizational Behavior

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Målet med spesialiseringen i Ledelse og effektivitet er å gi studentene en fordypning i sentrale emner knyttet til ledelse og organisasjon. Generelt analyseres betydningen av organisasjonsutforming og ledelsesprosesser for realisering av organisasjonens overordnede mål. Spesiell vekt legges på teorier og metoder knyttet til bedrifters og offentlige virksomheters effektivitet.

Spesialiseringsretningen formidler spisskompetanse som er relevant for organisasjoner i offentlig såvel som privat sektor. Teori og praksis forenes ved å gi innsikt i kunnskap på forskningsfronten om temaområder med direkte praktisk relevans. Det overordnede målet med kursene er å sette studentene i stand til å tre inn i roller med lederansvar for utvalgte aktivitetsområder.

Obligatoriske kurs for retningen: GRA 2101 Organisasjon og omgivelser, GRA 2102 Organisasjonpraksis: Et ledelsesperspektiv, GRA 2103 Personalledelse og personalstrategi

Retningsansvarlig: Linda Lai
Institutt for organisasjon og ledelse

Antall plasser i retningen: 60

Diplomseminar i Ledelse og effektivitet

Fagansvarlig: Linda Lai, Øivind Revang

Diplomseminaret skal bidra til at studentene raskere og mer målrettet kommer i gang med og gjennomfører diplomarbeidet. Seminaret skal være et supplement til individuell veiledning og behandler sentrale tema av betydning for et godt resultat og gjennomføring innen normert tid, herunder teknikker for definering av problemstilling for arbeidet, kriterier for valg av metodisk tilnærming, retningslinjer for gjennomføring av en empirisk undersøkelse, samt aspekter ved skriveprosess og rapportutforming.

Tematisk oversikt

- Forskning i og om organisasjoner
- Diplomarbeidets ulike faser
- Formulering og problemstilling
- Fremdriftsplanlegging
- Valg av metodisk tilnærming og opplegg
- Skriveprosessen
- Utvalgte emner basert på presentasjoner

Seminaret er bygd opp av følgende delaktiviteter:

1. Obligatoriske innleveringer
2. Fellesseminar knyttet til utvalgte emner, samt
3. Gruppepresentasjoner

Seminaret omfatter i alt tre obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærming, samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpassing av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i to eksemplarer, ett til hver av de kursansvarlige og bør også leveres og drøftes med hovedveileder for diplomarbeidet.

Oversikt over innleveringer:

23. september 1993:	Valgt tema/problemstilling, skisse til metodisk tilnærming (inntil 2 sider)
18. november 1993:	Status for arbeidet, bearbeidet problemstilling, faglig perspektiv/tilnærming, beskrivelse av metodisk opplegg (inntil 5 sider)
Primo mars:	Statusrapport

Fellesseminarene tilpasses studentenes valg av diplomarbeid og tar opp emner av særlig relevans (se temaoversikt).

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid i plenum og får tilbakemelding fra kursansvarlige såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkter for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med kursansvarlige ved seminarets start. Diplomseminaret har obligatorisk deltakelse, og frafall må meldes til fagansvarlige.

GRA 2101

Organisasjon og omgivelser: Et strategisk perspektiv

Organization and Environment - A Strategic Perspective

Mål med kurset

Kurset fokuserer på sammenhengen mellom organisasjoners indre og ytre effektivitet. Spenningen mellom organisasjonsdesign og handlingsmiljø står helt sentralt. Det legges vekt på koblingen mellom norske eksempler med internasjonale rammebetingelser og betydningen av skillet mellom offentlig og privat sfære.

Tematisk oversikt

- Forholdet mellom oppgaver og strategiske handlingsmiljøer
- Hvordan identifisere og tilpasse en god struktur
- Strategier for å redusere usikkerhet i og avhengighet av omgivelsene
- Teoretiske perspektiver:
 - ressursavhengighet
 - nettverk
 - institusjonell analyse
 - ny institusjonalisme

Pensum

Andersen, Svein S. og Øivind Revang: *Strategisk ledelse og omstilling – Når bedriftsøkonomiske kriterier ikke strekker til.* Handelshøyskolen BI: Arbeidsnotat 1990/1

Andersen, Svein S.: *The Struggle over North Sea Oil and Gas – Government Strategies in Denmark, Britain and Norway.* Oslo: Scandinavian University Press, 1993. kap 1+2.

Andersen, Svein S.: *Organisasjon og ledelse i norske bedrifter: Ti teser.* i Franck, L. og Huitfeldt C. (red.) *Nettverk-Veileder i samarbeid mellom bedrifter.* Oslo, Universitetsforlaget 1991.

Andersen, Svein S. and Kjell A. Eliassen: *Politikkutforming og påvirkningsmuligheter* kap 2 i Andersen & Eliassen *Det nye Europa.* Oslo: Tano 1992.

Deams, Herman: *The Strategic Implications of Europe 1992.* Long range Planning, 23 (2), 1990.

Meyer, J. W. & Rowan B.: Institutionalized Organizations: *Formal Structure as Myth and Ceremony* i *American Journal of Sociology* 83 (2) sept. 1977.

Pfeffer, J. and G. R. Salancik. *The External Control of Organizations – A Resource Dependence Perspective.* New York: Harper & Row 1978. kap 3, 4,9.

Revang, Øivind: *Competitive Strategies in the Airline Industry – Networks gaining synergi from complexity.* in Olaisen, J. (ed.) *Information Management.* Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Scott, W. Richard: "Symbols and Organizations: From Bernhard to the Institutionalists" cap. 2 in Williamson, O. E. (ed): *Organization Theory - From Chester Bernhard to the Present and Beyond.*, N.Y.: Oxford University Press 1990.

Meyer, J. W. & Rowan, B.: Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony i *American Journal of Sociology* 83 (2). September 1977: 340–63.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning, hvor det anvendes cases hentet fra sentrale organisasjoner i norsk næringsliv, bl.a. Veritas, ND, Uitor og Hydro.

Eksamen

Fagoppgave.

Eksamenskode: GRA 2101.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Svein S. Andersen

Øyvind Revang

GRA 2130

Prosjektledelse

Project Management

Mål med kurset

Gjøre studentene i stand til å identifisere, planlegge og gjennomføre prosjektarbeid som ledd i effektiv organisasjonsutvikling og resultatforbedring.

Tematisk oversikt

- Det prosjektadministrative begrepsapparat
- Teknikker og metoder knyttet til prosjektoppgaver
- Organisering av prosjekter og prosjektporteføljer
- Styring og ledelse av prosjekter

Pensum

Jessen, S. A.: *Prosjektadministrative Metoder*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.
Hjelpemidler: Ingen.

Eksamenskode: GRA 2130.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Svein Arne Jessen

GRA 2131

Effektivitet i offentlig sektor

Efficiency in the Public Sector

Mål med kurset

Kurset skal gi en oversikt over hvordan offentlig sektor kan effektiviseres. Studentene vil gjennom kurset få en forståelse av hvordan offentlig sektor er bygget opp, hvilke mål ulike sektorer styres etter, og hvilke muligheter som foreligger for å øke effektiviteten. Den offentlige sektors betydning og størrelse er løpende gjenstand for debatt, og studentene vil etter dette kurset lettere forstå offentlig sektors rolle i samfunnet.

Tematisk oversikt

- Ulike former for effektivisering
- Det arbeidet som gjøres med å effektivisere offentlig sektor i ulike land
- Hvordan effektiviseringsmuligheter kan realiseres
- Hvordan teorier fra "Public Choice" kan anvendes for å forstå offentlig sektors effektiviseringsmuligheter
- Effektiviseringspotensialet i ulike offentlige sektorer - særlig helsetjenesten

Pensum

Lane, J. E.: *The Public Sector: Concepts, Models and Approaches* London: Sage 1993.

Førsund, F. et al.: *Mot bedre vitende? - Effektiviseringsmuligheter i offentlig virksomhet* (Normann-utvalgets innstilling). SNF-rapport 1991:4.

Grund, J.: *Helsepolitikk i 1990-årene - effektivisering, spill eller utvikling?* Kap. 1,3,8,9, 10 og 11. Oslo: TANO 1991.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger, seminarer og gruppearbeider.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen.

Eksamenskode: GRA 2131.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Jan Grund

Jan Erik Lane

GRA 2102**Organisasjonpraksis:
Et ledelsesperspektiv****Organizational Practice:
A Management Perspective****Mål med kurset**

Kurset skal gi innsikt i ledelse av interne endrings- og utviklingsprosesser. Det behandler forutsetninger for effektivitet i organisasjoner gjennom håndtering av ledelsesprosesser og implementering av strategiske endringer. Dette gjøres ut fra et praksisnært ledelsesperspektiv. Samtidig søkes dette knyttet opp til relevant og aktuell forskning og formidles gjennom anvendelse av nyttige og fruktbare begreper. Siktemålet er å utvikle deltagerens referanseramme for interne endrings- og utviklingsprosesser, evnen til å identifisere relevante ledelsesproblemstillinger og skape gode faglige forutsetninger for å kunne forholde seg til disse.

Tematisk oversikt

- Betingelser for organisatorisk effektivitet
- Ledelsesvirkemidler
- Politikk, konflikt og motstand
- Organisasjonskulturens rolle
- Betingelser for endring
- Ledelse av endringsprosesser
- Organisasjons- og ledelseslæring
- Lederskap i praksis

Pensum

Carnall, Colin A.: *Managing change in organizations*. Prentice Hall. London, 1990

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, casedrøftelser, gruppearbeid, feltundersøkelser, deltagerpresentasjoner og rollespill. Kursets mål og det praksisnære ledelsesperspektiv fordrer stor grad av egeninnsats og deltakerinvolvering.

Arbeidet med kurset vil blant annet innebære et antall (en sides) vurderinger av fagartikler, 1 til 2 (tre siders) case besvarelser og et skriftlig gruppeinnlegg (tre siders) over oppgitt tema.

Disse oppgavene er en integrert del av kursets læringsprosess og regnes som en (bestått/ikke bestått) del av fagoppgaven.

Arbeidet med fagoppgaven vil fokusere på praktiske problemstillinger og også bli integrert i kursgjennomføringen. Nødvendige opplysninger om fagoppgavene og de obligatoriske innleveringer vil bli gitt på kursets første møte.

Eksamen

Fagoppgave, samt beståtte obligatoriske innleveringer.
(se gjennomføring)

Eksamenskode: GRA 2102.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Bjørn W. Hennestad

GRA 2103**Personalledelse og personalstrategi**

Human Resource Strategies

Mål med kurset

Å gjøre studentene kjent med de idémessige og praktiske sider ved personalledelses-funksjonen i moderne serviceindustri, kunnskaps-industri og tjenesteytende næringer. Kurset tar sikte på å stimulere studentenes interesser for og innsikt i det mellommenneskelige grunnlag for produktivitet og konkurransevne i moderne organisasjoner, på tvers av bransjer, offentlig og privat virksomhet.

De strategiske sider ved moderne personalfunksjoner vil bli belyst i teori og praksis.

Tematisk oversikt

- Personalledelse i historisk perspektiv og i nye organisasjoner
- Samfunnmessige, industrielle og vitenskapelige drivkrefter og ledelse
- Sammenheng mellom personalpolitikk, personalstrategi og ledelse
- Oversikt over det personalstrategiske arbeidsfelt
- Utvikling av tjenesteytende virksomhet og ledermessige konsekvenser
- Om styringsformer i organisasjoner og bakgrunnsfaktorer for mellommenneskelig samhandling
- Menneskesyn og ledelse i idéhistorisk perspektiv

Pensum

Milkovich, G.T. og Boudreau, J.W.: *Human Resource Management*. 6th ed. Homewood, Ill.: Irwin 1991.

Fløistad, G.: *Kunsten å omgås hverandre, en bok om ledelse, bedriftskultur og etikk*. Gyldendal, 1991.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger, feltundersøkelser, analyse i grupper og student-presentasjoner.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: GRA 2103.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Inger Harnæs Foss

GRA 2132

Beslutningsatferd

Decision Behaviour

Mål med kurset

Gjøre studentene bedre i stand til å delta i, forbedre og påvirke beslutningstaking i organisasjoner ved å få økt innsikt i atferdsmessige og psykologiske aspekt ved problemløsnings- og beslutningsprosesser.

Tematisk oversikt

- Normative og deskriptive modeller av beslutningstaking
- Beslutninger på individnivå og organisasjonsnivå
- Rasjonalitet
- Feilkilder og begrensninger i menneskelig vurdering
- Persepsjon og fortolkning av omgivelser
- Gruppe- og kommunikasjonspsykologi
- Teknikker for forbedret beslutningstaking

Pensum

Russo, E. J. og Schoemaker, P. J. H.: *Decision Traps*. New York, Simon & Schuster, 1989.

Arikkelsamling

Anbefalt tilleggslitteratur

Leavitt, Harold J., Pondy, Louis R. og Boje, David M. (red): *Readings in Managerial Psychology*, 4th. ed. Chicago: The University of Chicago Press 1990.

Dataverktøy

Dataverktøy vil ikke benyttes i dette kurset..

Gjennomføring

30 timer forelesninger, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

Fagoppgave som utarbeides av inntil to studenter.

Eksamenskode: GRA 2132.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Linda Lai

GRA 2133**Offentlig og privat sektor: Et historisk perspektiv på organiseringen av samfunnsoppgavene**

The Public and Private Sectors - Historical Perspectives on the Provision of Public Goods and Services

Mål med kurset

Kurset skal vise hovedtrekkene i utviklingen av forholdet mellom offentlig og privat sektor de siste 200 år og hvordan ulike ideologier har forholdt seg til denne utviklingen. Historisk materiale vil bli brukt som inntak til å forstå samspill og konflikt mellom aktører innen offentlig og privat sektor. Offentlige ordninger blir drøftet dels som omgivelser og dels som strategielementer for aktørene i privat sektor. Kurset skal også stimulere til refleksjon om hvordan offentlige og private organisasjonsformer kan bidra til løsning av sentrale samfunnsoppgaver.

Tematisk oversikt

- Den merkantilistiske modellen
- Infrastruktur og offentlig tilrettelegging
- Fra rettsstat til intervensjonsstat
- Økonomiske kriser og offentlig krisepolitikk
- Blandingsøkonomiens fremvekst
- Økonomisk styring og planlegging
- Fra stat til marked?

Pensum

Galambos, L. og Pratt, J.: *The Rise of the Corporate Commonwealth*. New York. Basic Books, 1988.

Hernes, G (red.): *Forhandlingsøkonomi og blandingsadministrasjon*. Bergen. Universitetsforlaget, 1978.

Seip, J. A.: *Det norske system i den økonomiske liberalismens klassiske tid (1850-1870), i Tanke og handling i norsk historie*. Oslo, Gyldendal, 1968

Sejersted, F.: *Demokrati og rettsstat*. Oslo, Universitetsforlaget, 1984.

Østerud, Ø.: *Det planlagte samfunn*. Oslo, Universitetsforlaget, 1984.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: GRA 2133.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

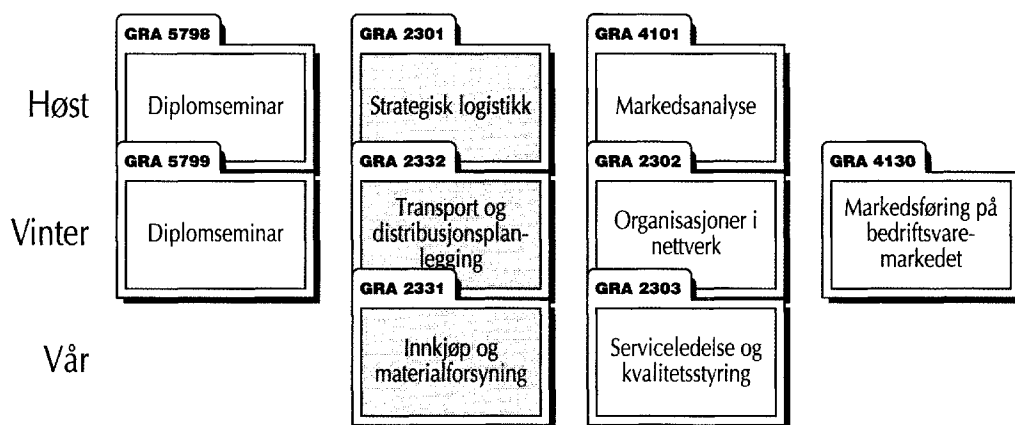
Even Lange

Lars Thue

Logistikk

Business Logistics

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Den viktigste begrunnelse for å kunne tilby en spesialiseringsretning i logistikk, er økningen i behovet for ledelsesorientert logistikk-kunnskap. Dette gjelder innen varehandel, industri, i servicesektoren og i store deler av den offentlige virksomhet. Behovet øker fordi vi er i en tidsperiode der logistikkostnadenes andel av verdiskapningen vokser, samtidig som sterkere konkurranse og rask internasjonalisering fører til hardere presentasjonskrav for logistikken og logistikksystemene.

Målsettingen er å dekke kunnskapsbehovet innen ledelsesorientert logistikk i næringslivet og den offentlige virksomhet på en måte som sikrer Handelshøyskolen BI et konkurransemessig fortrinn fremfor alle andre høyskole- og universitetsmiljøer i Norge.

Spesialiseringsretningen vil bygge på grunnleggende kunnskaper fra en rekke fagområder. Blant disse er ledelse, strategi, organisasjonsteori, markedsføring og kommunikasjon/informasjonsteknologi spesielt viktige. For studenter på andre spesialiseringsretninger er flere av kursene i logistikk aktuelle valgkurs.

Det tilbys tre obligatoriske fag som alle er kjernefag for å få innsikt i logistikk. Disse er: Strategisk logistikk, transport- og distribusjonsplanlegging og innkjøp og materialforsyning. I tillegg tilbys fire valgfag - to innenfor organisasjonsteori og to innenfor markedsføring.

Obligatoriske kurs for retningen:

GRA 2301 Strategisk Logistikk

GRA 2332 Transport og distribusjonsplanlegging

GRA 2331 Innkjøp og materialforsyning

Retningsansvarlig:

Gøran Persson

Institutt for markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen: 60

Diplomseminar i Logistikk

Fagansvarlig: Marianne Jahre

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med å gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte. Seminaret er bygd opp av:

1. Obligatoriske innleveringer
2. Fellespresentasjoner knyttet til utvalgte emner
3. Spesialiseringspresentasjoner knyttet til utvalgte emner
4. Gruppepresentasjoner

Seminaret omfatter i alt fire obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærming, samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpassning av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i tre eksemplarer til Persson, Virum og Jahre, og bør også diskuteres med hovedveileder for diplomarbeidet.

Fellesseminarene tar opp emner som har særlig relevans for gjennomføring av diplomarbeidet, derunder teknikker for utarbeidelse av problemstilling, valg av metodisk tilnærming, samt råd i forbindelse med selve skriveprosessen. Disse seminarer gjelder for alle studenter som har valgt spesialisering innenfor logistikk, markedsføring og internasjonalisering.

Spesialiseringsseminaret er innledningen til diplomseminaret og fokuserer på valg av emne. Dette seminaret holdes adskilt for hver av spesialiseringsretningene.

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid og får tilbakemelding fra seminarlederne såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkter for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med seminarlederne før seminarets start.

Diplomseminaret er obligatorisk, og frafall må avklares med seminaransvarlig.

Første seminar i terminen kunngjøres ved oppslag.

GRA 2301

Strategisk logistikk

Strategic Logistics

Mål med kurset

Å gi studentene grundig innsikt i hvordan logistikk-kunnskaper kan forbedre virksomhetens totale ressursutnyttelse og øke virksomhetens konkurransekraft og kostnadseffektivitet.

Forkunnskaper

Deltakerne må ha gjennomført obligatoriske kurs til og med 3. år eller tilsvarende.

Tematisk oversikt

- Innledning
- Ledende logistikkbedrifter
- Kundeservice og logistikkstrategi
- Tidskonkurranse
- Partnerskap i distribusjonsleddet
- Leverandørsamarbeide
- Tilvirkning og logistikk
- Organisering av logistikkaktiviteter
- Logistikk i servicebedrifter
- Oppsummering/avslutning

Pensum

Coyle, J.J., Bardi, E.J. & Langley, C.J.: *The Management of Business Logistics*. 5th ed. St. Paul, Minn.: West Publishing 1992. (Part I & Part IV)

Artikkelsamling.

Dataverktøy

Brukes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger, gruppearbeider og presentasjon av oppgaver.

Eksamen

Fagoppgave og obligatoriske innleveringer.

Fagoppgaven er inndelt i innlederinnlegg, skriftlige spørsmål og avsluttende felles oppgave og er en integrert del av kurset.

Eksamenskode: GRA 2301.01

Kontinuasjon

Neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Göran Persson.

GRA 2332

Transport og distribusjonsplanlegging

Transport and Physical Distribution

Mål med kurset

Å gi studentene en grunnleggende innføring i godstransport og fysisk distribusjon.

Tematisk oversikt

- Godstransport og samferdselspolitikk, regulering og deregulering
- Transportformene
 - markedsandeler, markedsutvikling og konkurranseflater
 - økonomiske forhold, tekniske egenskaper
 - tariffier og regulativer
 - miljøproblemer
- Distribusjonssystemer
 - IT-anvendelser og muligheter
 - lagersystemer
 - lagringsformer
 - leveringsplanlegging og rutevalg
- Strategiske distribusjonsallianser
 - tredjepartlogistikk
 - andre samarbeidsformer i distribusjonskanalen
- Internasjonal distribusjon

Pensum

Lambert, D. M. og Stock, J. R., *Strategic Logistics Management*, 3rd ed. Homewood, Ill.: Irwin 1992.

Artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: GRA 2332.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Helge Virum

GRA 2331

Innkjøp og materialforsyning

Purchasing Management

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en grundig forståelse av innkjøpsaktivitetene og de sentrale forutsetninger som gjelder for disse i offentlig og privat virksomhet. Studentene skal få kunnskaper i å utvikle og lede innkjøpsfunksjonen sett i sammenheng med en virksomhets totale vareflyt.

Tematisk oversikt

- Innkjøpsfunksjonen
- Innkjøpets mål og strategier
- Sourcing
- Leverandørsamarbeide
- Forhandlinger
- Kontraktstrategier

Pensum

Coyle J. J., Bardi E. J. & Langley C. J.: *The Management of Business Logistics*. 5th ed. St. Paul, Minn.: West Publishing 1992.
Artikkelsamling

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer med forelesninger, casedrøftinger og gruppearbeider.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.
Hjelpemidler: Kalkulator.

Eksamenskode: GRA 2331.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

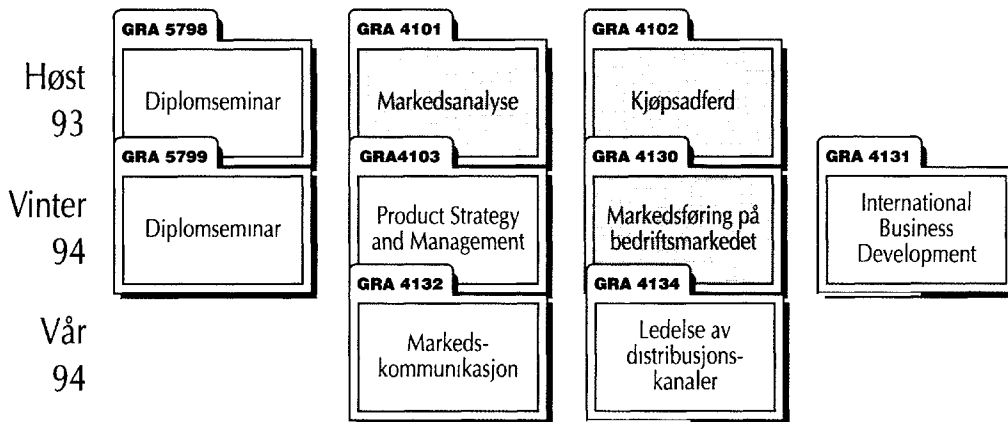
Kursansvarlig

Per Arnt Haugen.

Markedsføring

Marketing Management

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Markedsføring dreier seg om hvordan bytteforhold utvikles og vedlikeholdes. I faget legges det et ledelsesperspektiv til grunn, dvs. at man konsentrerer seg om den kunnskap som markedsføringsledere bør ha om relevante metoder og atferd for å kunne fylle sin rolle i en moderne bedrift eller organisasjon. Markedsføring er en funksjon som tillegges økende betydning i næringslivet; en betydning som øker med sterkere konkurranse nasjonalt og internasjonalt. I spesialiseringen tar en sikte på å gi studentene både et teoretisk grunnlag og en praktisk innsikt i moderne markedsføring.

Obligatorisk kurs for retningen:

GRA 4101 Markedsanalyse

GRA 4102 Kjøpsadferd

GRA 4130 Markedsføring på bedriftsmarkedet.

Retningsansvarlig:

Carl Arthur Solberg

Institutt for markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen:

60

Diplomseminar i Markedsføring

Fagansvarlig: Carl Arthur Solberg

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med å gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte.

Seminaret er bygd opp av:

- Obligatoriske innleveringer
- Fellespresentasjoner knyttet til utvalgte emner
- Spesialiseringspresentasjoner knyttet til utvalgte emner
- Gruppesentrasjoner

Seminaret omfatter i alt fire obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærming, samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpassning av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i tre eksemplarer.

Fellesseminarene tar opp emner som har særlig relevans for gjennomføring av diplomarbeidet, herunder teknikker for utarbeidelse av problemstilling, valg av metodisk tilnærming, samt råd i forbindelse med selve skriveprosessen. Disse seminarer gjelder for alle studenter som har valgt spesialisering innenfor logistikk, markedsføring og internasjonal bedriftsledelse.

Under gruppesentrasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid og får tilbakemelding fra seminarlederne såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkt for de enkelte gruppesentrasjonene fastsettes i samråd med seminarlederne før seminarets start.

Diplomseminaret er obligatorisk, og forfall må avklares med seminaransvarlig.

GRA 4101

Markedsanalyse

Marketing Research

Mål med kurset

For å kunne treffe best mulige beslutninger når det gjelder markedsføring er man avhengig av informasjon om foretakets omgivelser, særlig om foretakets kunder og konkurrenter. Målet med dette kurset er å gi studentene innsikt i, og forståelse for, hvordan slik informasjon kan skaffes tilveie. Kurset er faglig forankret i generell vitenskapelig metode og i statistikk, men legger vekt på anvendelser i markedsføringsprosessen.

Tematisk oversikt

- Formuleringen av hensiktsmessige problemstillinger og undersøkelses-spørsmål,
- Bruk av sekundærdata og standardiserte markedsundersøkelser,
- Anvendelse av fokusgrupper og andre kvalitative metoder,
- Utvalgsmetoder og utvalgsstørrelser
- Holdnings- og profilundersøkelser,
- Datanalyse ved hjelp av bivariate og multivariate metoder

Pensum

Aaker, David A. og Day, George S.: *Marketing Research*, Fourth Edition.

New York: John Wiley & Sons, 1990.

Noe materiale deles ut under forelesningene.

Dataverktøy

Kreves ikke i dette kurset. Enkelte øvelser på stormaskin vil bli utført.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger og casediskusjoner.

Eksamen

Prosjektoppgave og kontrolleksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%.

Kontrolleksamen evalueres med Bestått/Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset. Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Eksamenskode: GRA 4101.01 (prosjektoppgave)

GRA 4101.02 (kontrolleksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Geir Gripsrud

GRA 4102

Kjøpsatferd

Consumer and Organizational Buying Behavior

Mål med kurset

Kunnskaper om kjøpernes motiver og beslutningsprosesser er en forutsetning for systematisk markedsføring. Kurset tar sikte på å gi kunnskaper om de viktigste trekk ved kjøpernes atferd på ulike markeder og om de faktorer som påvirker denne atferden. Individuelle faktorer omfatter motivasjon, persepsjon og læring. Sentrale gruppeforhold er referansegrupper, samfunnsskisser og kultur. Kurset skal også gi innsikt og øvelse i bruk av atferdsteori samt i kognitiv og økonomisk psykologi.

Tematisk oversikt

- Forbrukeratferd - grunnleggende begreper
 - Historisk utvikling
 - Teoretisk forankring
- Individuelle faktorer i forbrukeratferden
 - Motiver og behov
 - Livsstil, persepsjon, læring
 - Holdninger og holdningsdannelser
- Gruppeinnflytelse på forbrukeratferden
 - Referansegrupper
 - Familiens påvirkning
 - Kulturell påvirkning
- Beslutningsatferd i organisasjoner
- Spredning av innovasjoner

Pensum

Schiffman, G. og Kanuk, L.: *Consumer Behavior*. 4th ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1991.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Thjømøe, H. M.: *Forbrukeratferd*. 3. utg. Borgen: Singularis 1990.

Dataverktøy

Dataverktøy blir benyttet i noen utstrekning ved at studentene løser cases fra Markedsføringsledelse II gjennom bruk av programvaren MarkUp. Boken og programvaren er med i kurset Markedsføringsledelse fra 1. avdeling.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning i form av forelesninger med diskusjoner rundt spesielle emner. Det vil bli lagt vekt på forståelse ved å benytte teori på praktiske problemstillinger. Studentene må være forberedt på å arbeide med små cases til hver forelesning.

Eksamen

Prosjektoppgave og kontrollaksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrollaksamen evalueres med Bestått/Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset. Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Eksamenskoder: GRA 4102.01 (prosjektoppgave)
GRA 4102.02 (kontroll eksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Hans Mathias Thjømøe

GRA 4103

Product Strategy and Management

Objective

This course is designed to teach you about the product management profession. This will include learning about the difficulties and obstacles which confront a product manager in developing new products or managing existing products. The course will require you to not only know, but also to use the material you will learn in the class, as well as the knowledge you have acquired from other classes.

Contents

- Market Orientation
- Product Life Cycle
- New Product Management
- Existing and Exciting Product Management
- Organizational Aspects of product management

Litterature

Urban, G. L. and Steven H. Star: *Advanced Marketing Strategy*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall International, 1991

Articles and cases

Teaching

30 hours of lectures, taught in English.

Exam

1. Written exam - three hours: 100 pct of the grade

2. Pass/fail group project.

Both items must be completed to obtain a grade in this course.

The term paper and the written exam must be in English.

Exam Code: **GRA 4103.01 (written exam - no aids allowed)**
 GRA 4103.02 (Project paper)

Retake

Both exams can be retaken separately next regular exam.

Course Responsible

Erik Olson

GRA 4130

Markedsføring på bedriftsmarkedet

Business to Business Marketing

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene innsikt i hvilke utfordringer og problemer bedriftene står overfor når de skal markedsføre sine produkter og tjenester til andre bedrifter og organisasjoner. Markedsføring til bedrifter er som regel betydelig mer komplisert enn til forbrukere og stiller svært spesielle krav til markedsstrategi og den mer utøvende markedsføringen. Kurset gir deltakerne en oversikt over de teorier og metoder som for tiden er mest anerkjente både blant praktikere og teoretikere. Gjennom mange eksempler fra Norge og utlandet vil vi gi en praktisk forståelse av fagområdet.

Tematisk oversikt

- Markedsføring på bedriftsmarkedet i perspektiv
- Modeller for kunderelasjoner på bedriftsmarkedet
- Markedsanalyser og prognoser på bedriftsmarkedet
- Oppbygging av overordnet markedsstrategi
- Oppbygging av markedsføringsprogrammer
- Ledelsesutfordringer ved markedsføring på bedriftsmarkedet

Pensum

Webster, F.E.: *Industrial Marketing Strategy*, 3rd, N.Y.: John Wiley & Son, 1991
Diverse artikler utlevert i forbindelse med forelesningene.

Anbefalt litt.

Selnes, F.: *Relasjonsmarkedsføring*. Bedr. øk. Forlag, Oslo.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og case-diskusjoner. Det stilles krav til studentene om aktiv deltagelse i faget.

Eksamen

Prosjektoppgave og en kontroll-eksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrolleksamen evalueres med Bestått/ Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset.

Eksamenskoder: GRA 4130.01 (prosjektoppgave)
 GRA 4130.02 (kontrolleksamen)

Kontinuasjon

Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Fred Selnes

GRA 4131

International Business Development

Course objective

The course aims at giving the students a decision oriented perspective of international marketing and business issues through active application of relevant theories and models.

Course subjects

Internationalisation of firms
Globalisation
International entry modes
Organisation of international business

Texts

Buckley, Peter J. and Ghauri. Pervez N. : *The Internationalization of the Firm: A Reader*. London: Academic Press, 1993.

Mandatory texts in SIV 7301 International Marketing (or similiar).

Handouts.

Case texts.

Implementation

The course is based on term paper and case presentation discussions by the students. Active participation is not only required, it is an important part of the program. The entire course will be conducted in English. Part of the program will be carried out off-campus, entailing costs in the order of 1.000-1.200 NOK. Partial refunding of the costs is customary.

Prerequisites

An introductory course in International Marketing (corresponding to SIV 7301).

Exam

Case presentations and discussions (oral) and term paper presentations (oral and written). In addition there will be a written control exam - pass/fail. The students have to pass all evaluations to obtain a grade. Individual retakes of the term paper and control exam are possible; retakes of the case presentation/discussions can only be done by taking the whole course over again.

Exam Code: GRA 4131.01 (Oral & term paper)
GRA 4131.02 (Written exam – no aids allowed)

Retake:

Next regular exam.

Course Responsible

Herman Kopp and Carl Arthur Solberg

GRA 4132

Markedskommunikasjon

Marketing Communications

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene grunnleggende kjennskap til kommunikasjonsteorier og kommunikasjonsteknikker satt inn i en markedsførings-sammenheng. Det legges stor vekt på analyse av kommunikasjonsbeslutningen og på utviklingen i medie- og reklamemarkedet i Norge og internasjonalt.

Tematisk oversikt

- Markedskommunikasjon som fagområde
- Kommunikasjon i et markedsføringsperspektiv
- Markedskommunikasjon i praksis
- Kommunikasjonsteorier
- Kommunikasjonsbudsjettering
- Kommunikasjonsplanlegging
- Idégrunnlag og utforming
- Måling av kommunikasjonseffekter
- Kommunikasjon på bedriftsmarkedet
- Medievalg og mediebruk
- Samfunnsinformasjon og politisk reklame
- Reklamen og samfunnet

Pensum

Helgesen, Th.: *Markedskommunikasjon - prinsipper for effektiv informasjon og påvirkning*, 2. utgave. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1993

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger og caseøvelser.

Eksamen

Prosjektoppgave og en kontroll-eksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrolleksamen evalueres med Bestått/ Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset.

Eksamenskode: GRA 4132.01 (prosjektoppgave)
GRA 4132.02 (kontrolleksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Kursansvarlig

Thorolf Helgesen

GRA 4134

Ledelse av distribusjonskanaler

Management in Marketing Channels

Mål med kurset

Dette kurset fokuserer på ledelse av distribusjonssystemer. Et distribusjonssystem behandles som et interorganisatorisk system involvert i å gjøre varer, service og konsepter tilgjengelige for konsumentene. Vi vil analysere hvordan bedrifter på en best mulig måte kan bringe produkter fra produksjonssted ut til forbruker.

Tematisk oversikt

- Detaljstledet, grossistledet, logistikkfunksjonen, - struktur og utvikling
- Vertikal integrasjon, kontrakter, franchisingssystemer, administrere samarbeidsformer og konvensjonelle distribusjonssystemer.
- Styring og kontroll i distribusjonssystemer, bruk av makt, forholdet mellom makt og konflikt
- Evaluering av effektivitet i distribusjonen

Pensum

Stern, L. W., El-Anasary, A. I. og Brown, J. R.: *Management in Marketing Channels*, Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall 1989.

Dataverktøy

Det vil ikke bli brukt dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger. Det vil bli arbeidet med små cases knyttet til de emnene vi tar opp.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.
Ingen hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 4134.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen.

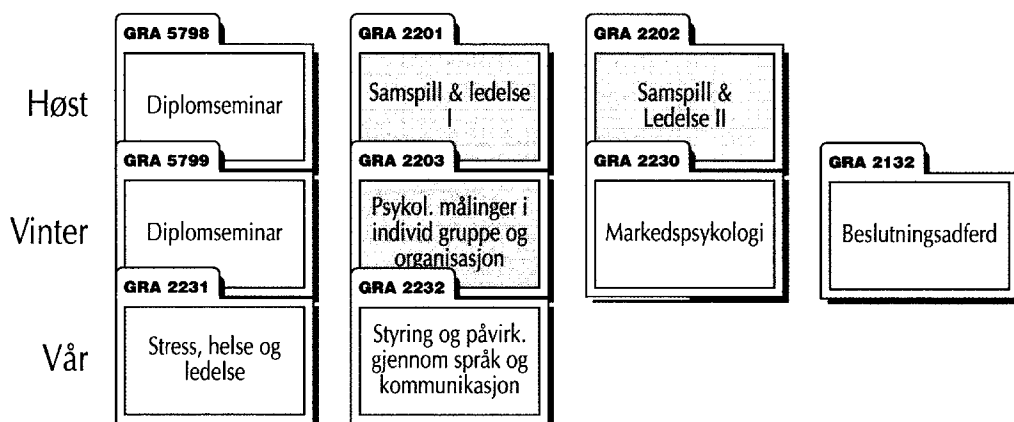
Kursansvarlig

Arne Nygaard.

Organisasjonspsykologi

Organizational Psychology

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Psykologien virker bestemmende inn på effektivitet, trivsel og helse i organisasjonen. Dette vil bli vist gjennom praktisk anskuelserundervisning knyttet opp mot psykologisk teori og forskning.

Målet er å gi studentene innsikt i moderne psykologi anvendt på arbeidslivet. Retningen gir studentene muligheter for ledertrening og personlig utvikling.

Tre kurs er obligatoriske: GRA 2201 Samspill og ledelse I, GRA 2202 Samspill og ledelse II, samt GRA 2203 Psykologiske målinger i individ, gruppe og organisasjon.

Retningsansvarlig: Paul Moxnes

Institutt for organisasjon og ledelse

Antall plasser i retningen: 60

Diplomseminar i Organisasjonspsykologi

Fagansvarlig: Paul Moxnes

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med og gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte. Seminaret er bygd opp av:

1. Obligatoriske innleveringer
2. Fellesseminar knyttet til utvalgte emner
3. Gruppepresentasjoner

Seminaret omfatter i alt tre obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærming, samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpassning av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i to eksemplarer og bør også leveres og drøftes med hovedveileder for dipomarbeidet.

Fellesseminarene tar opp emner av særlig relevans for gjennomføring av diplomarbeidet, derunder teknikker for utarbeidelse av problemstillinger, valg av metodisk tilnærming, samt råd i forbindelse med selve skriveprosessen.

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene fram sitt arbeid i plenum og får tilbakemelding fra kursansvarlige såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkter for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med kursansvarlige ved seminarets start.

Diplomseminaret har obligatorisk deltakelse, og frafall må avklares med kursansvarlig.

Første seminar i terminen kunngjøres ved oppslag.

GRA 2201**Samspill & ledelse I****Group Dynamics and Leadership I****Målet med kurset**

Dette er et obligatorisk kurs med hovedvekt på kvalitativ psykologisk metode. Det gir opplæring i anvendt psykologi på grunnområder innen gruppe- og organisasjonspsykologien.

Studentene vil få en innføring i psykologisk øvelsesmetodikk med stor grad av egeninnsats i smågrupper. Målet er å gi studentene erfaring med hva organisasjonspsykologisk arbeid i grupper innebærer, gi opplevelser som kaster lys over basale organisasjonspsykologiske begreper, gi en introduksjon til ledertrenings- og personalutviklingsteknikker, og formidle teorier og modeller knyttet til disse. Hovedmetoden på kurset er erfaringslæring gjennom strukturerte øvelser.

Tematisk oversikt

- Teamdannelse
- Kommunikasjon
- Konflikt
- Leder/medarbeider samspill
- Angst og trygghet
- Personlighet og rolle
- Personlig utvikling
- Ledertrening

Pensum

Utvalgte kapitler fra Robbins, S. P.: *Organizational behavior* 5th edition. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall, 1991.

Utvalgte kapitler fra Moxnes, P.: *Hverdagens angst i individ, gruppe og organisasjon*. Oslo: Forlaget Paul Moxnes, 1989.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers intensivt gruppearbeid og forelesninger over 4 dager.

Eksamen

Fagoppgave.

Eksamenskode: GRA 2201.01**Kontinuasjon**

Samtidig med eksamen i "Samspill & ledelse" II eller ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Steinar Bjartveit

GRA 2202**Samspill & ledelse II****Group Dynamics and Leadership II****Målet med kurset**

Dette er et obligatorisk kurs som gir et utvidet teoretisk og personlig perspektiv på erfaringene fra Samspill & ledelse I.

Gjennom forelesninger og øvelser vil studentene bearbeide sentrale individuelle og organisasjonspsykologiske tema og knytte dem opp mot teori og egen praksis. Arbeidsformen er deltakelse i smågrupper og interaksjon mellom grupper.

Målet er å gi studentene psykologiske modeller og teorier som de kan nyttiggjøre seg i egen arbeidsrolle som medarbeider, leder eller konsulent. Deltakelse forutsetter bestått eksamen i Samspill & ledelse I.

Tematisk oversikt

- Personlighet
- Utviklingsprosesser
- Konfliktåndtering
- Forandringsprosesser
- Målstyring
- Overflateroller og dyproller
- Det ubevisste i organisasjonen
- Organisasjonskultur

Pensum

Utvalgte kapitler fra Robbins, S. P.: *Organizational behavior* 5th edition. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall, 1991.

Utvalgte artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers intensivt gruppearbeid og forelesninger over 4 påfølgende dager.

Eksamen

Fagoppgave som kan løses av inntil tre studenter.

Eksamenskode: GRA 2202.01**Kontinuasjon**

Samtidig med eksamen i «Psyklogiske målinger i individ, gruppe og organisasjon» eller ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Steinar Bjartveit.

GRA 2203**Psykologiske målinger i individ, gruppe og organisasjon****Psychological Assessments of Individuals, Groups and Organization****Målet med kurset**

Dette er et obligatorisk kurs med hovedvekt på kvantitativ psykologisk metode (diagnose, målinger, spørreskjema, organisasjonsanalyse).

Studentene vil lære hvilke krav som må settes til gode psykologiske målinger og hvordan data fra slike målinger kan brukes til nytte for organisasjonen. Kurset vil søke å kombinere teori, praksis og demonstrasjoner med vitenskaplige data.

Tematisk oversikt

- Psykologiske tester
- Teamanalyseverktøy
- Organisasjonsanalyser

Pensum

Utvalgte kapitler fra Robbins, S. P.: *Organizational behavior*. 5th edition. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall, 1991.

Sharp, D.: *Personlighetstyper C G. Jungs typologiske modell*. Oslo: Paul Moxnes, 1992.

Utvalgte artikler.

Anbefalt lesning: Petersen, B. E. & Brustad, R. S.: *Norske standarder for bruk av personlighetstester til personalutvelgelse*. Sandvika: Diplomoppgave ved Handelshøyskolen BI, 1991.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers gruppearbeid, demonstrasjoner og forelesninger.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 2203.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Knut Ivar Karevold

GRA 2230

Markedspsykologi

Marketing Psychology

Mål med kurset

Kurset tar for seg teorier om mennesket som konsument og selger av arbeidskraft. Det vil gi en utvidet forståelse av rasjonalitet og påpeke rasjonalitetens begrensning. Penger har bytteverdi, men også symbolverdi. Markedet har en viktig, men begrenset funksjon. De viktigste kreftene ligger utenfor markedet. Målet er at studentene skal skjønne mer av "mennesket i markedet" enn hva de fleste økonomiske modeller avstedkommer.

Tematisk oversikt

- Tenkning og emosjon
- Læring i arbeid
- Lykke og nytte
- Selv-aktelse
- Indre tilfredshet
- Kognitiv kompleksitet

Pensum

Lane, R.: *The market experience*. Cambridge: Cambridge University Press 1991.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers forelesninger og diskusjon.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 2230.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Carl Erik Grennes.

GRA 2231

Stress, helse og ledelse

Stress, Health and Leadership

Mål med kurset

Kurset gir en medisinsk og psykologisk fordypning i lederens og medarbeideres reaksjoner på stressede arbeidsoppgaver. Det vil ta for seg miljøfaktorer og individuelle faktorer rolle i utløsning av sykdom, men også i bevaring av helse. Studentene vil få en innføring i fakta og teorier om forebygging og behandling av psykosomatiske lidelser knyttet til arbeidsbelastninger.

Tematisk oversikt

- Personlighetstrekk
- Kroppslige reaksjonsmønstre
- Mekanismer for sykdom
- Atferdsmønstre og vaner
- Psykosomatiske lidelser

Pensum

Utvalgte artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers gruppearbeid, demonstrasjoner og forelesninger.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 2231.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Stein Knardahl.

GRA 2232**Styring og påvirkning gjennom språk og kommunikasjon**

Management and Leadership through Language and Communication

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi en kommunikasjonsteoretisk forståelse av mellom-menneskelig samhandling under ulike betingelser. Det vil gi en analyse av hvordan språk brukes til å få frem budskapet i språklige media f. eks. reklame. Det vil ta opp ulike forutsetninger for kommunikasjon, også personvariabler som kjønn og alder. Kurset vil formidle modeller for å forstå kommunikasjon på arbeidsplassen.

Tematisk oversikt

- Makt-avmakt
- Språkprosesser
- Konflikt
- Ledelse
- Samhandling

Pensum

Blakar, R.: *Språk er makt*. 5. rev. utg. Oslo: Pax, 1989.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning og demonstrasjon.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.
Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 2232.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

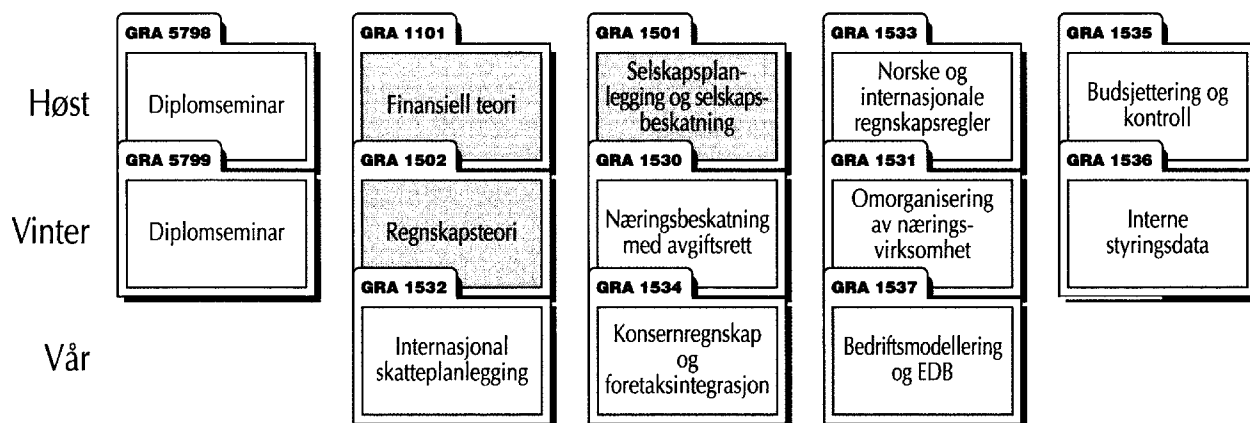
Kursansvarlig

Rolv Blakar.

Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring

Accounting, Tax Planning and Control

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

I denne spesialiseringretningen gis studentene anledning til å fordype seg i enkelte av de fagemner som det er særlig viktig at en siviløkonom behersker godt når man skal ha ansvar for regnskaps- og økonomifunksjonen i en bedrift. Spesielt viktig blir det da å forstå regnskapets styrke og svakheter som informasjonsgiver for bedriftsledelsen, investorer, långivere og skatte-myndighetene. Spesialiseringens kursportefølje kan også gi studenter som ønsker å ta høyere revisorstudium en solid plattform.

Lovgivningen og regnskapsstandardene regulerer mer inngående det finansregnskap bedriftene presenterer eksternt. Siviløkonomer forventes å kunne "lese" et regnskap og forstå de avveininger som ligger bak. Bedriftsledere med internasjonale ambisjoner må også ha en grunnleggende forståelse for regnskapsregler og - prinsipper i andre land, spesielt EF-området.

For å vurdere hvilke produkter og aktiviteter som lønner seg, innhenter stadig flere bedrifter tilleggsopplysninger til regnskapet. Egne økonomistyrings-systemer bygges ut for å sikre relevant informasjon og foreta evalueringer av økonomistyringstiltak. I praksis er budsjettering det mest sentrale verktøy for økonomistyring.

For bedriften kan skatt være en betydelig kostnad. Innsikt i regelverket og planlegging av bedriftens disposisjoner kan påvirke skattens størrelse og tidsprofil. I hverdagen er det ikke primært jurister, men økonomer som gjennomfører den nødvendige tilpasning til skattereglene. Nettopp kombinasjonen av innsikt i finansregnskap og skatteregler, er det beste utgangspunkt for å beherske de mange økonomisk-tekniske spørsmål som preger skatteplanleggingen. Med en stadig mer detaljert skattelovgivning preget av økonomiske forhold, vil økonomene i fremtiden kunne spille en enda mer sentral rolle på dette området.

Spesialiseringretningen består av obligatoriske kurs og valgfrie kurs, tilsammen 11 kurs. Studenten må velge minst to av de følgende tre kurs; GRA 1101 Finansiell teori, GRA 1502 Regnskapsteori, GRA 1501 Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning. De valgfrie kurs er delt inn i tre delemner: Finansregnskap, Skatteplanlegging, og Økonomistyring. Det obligatoriske kurset GRA 1101 Finansiell teori, bør tas av dem som vil ta spesialisering innen Økonomistyring. De som vil ta valgfrie kurs innen skatt (bortsett fra Internasjonal skatteplanlegging), anbefales å ha fulgt det obligatoriske kurset Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning. For øvrig kan studenten fritt sette sammen sin kursportefølje med tilsammen fem kurs fra spesialiseringretningen (hvorav to obligatoriske), eller seks kurs dersom suppleringskurset velges innen retningen.

Retningsansvarlige: Hans Robert Schwencke, Ole Gjems-Onstad, Arne Dag Sti
Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen: 75

Diplomseminar i Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring

Fagansvarlige: Stein Bergan (økonomistyring)
Hans Robert Schwencke (regnskap)

Diplomseminaret skal i hovedsak være et forum for diskusjon av studentenes dipomarbeider. Dessuten skal det gjennom forelesninger gis innføringer i metodemessige og andre emner som er sentrale for spesialiseringsretningen.

I studieåret 1993-94 vil seminarinnholdet dekke fagområdene *regnskap* (herunder revisjon) og *økonomistyring* innen spesialiseringsretningen.

Som nevnt ovenfor vil studentpresentasjoner av diplomarbeidene være en hovedsak i seminaret. I den forbindelse forutsettes den aktuelle veileder å være tilstede for å gjøre seg kjent med presentasjonen samt å gi sine kommentarer. Det forventes også at de øvrige seminardeltakere aktivt bidrar med faglig kritikk i tilknytning til presentasjonen. Denne delen av seminaret kan derfor delvis betraktes som en form for fellesveiledning.

En del av seminaret vil være reservert for forelesninger i sentrale emner som antas å være av interesse for samtlige deltakere. Eksempler på slike emner er: Forskningsmetode, fremstillingsteknikk, litteratur-/tidsskriftsøk, oppdaterte faglige oversikter m.v.

Frist for valg av tema: 1. august 1993. Tildeling av veileder i løpet av august.

Første samling blir tidlig i høstterminen. For øvrig vil seminaret gå over 30 timer i høst- og vinterterminen. Obligatorisk fremmøte.

I praksis vil det bli egne seminarer for regnskap og økonomistyring med enkelte fellessamlinger.

GRA 1501

Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning

Corporate Taxation and Tax Planning

Mål med kurset

Kurset omhandler selskapsbeskatning og trekker inn selskapsrettslige spesial-emner. Det legges særlig vekt på de spesielle regler for skattlegging av selskaper og selskapsdeltagere. Den omfattende skatteplanlegging rundt de såkalte delingsreglene vies særlig oppmerksomhet. Målet er å gi studentene detaljerte kunnskaper om skattleggingen av aksjeselskaper og aksjonærer, ansvarlige selskaper, kommandittselskaper og skattespørsmål ved overdragelse av andeler. Ved samtidig å studere de selskapsrettslige rammebetingelser skal kurset gi viktige premisser for valg av selskapsform.

Tematisk oversikt

- Valg av selskapsform etter Skattereformen 1992
- Delingsreglene
- Beskatning av aksjeselskap og aksjonær
- Konsernbeskatning
- Beskatning av ansvarlig selskap og kommandittselskap
- Omdannelse fra en selskapsform til en annen
- Sammenslåing av selskaper
- Likvidasjon av selskaper

Pensum

Gjems-Onstad, O.: *Delingsreglene* Oslo: Ad Notam Gyldendal 1992.

Gjems-Onstad, O.: *Skattelovsamlingen 92/93*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1993.

Gjems-Onstad, O. og Hoch-Nielsen, E.: *Skatteretten – spørsmål og svar*. 2. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1993.

Knudsen, G.: *Selskapsloven* 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1993.

eller

Woxholth, G.: *Selskapsloven*. 3. utg. Oslo: Juridisk Forlag 1990.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Brudvik, A. J.: *Skatterett for næringsdrivende*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1993.

Etter de omfattende lovendringer i forbindelse med Skattereformen 1992 vil en del ny litteratur antagelig foreligge før kurset starter. Det vil derfor bli utarbeidet endelige lister for pensum og anbefalt litteratur før kursstart.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer og er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver forelesning. Kursets temaer krever en betydelig arbeidsinnsats og kontinuerlig deltakelse i undervisningen.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen. Eksamen bygger i stor utstrekning på stoffet slik det er presentert i undervisningen.

Hjelpemidler: *Norges Lover* eller annen trykt lovsamling uten kommentarer.
Gjems-Onstad, O. (red.): *Skattelovsamlingen 92/93*. Oslo: Ad Notam Forlag 1993.

Norsk Lovtidend. (Lover og forskrifter).

Særtrykk av lover og lovforslag (bare selve lovteksten).

I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger e.l., bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre lovbestemmelser eller lover ved bruk av forkortelser som jfr., se, sml., cfr., opph. e.l., etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse som det henvises til, etter samme mønster som benyttes i Norges Lover. Det er ikke tillatt ved slike henvisninger å systematisere i større omfang hele oppgaver eller emner.

Eksamenskode: GRA 1501.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Ole Gjems-Onstad

GRA 1533**Norske og internasjonale regnskapsprinsipper, herunder EF-regler**

Norwegian and International Accounting Standards
— EC Directives

Mål med kurset

Studentene skal gis grundig innsikt i forutsetningene for utviklingen av og innholdet i de mest aktuelle regnskapsnormene for finansregnskapet i Norge. Hovedvekten vil bli lagt på standarder som er vedtatt av det organ som fastsetter regnskapstandarder i Norge, Norsk Regnskaps Stiftelse (etablert i 1989). Det vil bli lagt spesiell vekt på å belyse problemstillingene gjennom eksempler fra børsnoterte norske selskaper.

Studentene skal dessuten gis god innsikt i EFs regnskapsdirektiver. Uansett tilknytningsform til EF må en regne med at norske bedrifter om kort tid må tilpasse seg EF-reglene.

Tematisk oversikt

- Utvikling, forutsetninger og etterlevelse av regnskapsstandarder i Norge
- Presentasjon og verdsettelse av varer og prosjekter
- Presentasjon og verdsettelse av utsatt skatt
- Behandling av betinget utfall
- Andeler i andre selskaper, herunder joint venture
- Andre aktuelle regnskapsspørsmål i Norge
- EFs 4. og 7. selskapsrettsdirektiver om årsregnskaper

Pensum

Huneide, J. E. et al.: *Årsoppgjøret i teori og praksis*. Økad Forlag 1993.

God regnskapsskikk. Kompendium. Bærum: BI Forlag 1993

NSRF: *Revisors Håndbok 1992*. Utvalgte deler

Materiale utlevert på forelesningene er også pensum

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt.

Eksamenkode: GRA 1533.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Hans Robert Schwencke

GRA 1535

Budsjettering og kontroll

Budgeting and Control

Mål for kurset

Kurset tar sikte på å gi en innføring i aktuelle problemstillinger fra arbeidslivet. Det blir en gjennomgang av de skritt budsjettarbeidet innebærer og en diskusjon av regnemessige, organisasjonsmessige og kontrollmessige aspekter man vil møte i det praktiske liv.

Et viktig mål vil være å drøfte forutsetningene for budsjettansvar, samspillet mellom budsjettansvarlige og oppfølgingen av resultater mot budsjett.

Forkunnskaper

Kurset vil trekke på de kunnskaper studentene tidligere har erhvervet i regnskap, organisasjonsteori og økonomisk styring. Budsjettering innebærer en integrering av disse fagområder og krever derfor en bred forståelse av alle aspekter ved en virksomhets liv.

Tematisk emneoversikt

- Sammenhenger
- Strategisk plan
- Organisasjon og ansvar. Controller-funksjonen
- Mål og krav. Internprising
- Marketingbudsjett
- Produksjonsbudsjett
- Innkjøpsbudsjett
- Kostnadsbudsjett og nullbasebudsjett
- Investeringsbudsjett
- Resultat-, balanse- og likviditetsbudsjett
- Oppfølging og analyse
- Formålsbudsjettering
- Budsjettering i det offentlige

Pensum

Boye, K. & Fjell, Tor J.: *Budsjettering*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1989.
«Budsjettering» i *Praktisk Økonomi* 3 (2) 1987.

«Intern kontroll. Controllerfunksjonen» i *Praktisk Økonomi* 2 (2) 1986.

Hansen, T.: *Emner i økonomisk styring: organisering av foretaket i økonomiske ansvarsenheter, internprising og resultatmåling*. Kap. 2-6, 9. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1988.

Finansdepartementet: *Veiledning i statlig budsjettarbeid*. 2. utg. Kap. 1,2,4,5. Oslo: Finansdepartementet 1987.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Dataverktøy

Brukes ikke i kurset.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler og kalkulator er tillatt ved eksamen.

Eksamenskode: GRA 1535.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Trygve Naug

GRA 1502

Regnskapsteori

Accounting Theory

Mål med kurset

Kursets hovedformål er å gi studentene den nødvendige innsikt i regnskapsteori og -regulering til å kunne utarbeide, analysere og tolke virksomhetenes finansregnskaper samt kontrollere at finansregnskaper overholder gjeldende lovregler og regnskapsstandards.

I kurset inngår tre problemområder, hvor det første er å se finansregnskapet i et samfunnsperspektiv. Behov for regulering og fordeler og ulemper ved forskjellige reguleringsformer (regnskapslover, regnskapsstandards m.v.) analyseres i forhold til virksomheter, brukere, revisorer og offentlige myndigheter.

Det andre problemområdet tar opp reguleringsformenes oppbygging i form av konseptuelle referanserammer og spesifikke regler for måling (measurement) og offentliggjøring av informasjon (enclosure). Det tredje temaområdet omhandler teorier og alternative regnskapsmodeller, herunder nominelle og inflasjonskorrigerte regnskapsmodeller, cash-flowmodeller m.v. Dessuten gjennomgås de vesentligste periodiserings- og vurderingsprinsipper i forbindelse med enkeltposter i regnskapet.

Tematisk oversikt

- Finansregnskapet rolle i samfunnet
- Finansregnskap og beslutningstaking
- Reguleringsformer
- Modeller for finansregnskapet

Eventuelle endringer av innhold og pensum bekjentgjøres ved kursets start.

Pensum

Kam, V.: *Accounting Theory*. 2nd ed. N.Y.: Wiley 1990.

Tillegg etter faglærers anvisning.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Kurset vil bli forelest på engelsk.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler.

Eksamenskode: GRA 1502.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Arshad Kahn

GRA 1530

Næringsbeskatning med avgiftsrett

Business Taxation

Mål med kurset

Kurset er et fordypningskurs i næringsbeskatning og tar for seg de skatteregler som gjelder all næringsvirksomhet på tvers av organisasjonformer. Reglene om ligningsbehandling, klage, etterligning mv. behandles. De grunnleggende vilkår for skattefrihet og skatteplikt gjennomgås også.

Tematisk oversikt

- Avskrivningsregler og reinvestering
- Folketrygdavgift
- Kapitalbeskatning
- Beskatning av finansielle instrumenter
- Ligningslovens hovedregler

Pensum

Brudvik, A.J.: *Skatterett for næringsdrivende*. Siste utg. (1992-utgaven). Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag.

Gjems-Onstad, O.: *Skattelovsamlingen 92/93*. Oslo: Ad Notam Forlag 1993 med ajourføringshefte.

Gjems-Onstad, O. og Hoch-Nielsen, E.: *Skatteretter - Spørsmål og svar*. 2. utg. Oslo: Ad Notam Forlag Gyldendal 1993.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Etter de omfattende lovendringer i forbindelse med Skattereformen 1992 vil en del ny litteratur antagelig foreligge før kurset starter. Det vil derfor bli utarbeidet endelige lister for pensum og anbefalt litteratur før kursstart.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning. Kurset er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver undervisningsgang. Kursets temaer krever en betydelig arbeidsinnsats og kontinuerlig deltakelse i undervisningen.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt under eksamen.

Eksamenskode: GRA 1530.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Ole Gjems-Onstad

GRA 1531

Omorganisering av næringsvirksomhet

Legal and Accounting Aspects of Business Reorganisations VAT and Excise Taxes

Mål med kurset

Næringslivet gjennomgår nærmest kontinuerlig omstillinger som har vidtrekkende juridiske implikasjoner, både nasjonalt og internasjonalt. Kurset skal gi en bred oversikt over rettsreglene for omorganisering av næringsvirksomhet, særlig skattemessige og regnskapsrettslige aspekter. Studentene skal få et grunnlag for å vurdere sentrale momenter ved lønnsomheten av alternativer for omorganisering, samt mulige rettslige komplikasjoner. EF-direktivet om omorganisering gjennomgås. Kurset tar også med avgiftsrett, merverdiavgift, særavgifter og arveavgift.

Tematisk oversikt

- Årsaker til omorganisering
- Avtalerettslige og avgiftsmessige spørsmål ved eierskifte
- Verdssettelse av virksomhet
- Fusjon og fisjon
- Salg og kjøp av virksomhet
- Generasjonsskifte
- Konesjonsregler
- Husleiekontrakter ved omorganisering
- Arbeidsavtaler ved omorganisering
- Pensjonsavtaler ved omorganisering

Pensum

Brudvik, A.J.: *Skatterett for næringsdrivende*. Siste utg. (1993-utgaven). Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag.

Gjems-Onstad, O.: *Skattelovsamlingen 92/93*. Oslo: Ad Notam Forlag 1993 med ajourføringshefte.

Skatteretten - Spørsmål og svar. Oslo: Ad Notam Gyldendal 2. utg. 1993

Litteratur i avgiftsrett utgis ved kursstart.

Anbefalt tilleggslitteratur

Etter de omfattende lovendringer i forbindelse med Skattereformen 1992 vil en del ny litteratur antagelig foreligge før kurset starter. Det kan derfor bli utarbeidet endelige lister for pensum og anbefalt litteratur før kursstart. En del av stoffet som gjennomgås på kurset, er dekket i stensiler forfattet av forelesere som deles ut til deltagerne.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning. Kurset er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver undervisningsgang. Kursets temaer krever en betydelig arbeidsinnsats og kontinuerlig deltakelse i undervisningen.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt under eksamen.

Eksamenskode: GRA 1531.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlige

Ole Gjems-Onstad.

GRA 1536

Interne styringsdata

Advanced Managerial Accounting

Mål med kurset

Kurset tar for seg metoder for kostnadsestimering og resultatanalyse. Grunnlaget er gitt i 1. avdelingskurset Økonomistyring - internregnskap, hvor man benytter enkle metoder for å estimere kostnadsforløpet og foretar en mest mulig korrekt fordeling av kostnadene på kostnadssteder og kostnadsbærere.

I kurset forutsetter man å ha som grunnlag kostnadsdata for flere perioder, f.eks. kostnadsdata fra et månedlig driftsregnskap. Et slikt utgangspunkt leder naturlig til bruk av statistiske metoder i kostnadsestimeringen.

Formålet med kurset vil være å utvikle og benytte metoder med sikte på

1. å komme frem til et mest mulig korrekt estimat for kostnadsforløpet
2. å anvende opplysninger om kostnadsforløpet
 - i kalkyler som grunnlag for optimale beslutninger
 - ved kontroll av kostnadsforbruket i senere perioder

Tematisk oversikt

- Innledning - regnskapssystemets plass i beslutningsprosessen
- Estimering av kostnadsforløp
- Kostnadsdata i beslutningsmodeller
- Kostnadskontroll
- Spesielle emner

Pensum

Hirsch, M.L.: *Advanced Management Accounting*. Boston, Mass.: PWS - Kent Publishing 1988.

Naug, T. og Sti, A.D.: *Økonomistyring - Internregnskap*. 2. utg. kap. 11 og 12. Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Naug, T. og Sti, A.D.: *Økonomistyring - Lønnsomhetsberegninger og kontroll* 2. utg., kap. 6 og 7, Universitetsforlaget 1992.

Cooper, R. og Kaplan, R.S.: *The Design of Cost Management Systems*, Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall 1991

Davidson, J. og Trueblood, R.M.: "Accounting for Decision-Making" i *The Accounting Review* 36 (4) 1961: 577-582.

Benston, G.J.: "Multiple Regression Analysis of Cost Behavior" i *The Accounting Review* 41 (4) 1966: 657-672.

Flakke, P.A. og Naug, T.: "Kostnadsbudsjettering - kostnadsestimering og kostnadsprediksjon basert på regresjonsanalyse". (BIs skriftserie. Nr. 2 1978/nr. 1 1979). Bærum: BI Forlag 1979.

Jaedicke, R.K. og Robichek, A.A.: "Cost - Volume - Profit Analysis under Conditions of Uncertainty" i *The Accounting Review* 39 (4) 1964: 917-926.

Johnson, G.L. og Simik II, S.S.: "Multiproduct C-V-P-Analysis under Uncertainty" i *Journal of Accounting Research* 9 (2) 1971: 278-286.

Lerner, E.M. og Rappaport, A.: "Limit DCF in Capital Budgeting" i *Harvard Business Review* 46 (5) 1968: 133-139.

Ferrara, W.L. og Hayya, J.C.: "Towards Probabilistic Profit Budgets" i

Management Accounting 52 (4) 1970: 23-28.

Probst, F.R.: "*Probabilistic Cost Controls: A Behavioral Dimension*" i Accounting Review 46 (1) 1971:113-118.

Goetz, B.E.: "*Transfer Prices An Exercise in Relevancy and Goal Congruence*" i The Accounting Review 42 (3) 1967: 435-440.

Jensen, R.E.: "*A Multiple Regression Model for Cost Control - Assumptions and Limitations*" i The Accounting Review 42 (2) 1967: 265-273.

Dataverktøy

I forbindelse med regresjonsanalyse benyttes MINITAB enten på BIs stormaskin eller på PC. PC-versjonen koster ca. kr. 400.-. Dataverktøy kan ikke benyttes til eksamen men det forutsettes at studentene kan lese resultatene på en datautskrift.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler og kalkulator er tillatt.

Eksamenskode: GRA 1536.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Trygve Naug

GRA 1532

Internasjonal skatteplanlegging

International Tax Planning

Mål med kurset

Kurset skal gi en innføring i internasjonal skatterett og skatteplanlegging, med hovedvekt på regler som er aktuelle for bedrifter som etablerer seg i utlandet, og utenlandske bedrifter som er aktive i Norge. Hovedvekten vil ligge på skatteavtalenes regler, men visse deler av norsk intern rett vil også bli vektlagt.

Tematisk oversikt

- Skatteavtaler og intern rett
- Gjennomgang av den nordiske skatteavtalen
- Skatteplanleggingsteknikker
- Den norske NOKUS-lovgivningen
- Andre norske regler om skattefluktbeskyttelse

Pensum

Tomsett, E.: *Tax Planning for Multinational Companies*. New York, N.Y.: Woodhead-Faulkner 1989.

Andersson, M., Mattson, N., Michelsen, Aa. og Zimmer, F.: *Det nordiska skatteavtalet med kommentarer*, Oslo: TANO, 1990.

Zimmer, F.: *Internasjonal inntektsskatterett*. 2. utg. Oslo: TANO 1992.

Aktuelle artikler vil bli delt ut under kurset.

Studentene trenger tilgang til følgende oppslagsverk under studiet:

Model Double Taxation Convention on Income and on Capital. Paris: OECD (løsblad)

Sanfelt, T.: Norsk skattelovsamling. Oslo: Universitetsforlaget (siste utgave)

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Lovtekster og skatteavtaletekster uten kommentarer er tillatt hjelpemidler.

Eksamenskode: GRA 1532.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arvid Aage Skaar

GRA 1534**Konsernregnskap og foretaksintegrasjon****Consolidated Financial Accounts and Accounting for Business Combinations****Mål med kurset**

Foretaksintegrasjon er en fellesbetegnelse på konserndannelser og fusjoner. Kurset skal gi studentene grundig innsikt i regnskapsspørsmål i tilknytning til foretaksintegrasjoner og konserner. Studentene skal være i stand regnskapsmessig til å gjennomføre en foretaksintegrasjon og sette opp et konsernregnskap i henhold til gjeldende regnskapsstandard. Det vil bli lagt vekt på å belyse problemstillingene med eksempler fra børsnoterte selskaper.

Tematisk oversikt

- Alminnelige konsernregnskapsprinsipper, norske og internasjonale regler og praksis
- Oppkjøpsmetoden, med og uten minoritetsinteresser
- Oppkjøp og skatt
- Interne elimineringer
- Salg av datterselskaper
- Begrenset konsolidering
- Trinnvise kjøp og salg av aksjer
- Fusjoner. Bruk av kontinuitetsmetoden i konsernforhold

Pensum

Bettmo H. et al: *Konsernregnskap* Rev. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal Forlag 1993

NSRF: *Anbefaling til god regnskapsskikk for regnskapsmessig behandling av foretaksintegrasjon.*

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1534.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Hans Robert Schwencke

GRA 1537**Bedriftsmodellering og EDB****Corporate Planning Models****Mål med kurset**

Kurset vil gi detaljert innsikt i hvordan bedrifters strategiske beslutnings-problemer kan modelleres og analyseres innenfor rammen av kvantitative modeller. Bruk av matematikk, økonometri og dataverktøy er her sentralt. Faktiske eksempler på bedriftsmodeller vil bli belyst. Kurset tar sikte på å sette deltakerne i stand til å gjennomføre bedriftsmodellering på egen hånd ved hjelp av moderne dataverktøy.

Tematisk oversikt

- Innledning om bedriftsmodeller.
- Teknikker for estimering av etterspørselssammenhenger.
Regresjonsanalyse, markedseksperimentering og intervjuer. Virkninger av konkurrentreaksjoner, politiske og institusjonelle rammebetingelser.
- Prognoseteknikker for salg og markedsandeler.
- Økometriske markedsmodeller - metodologi.
- Økometriske markedsmodeller - eksempler.
- Statistisk estimering av kostnadsfunksjoner og produktfunksjoner.
- Eksempler på bruk av databasert kostnads-inntektsanalyse.
- Finansielle modeller.
- Integrerte bedriftsmodeller - eksempler.
- Strategianalyser ved databaserte planleggingsverktøy som IFPS eller MAREQ.

Pensum

Oppgis ved kursets start.

Dataverktøy

I kurset vil man gjøre bruk av dataverktøy for statistisk analyse (MINITAB eller SAS) og programmering (LINDO). Videre vil studentene bli fortrolige med et dataverktøy som brukes til kvantitativ planlegging (IFPS) og markedsanalyse-verktøyet (MAREQ).

Studentene må ha adgang til en IBM-kompatibel PC for å arbeide med datapakkene MINITAB, LINDO, MAREQ og IFPS.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Fagoppgave.

Fagoppgaven vil basere seg på både obligatorisk litteratur og forelesninger. Oppgaven gis med 14 dagers innleveringsfrist etter avtale med faglærer. Fagoppgaven løses individuelt eller av grupper på inntil tre studenter.

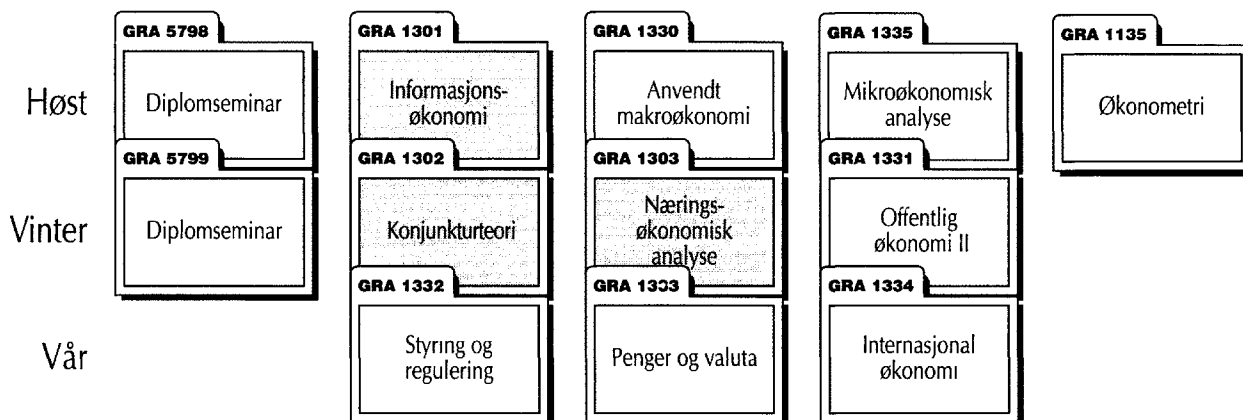
Eksamenskode: GRA 1537.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Jon Christian Langli
Øystein Thøgersen

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialiseringsretningen i Samfunnsøkonomi bygger på de obligatoriske kursene i samfunnsøkonomi i 1. avdeling. Både mikro- og makroøkonomiske emner vil bli dekket.

Det er i alt åtte kurs som tilbys, hvorav tre er obligatoriske. I den obligatoriske delen er det to mikrokurs GRA 1301 : Informasjonsøkonomi og GRA 1303 Næringsøkonomisk analyse som gir en videreføring i bruk av spillteori og teori for tilpasning under usikkerhet og asymmetrisk informasjon på konkurranseproblemer, i vid forstand, i ulike bransjer. Det siste kurset som er obligatorisk, er GRA 1302 Konjunkturteori som inneholder moderne teorier for konjunktursvingninger og økonomisk vekst.

Formålet med disse obligatoriske kursene er å utvikle en dypere teoretisk forståelse for hvordan aktørers atferd i ulike markeder virker på markedslukevekter og myndighetenes evner og muligheter til å styre og regulere.

Foruten de obligatoriske kursene tilbys det sju valgfrie kurs, hvorav hver student skal velge minst to kurs.

Mikroøkonomisk analyse gir en mer avansert behandling av de emner som ble dekket i mikro 1.

I to av kursene legges det særlig vekt på myndigheters mikrostyring og utforming av skattesystemer, samt den strategiske interaksjonen mellom myndigheter og aktører, det være seg private eller offentlige bedrifter. I styring og regulering som omfatter ulike varianter av prinsipal-agent-teorier, studeres forskjellige måter å regulere bedrifter i tilfellet med asymmetrisk informasjon, mens i Offentlig Økonomi II er siktemålet å gi en dypere innsikt i hvordan skattesystemer bør utformes, og hvilken rolle den offentlige sektor bør ha i en blandingsøkonomi.

To valgfrie kurs er rene makrokurs. I anvendt makroøkonomi legges hovedvekten på konjunkturovervåkning i praksis og hvordan ledere i næringslivet kan gjøre bruk av løpende informasjon fra økonomiske indikatorer. I penger og valuta studeres internasjonale penge og valutaforhold.

Kurset i Internasjonal Økonomi, gjør bruk av både mikro- og makroteori til å analysere internasjonal handel med varer og tjenester samt bevegelser i det internasjonale valutamarkedet.

Økonometri-kurset gir en innføring i hvordan økonomisk analyse og statistiske metoder kan kombineres til å tallfeste og teste økonomiske relasjoner empirisk.

Retningsansvarlig: Vidar Christiansen
Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen: 60

Diplomseminar i Samfunnsøkonomi

Fagansvarlig: Vidar Christiansen

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med og gjennomføre arbeidet med diplomoppgaven. Seminaret er bygd opp omkring skriftlige innleveringer og muntlige presentasjoner og diskusjoner.

Seminaret krever to obligatoriske innleveringer. Den første er en tre siders utdyping av oppgavetemaet som skal leveres til veileder senest fjerde fredag i høstterminen. Den andre er en ti siders statusrapport som skal leveres til veileder senest tredje fredag i vinterterminen. Innleveringene danner grunnlag for planlegging av diplomseminarene og for tilbakemelding til studentene. Etter hver skriftlig innlevering vil de bli kommentert og diskutert i plenum.

Alle skal presentere sitt arbeid i seminaret, hvor medstudenter og faglig stab gir kommentarer. De seminaransvarlige fastsetter tider for presentasjonene.

Diplomseminaret er obligatorisk for alle som skriver diplomoppgave med veileder fra faggruppen i samfunnsøkonomi. Fravær må avklares med fagansvarlige. Nødvendige kunngjøringer om diplomseminaret kommer på oppslagstavlen.

GRA 1301

Informasjonsøkonomi

Economics of Information

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Det tas sikte på (1) å gi en innføring i sentrale deler av moderne informasjonsøkonomi og (2) å vise hvordan denne teorien kan brukes til å forstå virkemåten til viktige markeder som kreditt-, forsikrings- og arbeidsmarkedet foruten mange varemarkeder.

Tematisk oversikt

- Spillteori
- Skjulte handlinger
- Skjult informasjon
- Signalisering
- Incentiv-kontrakter
- Markeder med asymmetrisk informasjon

Pensum

Rasmussen, E.: *Games and Information: An Introduction to Game Theory*. Kap 1–9. Oxford: Blackwell 1989.

Utvalgte artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Forelesninger over 30 timer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Eksamen er basert på pensum og forelesninger.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Peter Berck & Knut Sydsæter, *Economics Mathematical Manual*, Springer-Verlag, 1991.

Berck & Sydsæter, *Matematisk formelsamling for økonomi*, Universitetsforlaget 1992.

Thallberg og Sydsæter: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1301.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Tore Nilssen

Emneansvarlig: Vidar Christiansen
Institutt for økonomi

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

GRA 1330

Anvendt makroøkonomi

Applied Macroeconomics

Mål med kurset

Kursets primære hensikt er å lære studentene til å kunne holde seg løpende orientert om den aktuelle konjunktursituasjonen i inn- og utland. Det tas sikte på at deltakerne skal lære å bruke innsikt om konjunktursituasjonen i beslutninger i privat næringsdrift. Dernext diskuteres aktuelle problemstillinger i økonomisk politikk, med særlig henblikk på politikkenes konsekvenser for konjunkturbildet og næringslivet. Innføring i rapporteringsmåter i finansmedia og løpende offentlig statistikk vil stå sentralt. Teorigrunnlaget utgjøres av modellene i Makroøkonomi 1 og 2.

Tematisk oversikt

- Makroøkonomisk teori og konjunkturindikatorer i bedriftens beslutningsprosess
- Nøkkellindikatorer i verdens ledende industriland
- Økonomiske indikatorer i norsk økonomi
- Makroøkonomiske prognosemodeller
- Dagens internasjonale konjunktursituasjon
- Dagens konjunktursituasjon i norsk økonomi
- Aktuell problemstillinger i økonomisk politikk, som
 - Avveininger mellom aktivitetsnivå og prisstabilitet i pengepolitikken
 - Finanspolitikk og budsjettunderskudd
 - Tiltak mot vedvarende arbeidsledighet
 - Tiltak for langsiktig produktivitet og vekst
 - Internasjonal økonomisk integrasjon

Pensum

Mork, K.A.: *Macroeconomics for Managers*, Belmont, Cal.: Wadsworth 1992, utvalgte deler.

Artikkellitteratur som anvist av foreleser. Offentlige utredninger som anvist av foreleser.

Løpende statistikkpublikasjoner fra Statistisk sentralbyrå

Løpende utgaver av internasjonal finanspresse, som Wall Street Journal, Financial Times, The Economist og Business Week.

Dataverktøy

Kursdeltakerne må utføre praktiske analyser av faktiske data og vil derfor måtte bruke enkle databehandlingspakker. Regneark vil bli nyttig for elementær data-behandling og grafiske presentasjoner og kan også brukes for en del statistiske beregninger. Grundigere statistisk analyse kan kreve mer spesialisert programvare som Minitab og eventuelt SAS for mer avanserte oppgaver.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, studentpresentasjoner av oppgaver og klassesdiskusjon. Valg og vektlegging av emner vil avhenge av studenters og forelesers interesser og den aktuelle økonomiske situasjonen.

Eksamen

Fagoppgave.

Regelmessige øvingsoppgaver blir gitt og fagoppgavene skal presenteres ved slutten av terminen. Oppgavene skal være anvendte. De baseres på forelesninger, skriftlig pensum og aktuelle begivenheter.

Eksamenskode: GRA 1330.01

Kontinuasjon:

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Knut Anton Mork

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

GRA 1335

Mikroøkonomisk analyse

Economics II

Mål med kurset

Kurset er et videregående mikroøkonomikurs som bygger på det stoff som er behandlet i Mikroøkonomi 1 og delvis Mikroøkonomi 2 på siviløkonomstudiet. Formålet med kurset er å være en brobygger mellom de elementære innføringskursene i mikroøkonomi og de mer avanserte kursene innen spesialiseringsretningen i samfunnsøkonomi. Både videregående mikrikurs og makrokurs vil ha nytte av de metoder som utvikles og de resultater som oppnås i dette kurset.

Tematisk oversikt

- Innføring av dualitetsbegreper
- Produsentens tilpasning, bedriftens tilbuds- og etterspørselsfunksjoner, kostnadsfunksjonen
- Markedsteori, forskjellige markedsformer, kort sikt og lang sikt
- Konsumentteori, den indirekte nyttefunksjonen, kompenserte etterspørselsfunksjoner, Slutskylikningen
- Generell likevekt og velferdsteori, Edgeworth-boksen, Walraslikevekt, Pareto-effektivitet.

Pensum

Varian, H. R.: *Microeconomics Analysis*. 3rd ed. N.Y.: Norton 1992.
Utvalgte deler.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med forelesninger over 30 timer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen. Ingen hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 1335.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Erik Grønn.

GRA 1302

Konjunkturteori

Business Cycle Theory

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Kurset er en naturlig videreføring av Makroøkonomi I og II fra 1. avdeling. Det omhandler nyere makroøkonomisk teori, med vekt på konkurrerende konjunkturteorier. Sentralt står dynamiske modeller med et eksplisitt mikroøkonomisk fundament og rasjonelle forventninger.

Tematisk oversikt

- Dynamiske modeller
- Realkonjukturanalyse
- Nykeynesiansk analyse av nominelle rigiditeter
- Realrigiditet og hysteres

Pensum

Utvalgte deler av:

Blanchard, O.J. og Fischer, S.: *Lectures on Macroeconomics*. Cambridge, Mass.: M.I.T Press 1989.

Artikler.

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Blanchard og Fischers lærebok er relativt krevende. Etter anvisning fra faglærer kan deler av boken suppleres med annen litteratur.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer i hovedsak med forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Eksamen baseres på forelesningene og det skriftlige pensum.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Peter Berck & Knut Sydsæter, *Economics Mathematical Manual*, Springer-Verlag, 1991.

Berck & Sydsæter, *Matematisk formelsamling for økonomi*, Universitetsforlaget 1992.

Thallberg og Sydsæter: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1302.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Knut Anton Mork

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

GRA 1303

Næringsøkonomisk analyse

Industrial Organization

Mål med kurset

Kurset omhandler markedsatferd og markedslikevekter under imperfekt konkurranse ved hjelp av ikke-kooperativ spillteori.

Tematisk oversikt

- Priskonkurranse og kvantumskonkurranse
- Dynamisk konkurranse og prissamarbeid
- Produktdifferensiering
- Strategisk atferd ved nyetableringer
- FoU og ny teknologi

Pensum

Tirole, J.: *The Theory of Industrial Organization* Cambridge: MIT Press 1990.
Utvalgte deler.

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling

Peter Belck & Knut Sydsæter, *Economics Mathematical Manual*, Springer-Verlag, 1991.

Belck & Sydsæter, *Matematisk formelsamling for økonomi*, Universitetsforlaget 1992.

Thallberg og Sydsæter: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1303.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Tore Nilssen

GRA 1331

Offentlig økonomi II

Public Economics

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Kurset er en videreføring av Offentlig økonomi I i 1. avdeling. Det tas sikte på fordypning i moderne samfunnsøkonomisk analyse av skattepolitikk, offentlige overføringsordninger, prissetting og ressursbruk i offentlig sektor i en blandingsøkonomi.

Tematisk oversikt

- Normativ beskatningsteori
- Prissetting i offentlig virksomhet
- Offentlige overføringsordninger
- Offentlig ressursbruk finansiert ved forvridende skatter
- Byråkratisk atferd

Pensum

Atkinson, A.B. and J.E. Stiglitz: *Lectures on Public Economics*, London: McGraw-Hill 1980. Utvalgte deler.

Christiansen, V., K.P. Hagen og A. Sandmo: *The scope for taxation and public expenditure in an open economy*. Handelshøyskolen BI. Working Paper 1992/17.

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte emner.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Peter Belck & Knut Sydsæter, *Economics Mathematical Manual*, Springer-Verlag, 1991.

Belch & Sydsæter, *Matematisk formelsamling for økonomi*, Universitetsforlaget 1992.

Thallberg og Sydsæter: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1331.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Vidar Christiansen

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

GRA 1332

Styring og regulering

Regulation and Control

Mål med kurset

Kurset studerer ulike typer kontrakts- og reguleringsformer i situasjoner kjennetegnet ved asymmetrisk informasjon.

Tematisk oversikt

- Offentlig regulering (forholdet mellom offentlig regulator og offentlig monopol)
- Prisdiskriminering
- Auksjoner
- Intern bedriftsstyring (forholdet mellom eiere og leder)

Pensum

Laffont, J.-J. og Tirole, J.: *A Theory of Incentives in Procurement and Regulation*. Cambridge, Mass.: MIT Press 1993.

Utvalgte artikler.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Peter Belck & Knut Sydsæter, *Economics Mathematical Manual*, Springer-Verlag, 1991.

Belch & Sydsæter, *Matematisk formelsamling for økonomi*, Universitetsforlaget 1992.

Thallberg og Sydsæter: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1332.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig:

Tore Nilssen

GRA 1333

Penger og valuta

International Money

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

Mål med kurset

Gi en oversikt over hvordan det internasjonale valutamarkedet fungerer. Gjennomgang av nyere modeller for bestemmelse av valutakursen. Diskusjon av ulike modellens empiriske holdbarhet.

Tematisk oversikt

- Grunnleggende egenskaper ved penger og pengesystemer
- Bretton Woods systemet (1945 - 1971)
- Årsaker til variasjoner i den reelle valutakursen
- Dornbusch-modellen til determinering av valutakursen
- Portefolio balance modellen
- Dynamikken i endringer i valutakurser
- Near-rational models
- Myndighetene og valutamarkedet
- Det Europeiske Monetære System
- EMU - betingelser og muligheter

Pensum

De Grauwe, P.: *International Money. Post-War Trends and Theories*, Oxford, Clarendon Press, 1989.

Isachsen, A. J.: *"Fluctuating Exchange Rates and Economic Fundamentals"*, Report 1992 - 316-03, Center for European Studies, BI, 1992.

Andre artikler og øvrige materiale vil det bli henvist til under forelesningene.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Peter Belck & Knut Sydsæter, *Economics Mathematical Manual*, Springer-Verlag, 1991.

Belck & Sydsæter, *Matematisk formelsamling for økonomi*, Universitetsforlaget 1992.

Thallberg og Sydsæter: *Matematisk formelsamling*.

Ekamenskode: GRA 1333.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Arne Jon Isachsen

NB!

Dette kurset er en samkjøring med Master of Science programmet og vil bli undervist på engelsk hvis Master of Science studenter også melder seg på.

GRA 1334**Internasjonal økonomi****International Economics****Mål med kurset**

Kurset gir en oversikt over ulike teorier til forklaring av internasjonal handel. Virkningen for økonomisk vekst og for inntektsfordeling diskuteres. Handelspolitiske virkemidler drøftes. Videre blir virkemåten til det internasjonale monetære system tatt opp. Og overgangen fra plan til marked i Sentral- og Øst-Europa diskuteres.

Tematisk oversikt

- Mikroøkonomisk fundament for handelsteori
- Komparative fortrinn
- Fordelingsvirkninger av internasjonal handel
- Handelspolitikk
- Internasjonal handel og industripolitikk
- Handel og økonomisk vekst
- Valutamarkedet
- Det internasjonale monetære system, EMS og EMU
- Overgang fra plan til marked

Pensum

Krugman, P. R. og Obstfeld, M: *International Economics Theory and Policy*. 2nd ed. New York: Harper Collins Publisher 1991.

Artikler

Materiale utlevert i forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Peter Belck & Knut Sydsæter, *Economics Mathematical Manual*, Springer-Verlag, 1991.

Belck & Sydsæter, *Matematisk formelsamling for økonomi*, Universitetsforlaget 1992.

Thallberg og Sydsæter: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1334.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arne Jon Isachsen.

Shipping Management

Samlet oversikt

Høst	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 4301 Skipsfart I	GRA 5102 International Management Operation	GRA 2130 Prosjektledelse
Vinter	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 4302 Skipsfart II	GRA 5130 Internastional Negotiations	GRA 5911 Petroleums- økonomi -og administrasjon
Vår		GRA 4303 Skipsfart III	GRA 1334 Internasjonal økonomi	

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialiseringen i skipsfart tar sikte på å gi en innføring i skipsfartsøkonomi og organisasjon. Kursene baserer seg på det som er undervist i den generelle delen av siviløkonomstudiet og tilpasser dette til spesielle forhold innen skipsfart. Undervisningen baserer seg i betydelig grad på ekspertise hentet fra skipsfartsnæringen. I tillegg til rene forelesninger legges det vekt på nær kontakt med fagmiljøet i næringen, såvel i Norge som i London. Retningen har tre obligatoriske kurs: Skipsfart I, Skipsfart II og Skipsfart III.

Retningsansvarlig: *Even S. Engelstad*
Institutt for markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen: 20

Diplomseminar i Shipping Management

Fagansvarlig: Even S. Engelstad

Diplomseminaret er obligatorisk og skal hjelpe studentene til å komme i gang med og gjennomføre arbeidet med diplomoppgaven på en målrettet måte.

Diplomseminaret i denne retningen vil bestå av en teoretisk og en praktisk del. Den teoretiske gjennomgangen gjennomføres to ganger à tre timer. Her vil man gjennomgå de forskjellige metoder man kan bruke i arbeidet med oppgaven. Gjennomgangen vil bli presentert av en faglig fra metodegruppen i midten av oktober.

Når det gjelder den praktiske delen og den samlede veiledningen, vil retningsansvarlig, Even S. Engelstad, ta seg av gjennomføringen av dette. Denne delen gjennomføres både i høstterminen og vinterterminen.

GRA 4301

Skipsfart 1

Shipping Management 1

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi studentene en innføring i grunnleggende elementer i skipsfartskonometri og ledelse.

Tematisk oversikt

- Mikroøkonomi relatert til shipping
- Kostnadselementer, kalkyler
- Ratedannelse i fraktmarkedet
- Investeringsanalyse
- Økonomistyring i rederier
- Befraktning
- Finansiering i shipping

Pensum

Kompendium basert på: *Handbook for Skippers for the Asia and Pacific Region, Model and Tool Systems for Shipping Analysis and Decision Making*. New York: FN 1982.

Del I–III.

Falkanger, T. & Bull, H. J.: *Innføring i sjørett*. 3. utg. Oslo: Forsikringsakademiet 1993.

Selected Document Forms in shipping. Oslo: Forskningsakademiet 1982.

Forelesningsnotater (vil bli delt ut).

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer intensive forelesninger/diskusjoner og øvelser.

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen samt en muntlig individuell prøve avholdes sammen med GRA 4302 Skipsfart II etter vinterterminen.

Kursansvarlig

Even S. Engelstad

GRA 4302

Skipsfart 2

Shipping Management 2

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi en dypere innføring i sentrale felter av skipsfart.

Tematisk oversikt

- Sjøforsikring
- Skipsteknikk (tilpasset økonomer)
- Kjøp og salg av skip, kontrahering
- Rederiets organisasjon
- Drift av skip
- Markedsvurdering i shipping, forecasts
- Skipsfartspolitik
- Miljøaspekter relatert til shipping

Pensum

Engelstad, E. S.: *Model for Forecasting of Bulk carrier and Tanker Market*, (Kompendium)

Randers, J.: *Waves and Oil Tankers - Dynamics of the Market for Oil tankers to the year 2000*. Bekkestua: BI 1981 (BI Arbeidsnotat;1981:11)

Norman, V. og Wergeland, T.: *Nortank. A Simulation Model of the Freight Market for Large Tankers*, Bergen 1981. (NHH. Senter for anvendt forskning. Rapport;1981:4)

Eriksen, I. E. og Norman V. D.: *Ecotank. Modell for analyse av tankmarkedenes virkemåte*. Bergen: NHH 1976.

Ericksen, S.: *Management of Marine Design*. London Butterworths 1989.
Forelesningsnotater (vil bli utdelt).

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen samt en muntlig individuell prøve.

Eksamenskode: GRA 4302.01 (Hjemmeeksamen)
GRA 4302.02 (Muntlig eksamen)

Kontinuasjon:

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Even S. Engelstad

GRA 4303

Skipsfart 3

Shipping Management 3

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi en dypere innføring i sentrale felter av skipsfart. Det tas videre sikte på å sette studentene i typiske beslutningssituasjoner relevant til sjøtransport og gjennom et "Business Game-opplegg" fremtvinge beslutninger.

Tematisk oversikt

- Strategisk planlegging i rederier
- Strategisk planlegging hos sjøtransportbrukere
- Forholdet administrasjon/eiere i rederier
- Prosjektutvikling
- Business game: befraktning
- Business game: operasjon og drift

Pensum

All litteratur som har vært brukt i kursene Skipsfart 1 og Skipsfart 2.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen samt en muntlig individuell prøve.

Eksamenskode: GRA 4303.01 (Hjemmeeksamen)
GRA 4303.02 (Muntlig eksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

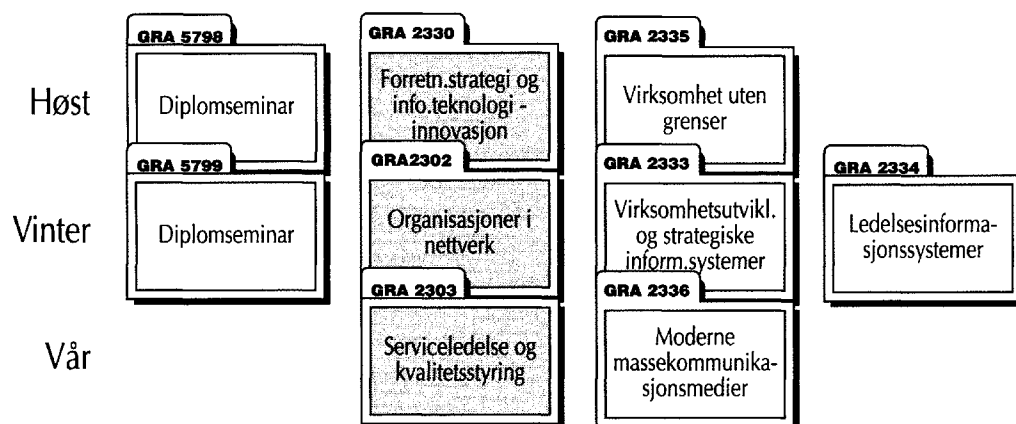
Kursansvarlig

Even S. Engelstad

Strategisk forretningsutvikling: Informasjonssystemer og informasjonsadferd

Strategic Business Development

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Denne retningen erstatter tidligere retning: Anvendt organisasjons- og virksomhetsutvikling, og tilbys første gang høsten 1994. Men enkelte kurs tilbys under andre retninger allerede inneværende år (se kursindeksen).

Spesialiseringsretningen skal gi studentene innsikt i hvordan en bedriftsstrategi, organisasjonsstruktur, kompetanse og teknologi blir ledet. Spesialiseringen tekker derfor på vår kunnskap fra ledelsesfag, organisasjonsteori og informasjonsteknologi. Vi ønsker å vise hvilke organisasjonsformer 90-årenes konkurransesituasjon fremtvinger når det gjelder krav til økt produktivitet og innovasjon. Spesialiseringen er anvendt og internasjonal i den forstand at det vil bli lagt vekt på å vise hvordan større europeiske bedrifter fungerer og hva de legger vekt på for å møte den fremtidige konkurransesituasjonen.

Sentrale tematiske områder er:

- Strategiens betydning for virksomhetsutviklingen
- Framveksten av nye organisasjonsstrukturer
- Organisasjonell læring
- Kunnskapsbedrifter
- Informasjonsteknologi og logistikk for å skape konkurransekraft
- Serviceledelse
- Totalkvalitetsledelse
- Internasjonal telekommunikasjon som verktøy

1. Målsetting: Målet er å gi studentene et helhetssyn på virksomhetsutvikling dvs. å forstå samspillet mellom strategi, organisasjonsstruktur, kompetanse og teknologi. Spesialiseringen skal fokusere på anvendt virksomhetsutvikling og vise BIs unike kompetanse innenfor forståelse av moderne ledelsesprosesser.

2. Tilgrensede fagområder: Spesialiseringsretningen er tverrfaglig og er sammensatt av fagkompetanse innenfor generell ledelse, organisasjonsteori, innovasjon, teknologiledelse og totalkvalitetsledelse. Tilgrensede fagområder vil være de som finnes innenfor spesialiseringen i logistikk.

3. Undervisningsstrategi: Det tilbys tre obligatoriske fag som alle er kjernefag for å få innsikt i virksomhetsutvikling. Disse tre er: GRA 2330 Forretningsstrategi og informasjonsteknologin innovasjon, GRA 2302 Organisasjoner i nettverk og GRA 2303 Serviceledelse og kvalitetsstyring. Disse fagene representerer et innovasjons- og teknologiperspektiv, et organisasjonsperspektiv og et sammenfattende ledelses perspektiv.

I tillegg tilbys fire valgfag: Ledelsesinformasjonssystemer (vinter), Virksomhetsutvikling og strategisk informasjonssystemer (vinter). Virksomhet uten grenser (vår) og Moderne massekommunikasjonsmedier: Ledelse og organisering (høst). I tillegg anbefales kurset Strategisk Logistikk i spesialiseringen i Logistikk som valgfag.

GRA 2330

Forretningsstrategi og informasjonsteknologi-innovasjon

Business Strategy and Information Technology Innovation

Målet med kurset

Forretningsorganisasjoner er avhengige av informasjonsteknologi som et middel i kampen om kundene. Kurset gir en solid plattform for forståelse av linjeledelsens rolle i planlegging, gjennomføring og kontroll av innovasjonsprosessene der teknologi inngår som et nødvendig element. Trening i identifikasjon av problemstillinger, analyse, utvikling av presentasjonsmateriale og muntlig fremlegging er en vesentlig del av kursets målsetting.

Tematisk oversikt

- Linjeledelsens rolle i innovasjonsprosessene
- Hvordan få forretningsorganisasjoner til å satse på gode idéer og forkaste de ubrukbare
- Planlegging og kontroll
- Styling av effekter
- Samarbeide og autoritære tilnæringsmåter

Pensum

Twiss, Brian and Goodridge, Mark, *Managing Technology for Competitive Advantage. Integrating Technological and Organizational Development: From Strategy to Action*. London: Pitman, 1989.

Kanter, Rosabeth Moss, *The Change Masters: Innovation and Entrepreneurship in the American Corporation*. New York: Simon and Schuster, 1983.

Hennestad, Bjørn W. og Larsen, Tor J.: *Artikkelsamling: Forretningsstrategi og informasjonsteknologi-innovasjon*. Oslo: BI Forlag, 1994.

Dataverktøy

Tekst, grafisk- og presentasjonsprogrampakker.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer, i hovedsak som et seminar med deltakerpresentasjoner og diskusjoner over hovedtemaene. Det er en forutsetning at deltakerne er aktive og utfører innleveringene og presentasjonene i seminaret.

Eksamen

Fagoppgave.

Fagoppgaven er inndelt i deltakelse i diskusjon, syv skriftlige spørsmål, innlederinnlegg og avsluttende oppgave.

- Innlederinnlegg: (40% av endelig karakter)
- Avsluttende fellesoppgave: (40% av endelig karakter)
- Syv skriftlige spørsmål: (2% av endelig karakter hver)
- Deltakelse i diskusjon: (6% av endelig karakter)

Felles eksamenskode: GRA 2330.01

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste gjennomføring av kurset.

Kursansvarlige

Bjørn W. Hennestad

Tor J. Larsen

GRA 2335**Virksomhet uten grenser:
Telematikk i næringsliv og
forvaltning**

Companies Unlimited: Business Telematics

Mål med kurset

Kurset skal gi kunnskap om moderne telekommunikasjonssystemer og deres rolle i næringsliv og forvaltning. Kurset er særlig orientert mot inter-organisatoriske system og hvordan disse åpner for nye forretningsmuligheter, nye organisasjonsformer og ny nasjonal og internasjonal industriell arbeidsdeling.

Tematisk oversikt

- Telekommunikasjonsteknologi, herunder OSI og de viktigste standarder
- EDI - Elektronisk Datat-Utveksling i teori og praksis
- Interorganisatoriske system og nettverksorganisasjoner belyst gjennom cases
- Offentlig telekommunikasjonspolitikk

Pensum

Congress of the US, Office of Technology Assessment: *Critical Connections Communications for the Future*. Washington DC: US Government Printing Office, 1990 (i utdrag).

Gray, P.: *Open Systems A Business Strategy for the 1990s* London: McGraw-Hill, 1991 (i utdrag).

Hidas, P.: *Telematikk i Norge: Et konkurransevåpen og de tekniske løsninger som ligger bak* I. : Høyer, R. (red.): *EDB på norsk (5 utg.)* Oslo: Tano Forlag 1992.

Høyer, R.: *IT-strategier for det norske samfunn – Datapolitikk*. I: Høyer, R. (red.): *EDB på norsk, 5 utg* Oslo: Tano Forlag 1992.

Keen, P.G.W.: *Shaping the Future. Business Design Through Information Technology*. Boston: Harvard Business School Press, 1991.

Diverse artikler og rapporter som utdeles under kurset.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset består av forelesninger, gruppearbeid og ekskursjoner, totalt 30 timer. Kurset knyttes opp til forskningsaktiviteten i prosjekt "Companies Unlimited" og vil gjennom fagoppgaven trekke studentene inn i denne.

Eksamen

Fagoppgave med obligatorisk presentasjon.

Eksamenskode: GRA 2335.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære ekamen i kurset.

Kursansvarlig

Rolf Høyer

GRA 2302

Organisasjoner i nettverk

Network as Organizational Design

Mål med kurset

Målet er å gi studentene innsikt i hvilke strategiske fordeler organisasjoner utformet som nettverk gir og hvilke lederegenskaper som kreves i slike organisasjoner.

Rask utvikling i retning av et mer dynamisk, globalt og teknologisk basert forretningsliv der tid spiller en stadig viktigere rolle har resultert i skjerpede konkurransekrav i mange bransjer. Utfordringen for mange organisasjoner er å forholde seg til tiltakende kompleksitet i omgivelsene samtidig som de blir mer endringsdyktige. Industrisamfunnets idealer om kontroll og stabilitet underordnes den nye konkurransens krav om fleksibilitet og endring. Hierarkiet som mekanisme for koordinering av funksjonsområder og arbeidsoppgaver erstattes av informasjonsteknologiske utforminger der nettverket utgjør det dominerende prinsippet for design. I kurset gjennomgås fordeler og ulemper, muligheter og begrensninger ved nettverket som modell for foretaksorganisasjon.

Tematisk oversikt

- Innledning
- Nettverksorganisasjon: dynamiske nettverk mellom hierarki og marked
- Nettverksmetaforen i en historisk sammenheng, (dominerende organisasjonsdesign)
- Strategiske implikasjoner av nettverksparadigmet
- Nettverk i praksis, case
- Nettverksanalyse
- Nettverksorganisasjoners design og funksjon
- Arbeidsdeling og koordinering i nettverk
- Lederrollen i nettverksorganisasjoner
- Avslutning, oppsummering

Pensum

Morton, M.S. Scott: *The Corporation of the 1990s – Information Technology and Organization Transformation*. N.Y.: Oxford University Press 1991.

Utvalgte artikler

Anbefalt tilleggslitteratur

Keen, P.W.: *Shaping the future Business Design Through Information Technology*. Harvard Business School Press 1991.

Morgan, G.: *Riding the Waves of Change-Developing Managerial Competencies for a Turbulent World*. Jossey-Bass Publishers, 1988 (Organisasjoner i bevegelse, Universitetsforlaget)

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, gruppearbeid og presentasjon av utvalgte artikler.

Eksamen

Fagoppgave.

Eksamenskode: GRA 2302.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øivind Revang.

GRA 2333**Virksomhetsutvikling og strategiske informasjonssystemer****Business Development and Strategic Information Systems****Mål med kurset**

Kurset skal gi innsikt i hvordan informasjonsteknologi kan brukes til å forbedre virksomhetens konkurranseevne, dels gjennom utvikling av nye forretningskonsepter, og dels gjennom omstrukturering av produksjons-systemet og den interne organisasjon generelt. Det legges stor vekt på å gi praktisk anvendbar kunnskap om metodikk for planlegging av strategiske informasjonssystemer.

Tematisk oversikt

- Utviklingstrender innen informasjonsteknologi, bedriftens handlingsfrihet
- Hvordan Interorganisatoriske Systemer endrer konkurransevilkårene, - generiske strategier og tidskonkurransebegrepet
- IT-strategiutvikling
 - Presentasjon av ulike utviklingsmodeller
 - Planintegrasjon, "Strategic Linkage/Business Linkage"
 - Kost/Nytte-vurdering av strategiske IT-satsninger
 - Identifisering av strategiske satsningsområder/Verdikjedeanalyse
- Integrering av IT i organisasjonen
- Samfunnsmessige rammebetingelser for IT, herunder datapolitikk
- Ethiske aspekter av IT

Pensum

Christensen, G. et al: *Informasjonsteknologi: Strategi, organisasjon, styring* (i utdrag). Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1991.

Christensen, B.H.: *IT-strategi i et konkurranseperspektiv i Høyer, R. (red.) EDB på Norsk*, 5. utg. Oslo. Tano, 1992

Høyer, R.: "*Strategiske informasjonssystemer*" og "*Ethiske aspekter av informasjonsteknologi*" og "*IT-strategier for det norske samfunndatapolitikk*" i Høyer, R. (red.): *EDB på norsk*, 5. utg. Oslo. Tano, 1992

Høyer, R.: *Mass Media as Business. Some Norwegian Experiences*. Sandvika: BIs Forskningscenter. Arbeidsnotat 1991/49. 1991.

Samt noen få *artikler og rapporter* som utdeles under kurset.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, gruppearbeid (case) og ekskursjon.

Eksamen

Fagoppgave med obligatorisk presentasjon. Oppgaven går ut på å behandle et tema av strategisk karakter.

Eksamenskode: GRA 2333.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Bo Hjort Christensen, Rolf Høyer

GRA 2334

Ledelsesinformasjonssystemer

Executive Information Systems

Mål med kurset

Kurset redegjør for lederes kommunikasjons- og beslutningsadferd. På denne bakgrunn belyses hvilken rolle formell kommunikasjon spiller for utføring av ledelsesoppgaver. Ledernes rolle i ny- og videreutvikling av LIS tas opp til debatt.

Tematisk oversikt

- Lederes kommunikasjons- og beslutningsadferd
- Kunnskapsarbeide
- Formell versus uformell kommunikasjon
- LIS
- Ny- og videreutvikling av LIS

Pensum

Burkan, W.C.: *Executive Information Systems: From Proposal Through Implementation*. N.Y. Van Nostrand Reinhold, 1991

Larsen, Tor J. (Red): *Artikkelsamling*. Sandvika. BI-Forlag, 1993.

Dataverktøy

Kurset vil inneholde illustrasjon og enkel bruk av et markedsledende verktøy for LIS. Beslutning om hvilket verktøy som vil bli benyttet er ikke tatt.

Gjennomføring

30 timer totalt for kurset. Kurset gjennomføres i hovedsak som et seminar med studentpresentasjoner over hovedtemaene. Illustrasjon og enkel bruk av LIS inngår som en del av seminaret.

Eksamen

Fagoppgave.

Fagoppgaven består av innlederinnlegg, skriftlige spørsmål, klassesdeltakelse og avsluttende oppgave. Fagoppgaven er en integrert del av seminargjennomføringen.

Eksamenskode: GRA 2334.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Tor J. Larsen

GRA 2303

Serviceledelse og kvalitetsstyring

Service Management and Quality Control

Mål med kurset

Kurset skal gi en oversikt over hva vi vet om serviceledelse og kvalitetsstyring ut fra forskning og utredninger. Denne oversikten vil vise hvordan faget har utviklet seg fra serviceledelse til kvalitetsstyring til total kvalitetsledelse. Aspekter ved organisasjonsutvikling og forandringsledelse vil dermed være sentralt. Kurset skal videre vise hvordan serviceledelse og kvalitetsstyring blir anvendt i praksis i skandinaviske bedrifter. Kurset skal gi studenten innsikt i hvilke konsept vi har for serviceledelse og innsikt i hvordan vi kan bruke noen av verktøyene for kvalitetsstyring. Slutt målet er å vise en mer holistisk organisasjonsutvikling der bite-ene fra logistikkurset, nettverkskurset og dette kurset faller sammen.

Tematisk oversikt

- Sentrale servicekonsepter
- Servicekonsepter i praksis
- Servicekvalitet
- Totalkvalitet
- Informasjonsteknologi og kvalitet (logistikk perspektivet)
- Kvalitetsstyring
- Markedssegmentering
- Intern og ekstern kommunikasjon (nettverksperspektivet)
- Personalidéen
- Virksomhetskultur og forandringsledelse
- Serviceledelse i offentlig versus privat sektor
- Produktivitet og organisasjonell læring

Pensum

Brown, S. et al: *Service Quality*. Lexington, Mast.: Lexington Books, 1991.
Olaisen, J.: *Information Management*. Oslo: Universitetsforlaget, 1993.

Anbefalt tilleggslitteratur

Lai, Linda og Olaisen, Johan, *The Challenge of Permanent White Work*
Universitetsforlaget, 1994.
Grønroos, C.: *Service Management and Marketing*. Lexington Books, 1990.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, gruppearbeid og presentasjon av utvalgte artikler.

Eksamen

Fagoppgave og presentasjoner.

Eksamenkode: GRA 2303.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Johan Olaisen

GRA 2336 Moderne massekommunikasjonsmedier: Ledelse og organisering

Modern Mass-communication Media:
Management and Organization

Mål med kurset

Kurset belyser de forretningsmuligheter som massekommunikasjonsteknologiene innebærer. Særlig vekt legges på å vise hvordan de nye teknologiene krever nye former for ledelse og organisasjon. Kurset behandler også ulike strategier for offentlig styring av medieutviklingen.

Tematisk oversikt

- Utviklingstrender innen massekommunikasjons-teknologiene (presse, radio, og TV)
- Medieøkonomi og markedskommunikasjon
- Strukturell utvikling: Konsentrasjonstendenser i markedet nasjonalt og internasjonalt
- Offentlig styring av utviklingen: Public Policy
- Effektiviteten av ulike regulatoriske virkemidler
- Kulturell påvirkning, trender mot år 2000

Pensum

Helgesen, T.: *Markedskommunikasjon* 2. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1993. (I utdrag).

Siune, K & Truetzschler, W.: *Dynamics of Media Politics*. London: SAGE Publications, 1992.

Høyer, R.: *Media as Business, Some Norwegian Experiences*. Arbeidsnotat 1991/49. Sandvika: Forskningssenteret, Handelshøyskolen BI, 1991.

Høyer, R. & Tønder, G.: *Sentrale eierstrukturer i mediebransjen i Norge i mars 1992* Oppdragsrapport/Arbeidsnotat 1992/32 Sandvika: Forskningssenteret, Handelshøyskolen BI, 1992.

Høyer, R.: *TV - høyt og lavt*. Arbeidsnotat 1993/17. Sandvika: Forskningssenteret,

Høyer, R.: *Mediepolitisk konsekvensanalyse,- noen aktuelle eksempler*. Arbeidsnotat 1993/18. Sandvika: Forskningssenteret, BI Handelshøyskolen i Oslo 1993.

Kulturdepartementet: *Media i tida*. Stortingsmelding Nr. 32. 1992-93.

Dataverktøy

Brukes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset består av forelesninger samt bedriftsbesøk med forberedte diskusjon er med sentrale aktører i medianæringen.

Eksamen

Fagoppgave.

Eksamenskode: GRA 2336.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Rolf Høyer

Frittstående suppleringskurs

Samlet oversikt

Høst	GRA 5901 Women and Management	GRA 5907 Asia studier		
Vinter	GRA 5902 Business in American Culture		GRA 5910 Le français de la gestion des affaires internationales	GRA 5911 Petroleums-økonomi og administrasjon
Vår	GRA 5903 Mündliche Verhandlungssprache für Industrie und Handel	GRA 5904 Næringslivsetikk	GRA 5912 Moderne økonomisk historie	GRA 5908 Det nye Europa EFs institusjoner og politikk

GRA 5901

Women and Management

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi økt innsikt i holdninger som kvinnelige ledere kan forvente å møte i sin arbeidssituasjon, og å belyse og diskutere holdninger til lederrolle og ansvar som kvinner selv ofte strever med.

Opplegget kan sies å være tverrfaglig, fordi materiale fra både skjønnlitteratur, litteraturvitenskap, språkvitenskap og samfunnskunnskap vil bli anvendt.

Pensum tar for seg kvinners situasjon både i USA, Storbritannia og Norge, noe som kan bidra til en mer sammenlignende og kritisk holdning til deltakernes egen situasjon.

Tematisk oversikt

- «Askepottkomplekset»: Kvinners usikkerhet på egen dyktighet, deres frykt for å mislykkes og derved ta ansvar.
- Holdninger til kvinnelige ledere som man kan forvente å møte i arbeidslivet.
- Stereotype kvinnebilder
- Kjønnsdifferensiert språk
- Kvinnelige lederes situasjon i Norge
- Kvinnelige lederes situasjon i USA
- Kvinnelige lederes situasjon i Storbritannia
- Mulige strategier for å bekjempe stereotype holdninger til kvinner

Pensum

Skjønnlitteratur:

Sundquist, Å. (ed.): *Women and Management* Kompendium. Bærum: BI Forlag 1992.

Plath, S.: *The Bell Jar* London: Faber and Faber 1963.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Blir opplyst under forelesningene.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Forkunnskaper

Siden dette er et kurs på et avansert nivå, bør deltakerne ha tatt eksamen i de obligatoriske engelskkursene. Studenter som har tatt et annet språk, men mener de har tilstrekkelige kunnskaper i engelsk, vil kunne opptas dersom de består en intervjuprøve.

Gjennomføring

Kurset er på 30 timer, og vil foregå på engelsk i form av seminarer med diskusjoner, innlegg og gruppearbeid. Det forutsettes at studentene tar aktivt del i undervisningen. Deltakerantallet er begrenset til 15 studenter.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Engelsk-engelsk ordbok.

Eksamenskode: GRA 5901.01.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Åsebrit Sundquist

GRA 5907

Asia studier

Asian Studies

Målet for kurset

Kurset fokuserer på ett (eller en gruppe av) land som har interesse for norsk næringsliv. Det skal også ta for seg en (eller flere) utvalgte sektorer som skal studeres i detalj. Gjennom forstudier hjemme, besøk i det aktuelle landet, samt utarbeidelse av en rapport skal studenten utvikle sin kunnskap om og forståelse av historiske, kulturelle, politiske, samfunnsøkonomiske, bedriftsøkonomiske og markedsmessige rammebetingelser for norske bedrifter med dette landet og sektoren som arbeidsfelt.

Tematisk oversikt

Land (historie, geografi, kultur, religion, politisk system)
 Naturressurser, infrastruktur, makroøkonomi
 Utenlandske investeringer i landet
 Landet som handelspartner
 Sektor (betydning for landets økonomi, potensial for økonomisk samarbeid med norsk næringsliv)
 Prognoser (konkurransefortrinn, risikofaktorer)

Pensum

Asia Yearbook Far Eastern Economic Review, årets utgave.
 En bok tilknyttet årets aktuelle land/sector(er) og artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Fase 1: Informasjonsmøter januar - april. En-dags seminar, 6 timer, lagt til siste del av vårterminen i 3. klasse.
 Fase 2: Forberedelsesfase mai - august.
 Fase 3: Besøk til regionen august/september – varighet 2-3 uker.
 Forelesninger ved universitet/høyskole i regionen.
 Møter med internasjonalt orienterte institusjoner og bedrifter i regionen.
 Møter med norske datterselskaper.
 Totalt 18 kurstimer.
 Fase 4: Forelesninger ved BI – oktober, 6 kurstimer.
 Fase 5: Utarbeidelse av «minirapport» – fagoppgave - oktober/november.
 Fase 6: Redigering av minirapportene til en publisert «Land/Region/Sektor-rapport» - november - januar, frivillig.
 NB: Utgifter i forbindelse med Fase 3 må dekkes av studenten selv (det kan søkes om ekskursjonsstøtte).

Eksamen

Fagoppgave, se Fase 5 ovenfor, grupper av to studenter.

Eksamenkode: GRA 5907.01

Kontinuasjon

Ved neste gjennomføring av kurset.

Kursansvarlig

Jan Evensmo

GRA 5902

Business in American Culture

Kurset tilbys ikke vinter 1994

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å belyse årsakene til den sentrale stilling som business har i amerikansk tenkemåte og dagligliv og som gir seg utslag i at business ut over en mer vanlig forretningsdimensjon også har en sterk nasjonal dimensjon. Kurset vil på den ene side særlig drøfte amerikansk individualisme og dens negative virkninger på storsamfunnsengasjementet og på den andre side analysere sider av den amerikanske businessideologien med dens sterke vekt på bredt samfunnsengasjement.

Forkunnskaper

Studenter, som vil delta, må enten ha bestått eksamen i engelsk ved Handelshøyskolen BI 1. avdeling, ha tilsvarende eksamen fra andre læresteder eller eventuelt dokumentere tilstrekkelige engelskkunnskaper i intervju med fagansvarlig.

Tematisk oversikt

- Religion og business
- Business som ledd i frigjøringen fra Europa
- Individualisme og samfunnsengasjement i USA
- Politikk og business
- Anti-business og anti-byholdninger
- Business gjennom litteraturen

Pensum

Caplow, T. et.al.: *Middletown Families: Fifty Years of Change and Continuity*. Minneapolis: University of Minnesota Press Paperback 1985.

Cochran, Thomas C.: *Business in American Life. A History*. New York: McGraw-Hill 1974.

Sirevåg, T.: *Beyond Business: A Study in the Cultural Context of American Business*. Kompendium. Sandvika: BI Forlag 1992.

Et utvalg artikler.

Anbefalt tilleggslitteratur

Bellah, R.N. et al: *Habits of the Heart: Individualism and Commitment in American Life*. Oakland, Cal.: University of California Press 1985.

Cawelti, J.G.: *Apostles of the Self-Made Man. Changing Concepts of Success in America*. Paperback. Chicago, Ill.: University of Chicago Press 1988.

Watts, E. S.: *The Businessman in American Literature*. Athens, Ga.: University of Georgia Press 1982.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning. Undervisningen samt gruppearbeid og seminarinnlegg foregår på engelsk og norsk. Det forutsettes aktiv deltakelse fra studentene.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 5902.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Torbjørn Sirevåg

GRA 5910**Le français de la gestion des affaires internationales****French for International Management****Mål med kurset**

I Europa og i Frankrike er det en stor fordel å kunne fransk. I flere land brukes fransk som administrasjonsspråk. Dette kurset tar sikte på å utvikle studentenes evne til å uttrykke seg muntlig såvel i møter og forhandlinger som i uformelle situasjoner.

Ved kursets slutt skal studentene kunne uttrykke seg mer nyansert og på en tilfredsstillende måte i de ovennevnte situasjoner.

Forkunnskaper

Det forutsettes at studentene har gjennomgått 1 avdelings kurs i fransk eller har tilsvarende kunnskaper. Det vil være en fordel om studentene har valgt ett eller flere internasjonalt rettede kurs.

Tematisk oversikt

- 13 cases

Pensum

Usunier, J.-C.: *Management international* 2ème éd. Paris Puf 1990

Anbefalt tilleggslitteratur

Dany, M., Reberlioux, A. og de Renty, J.: *Le français des hommes d'affaires* Paris: Hachette 1975.

Robert: *Micro Robert*. Paris: Robert 1987.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning. Hovedvekten legges på muntlig aktivisering av studentene. Det kreves at studentene har lest stoffet før de møter frem til undervisningen. Det kreves også regelmessig fremmøte. Undervisningen foregår ved debatt i små grupper og i plenum. Hjemmeoppgaver deles også ut.

Eksamen

Muntlig eksamen.

Case til muntlig eksamen deles ut fire dager før eksamen.

Eksamenskode: GRA 5910.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Terje Selmer

GRA 5911

Petroleumsøkonomi og administrasjon

Petroleum Economics and Administration

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi studentene en bred innsikt i petroleumsøkonomiske og -administrative problemstillinger. Kurset vil bli delt i tre hoveddeler:

1. Rammebetingelser for petroleumsvirksomheten i Norge
2. Petroleumsvirksomheten og norsk næringsliv
3. Offentlig styring av petroleumssektoren

Tematisk oversikt

- Rammebetingelser for petroleumsvirksomheten i Norge
 - ressursgrunnlaget og ressursøkonomi
 - petroleumssektorens økonomi
 - internasjonale olje- og gassmarkeder
 - prisdannelsen
- Petroleumsvirksomheten og norsk næringsliv
 - direkte og indirekte virkninger av petroleumsvirksomheten
 - offshoremarkedets kjennetegn – markedsstruktur, leveransetyper, aktørgrupper
 - strategier for å oppnå leveranser til oljevirksomheten
- Offentlig styring av oljesektoren
 - styringsmodeller og virkemidler. Ambisjoner for offentlig styring av petroleumssektoren
 - styringsproblemer innen offentlig sektor, herunder statsselskap som styringsredskap og styringsobjekt
 - styringsproblemer i forholdet mellom Norge og flernasjonale selskaper og andre utenlandske aktører

Pensum

Bromley, S.: *American Hegemony and World Oil*. Cambridge: Polity Press 1991.
 Jones, P. Ellis: *Oil – A Practical Handbook*. Cambridge: Woodhead-Faulkner 1988.
 Welker, A. J.: *The Oil and Gas Book*. Tulsa, Okla: Sci-Data Publishing, 1985.
 Eckhoff, T.: *Statens styringsmuligheter, særlig i ressurs- og miljøspørsmål*. Oslo: Tanum-Norli 1983.
 Reve, T. (red.): *Leveranser til oljevirksomheten: strategi og styring*. Oslo: Universitetsforlaget 1983.
 Spero, J.E.: *The Politics of International Economic Relations*, Ch. 9. Routledge 1992
 Yergin, D.: *The Prize*. N.Y.: Simon and Schuster 1991
 Diverse artikkelstoff.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Lommekalkulator, BP Statistical Review.

Eksamenskode: GRA 5911.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øystein Noreng og Øystein Olsen

GRA 5903

Mündliche Verhandlungssprache für Industrie und Handel

Negotiations for Business in Germany.

Mål med kurset

Studentene skal etter gjennomgått kurs inneha kunnskaper om kommunikasjonsprosesser med utgangspunkt i psykologiske og interkulturelle faktorer. De skal beherske noen forhandlingsteknikker - og strategier, for eksempel spørre-teknikker og argumentasjon.

Forkunnskaper

Solid B-språk eller tysk fra 1. avdeling

Tematisk oversikt

- Språket som kommunikasjonsmiddel
- Forhandlingens forløp
- Kontaktsamtaler
- Telefonatferd
- Forhandlingstrategier og spørreteknikker
- Presentasjon av produkter
- Forhandling om betingelser
- Søknad og intervju

Pensum

Wage, J.: *Psychologie und Technik des Verkaufsgesprächs*. 11. völlig überarb. Aufl. Landsberg am Lech: Verlag moderne Industrie 1991.
Neumann, I.: *Gespräche Industrie und Handel*. Halden 1990.

Anbefalt tilleggslitteratur

Birkenbihl, V.: *Psychologisch richtig verhandeln*. 7. überarb. Aufl. München 1993.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger. Den teoretiske del av kurset gjennomgås ved hjelp av forelesninger og studentforedrag. De praktiske ferdigheter innøves i mindre grupper. Det kreves aktiv deltakelse fra den enkelte student og regelmessig fremmøte fra samtlige deltakere. Deltakerantallet er begrenset til 20. Det foreleses på tysk.

Eksamen

Muntlig eksamen.

Eksamenskode: GRA 5903.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære gjennomgang av kurset.

Kursansvarlig

Jutta Eschenbach

GRA 5904

Næringslivsetikk

Business Ethics

Mål med kurset

Næringslivsetikk (Business Ethics, Wirtschaftsethik/-Unternehmensethik) handler om moralske dilemma i sammenheng med næringsvirksomhet, og hvordan de kan takles av beslutningstagere, ved hjelp av ulike løsningsprinsipper. Kurset skal presentere næringslivsetikk som et filosofisk og samfunnsvitenskapelig fag (som "normativ" og "deskriptiv" etikk). Med dette som utgangspunkt, skal det gis trening i analyse og begrunnet løsning av moralske dilemmaer.

Tematisk oversikt

Normalt kan det være aktuelt å dekke følgende emner:

- Innføring i moralfilosofien: historikk, terminologi, teoriretninger, viktigste problemstillinger, videreførende lesning.
- Næringslivsetikk som forsknings- og undervisningsfag i USA og Europa: Oversikt over status, bøker, retninger.
- Etisk analyse, alternativutredning, utledning, utvikling og anvendelse av vurderingskriterier.
- Samfunnsvitenskapelige innfallsvinkler og empirisk etikkforskning.
- Miljøetikk

Pensum

NMH - artikkelsamling i næringslivsetikk

Anbefalt tilleggslitteratur

Se forøvrig egen bibliografi i NMH-artikkelsamlingen.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og gruppearbeid.

Eksamen

48 timers individuell hjemmeeksamen.

Eksamenskode: GRA 5904.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Johannes Brinkmann, Haavard Koppang

GRA 5908**Moderne økonomisk historie****Modern Economic History****Mål for kurset**

Kurset behandler hovedtrekk ved den økonomiske utvikling i den vestlige verden de siste 200 år. Det legges vekt på de lange linjer og på å belyse viktige endringsfaser. Sentralt i analysen av vekstprosessen står samspillet mellom samfunnsmessige rammebetingelser og aktørene på bedriftsnivå. Kurset skal styrke evnen til å integrere kunnskap fra ulike områder og utdyper temaer som tas opp i GRA 5990 Bedrift og samfunn i historisk perspektiv og historisk metode.

Tematisk oversikt

- Økonomisk vekst i historisk perspektiv.
- Det industrielle gjennombrudd.
- "Big Business" og moderne bedriftsorganisasjon.
- Depresjon og omstilling: 1880-1930-1980.
- Økonomi som styringsinstrument: bedriftene og staten.
- Økonomisk integrasjon. Markedsdannelsen i Europa.

Pensum

Bergh, T. et al: *Norge fra U-Land til I-Land*. Kap. 1,4-7. Oslo: Gyldendal 1983.

Pollard, S. *The Integration of the European Economy since 1815*. London: Allen & Unwin 1981.

Blackford, M. G.. *The Rise of Modern Business in Great Britain, The United States, and Japan*. Chapel Hill, N.C.: The University of North Carolina Press 1988.

Sejersted, F.: *Historisk introduksjon til økonomien*. Ny rev. utgave. Oslo, Cappelen 1985

Evt. utvalg artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Historisk statistikk etter nærmere spesifikasjoner.

Eksamenskode: GRA 5908.01**Kontinuasjon**

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Even Lange

GRA 5912

Det nye Europa: EFs institusjoner og politikk

The New Europe: EC Institution and Politics

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene grundig innsikt i EFs institusjoner, hvordan beslutninger tas, påvirkningsmuligheter, felles politikk på utvalgte områder og hvordan norsk politikk og forvaltning vil endres gjennom EØS/EF medlemskap.

Tematisk oversikt

- Hvordan EFs sentrale institusjoner arbeider for å utforme og gjennomføre EFs politikk, og hvilken rolle interesseorganisasjoner, store firmaer og andre pressgrupper spiller. Her presenteres også hvordan Danmark har organisert sin deltakelse i EFs beslutningsprosess og hvordan beslutningene gjennomføres i landet.
- En del politikkområder hvor EF har engasjert seg og som har spesiell interesse for Norge; energi, miljø, utdanning og den sosiale dimensjon. Et kjernesporsmål er forholdet mellom EFs politikk og nasjonal politikk.
- Norge i forhold til EF og EØS. Hvilke konsekvenser får forskjellige tilknytningsformer for Norge? Sentrale spørsmål er EF og offentlig forvaltning og norske påvirkningsmuligheter i EF.

Pensum

Andersen, S. A. og Eliassen, K. A.: *Det nye Europa*. 2. rev. utg. Oslo: Tano 1993.
Andersen, S. A. og Eliassen, K. A.: *Making European Policies*. London, Sage, 1993.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.
Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: 5912.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Svein S. Andersen
Kjell A. Eliassen

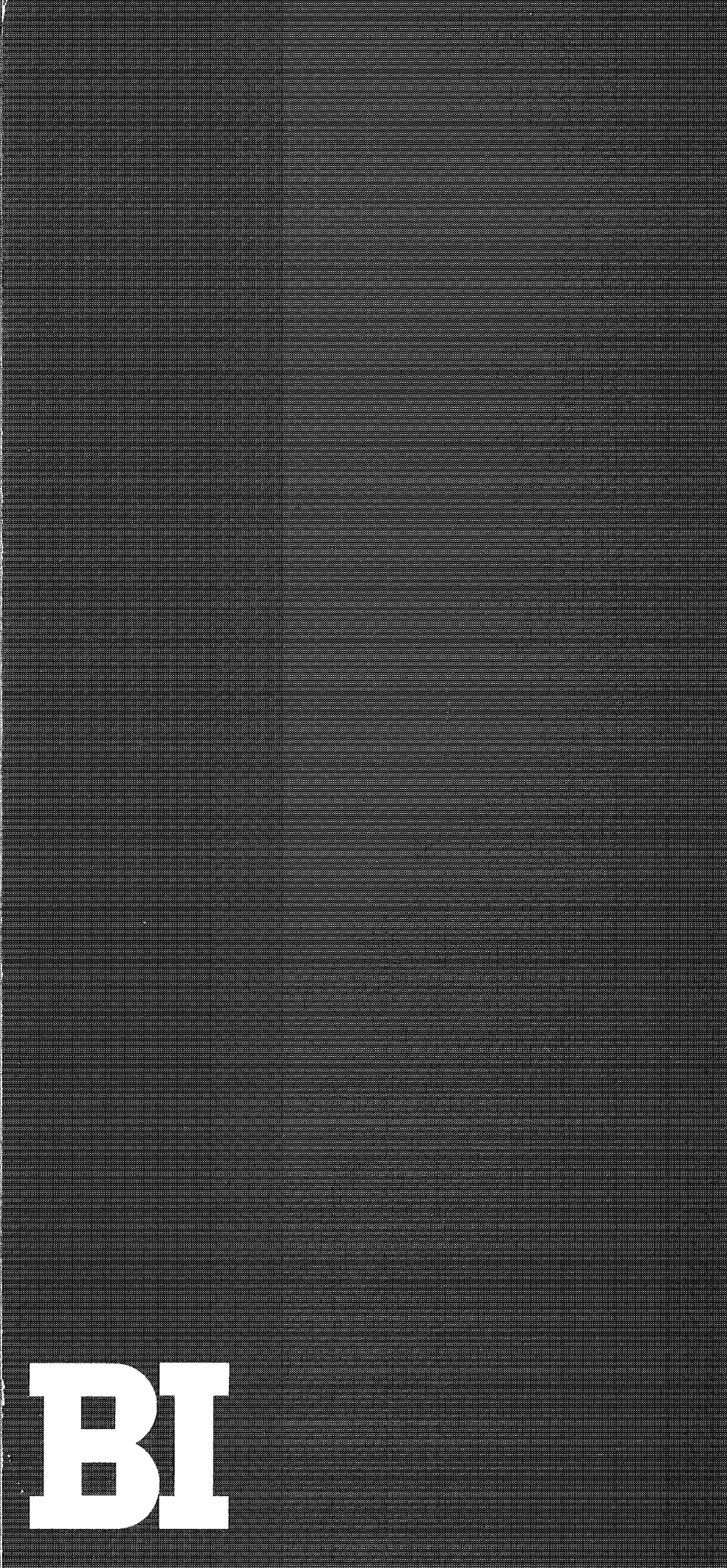
Kursindeks for spesialiseringskursene

Bedriftsutvikling på norsk:		Side
HØST:		
GRA 3101	Bedriftsutvikling I (obl.)	11
GRA 3130	Start av egen virksomhet	12
GRA 3131	Revitalisering av industriell virksomhet	13
VINTER:		
GRA 3102	Bedriftsutvikling II (obl.)	14
GRA 3132	Idéutvikling	15
GRA 3133	Lederen som endringsagent	16
VÅR:		
GRA 3103	Næringsutvikling (obl.)	17
GRA 3134	Applied Strategy for Smaller Firms	18
 Beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon		
HØST:		
GRA 3201	Organisasjon og ledelse av ekspertise (obl.)	21
GRA 3202	Objektorientert systemutvikl. og programmering (obl.)	22
VINTER:		
GRA 2132	Beslutningsatferd (obl.)	54
GRA 2334	Ledelsesinformasjonssystemer	122
VÅR:		
GRA 3230	Gruppestøtteteknologi	23
GRA 3231	Beslutningsstøttesystem	24
 Finans		
HØST:		
GRA 1101	Finansiell teori (obl.)	27
GRA 1131	Finansanalyse	28
GRA 1134	Multinasjonal finansiell ledelse	29
GRA 1135	Økonometri (Econometric Theory and Application)	30
VINTER:		
GRA 1102	Anvendt finansiell teori (obl.)	31
GRA 1132	Finansielle investeringer	32
GRA 1133	Finansiell risikostyring	33
VÅR:		
GRA 1103	Casekurs i finans (obl.)	34
 Internasjonal bedriftsledelse		
HØST:		
GRA 5102	International Management Operations (obl.)	37
GRA 5103	International Marketing Research (obl.)	38
GRA 5131	International Retail Management	39

	Side
VINTER:	
GRA 5104 International Trade and Finance (obl.)	40
GRA 4131 International Business Development	69
VÅR:	
GRA 5130 International Negotiations	41
GRA 5132 Applied Strategy	43
Ledelse og effektivitet	
HØST:	
GRA 2101 Organisasjon og omgivelser (obl.)	47
GRA 2130 Prosjektledelse	49
GRA 2131 Effektivitet i offentlig sektor	50
VINTER:	
GRA 2102 Organisasjonspraksis: Et ledelsesperspektiv (obl.)	51
GRA 2103 Personalledelse og -strategi (obl.)	53
GRA 2132 Beslutningsadferd	54
VÅR:	
GRA 2133 Offentlig og privat sektor	55
Logistikk	
HØST:	
GRA 2301 Strategisk logistikk (obl.)	59
GRA 4101 Markedsanalyse	65
VINTER:	
GRA 2332 Transport og distribusjonsplanlegging (obl.)	60
GRA 2302 Organisasjon i nettverk	119
GRA 4130 Markedsføring på bedriftsvaremarkedet	68
VÅR:	
GRA 2331 Innkjøp og materialforsyning (ob.)	61
GRA 2303 Serviceledelse og kvalitetsstyring	123
Markedsføring	
HØST:	
GRA 4101 Markedsanalyse (obl.)	65
GRA 4102 Kjøpsadferd (obl.)	66
VINTER:	
GRA 4103 Product Strategy and Management	67
GRA 4130 Markedsføring på bedriftsvaremarkedet (obl.)	68
GRA 4131 International Business Development	69
VÅR:	
GRA 4132 Markedskommunikasjon	70
GRA 4134 Ledelse av distribusjonskanaler	71

	Side
Organisasjonspsykologi	
HØST:	
GRA 2201 Samspill og ledelse I (obl.)	75
GRA 2202 Samspill og ledelse II (obl.)	76
VINTER:	
GRA 2203 Psykologiske målinger i individ, gruppe (obl.)	77
GRA 2230 Markedspsykologi	78
GRA 2132 Beslutningsatferd	54
VÅR:	
GRA 2231 Stress, helse og ledelse	79
GRA 2232 Styring og påvirkning gjennom språk	80
Regnskap, skatteplanlegging, økonomistyring	
HØST:	
GRA 1101 Finansiell teori (obl.)	27
GRA 1501 Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning (obl.)	83
GRA 1533 Norske og internasjonale regnskapsprinsipper	85
GRA 1535 Budsjettering og kontroll	86
VINTER:	
GRA 1502 Regnskapsteori (obl.)	87
GRA 1530 Næringsbeskatning m/avgiftsrett	88
GRA 1531 Omorganisering av næringsvirksomhet	89
GRA 1536 Interne styringsdata	91
VÅR:	
GRA 1532 Internasjonal skatteplanlegging	93
GRA 1534 Konsernregnskap og foretaksintegrasjon	94
GRA 1537 Bedriftsmodellering og EDB	95
Samfunnsøkonomi	
HØST:	
GRA 1301 Informasjonsøkonomi (obl.)	99
GRA 1330 Anvendt makroøkonomi	100
GRA 1335 Mikroøkonomisk analyse	102
GRA 1135 Økonometri (Economic Theory Application)	30
VINTER:	
GRA 1302 Konjunkturteori (obl.)	103
GRA 1303 Næringsøkonomisk analyse (obl.).....	104
GRA 1331 Offentlig økonomi II	105
VÅR:	
GRA 1332 Styring og regulering	106
GRA 1333 Penger og valuta	107
GRA 1334 Internasjonal økonomi	108

	Side
Shipping Management	
HØST:	
GRA 4301 Skipsfart I (obl.)	111
GRA 5102 International Management Operations	37
GRA 2130 Prosjektledelse	49
VINTER:	
GRA 4302 Skipsfart II (obl.)	112
GRA 5102 International Negotiations	41
GRA 5911 Petroleumsøkonomi og -administrasjon	131
VÅR:	
GRA 4303 Skipsfart III (obl.)	113
GRA 1334 Internasjonal økonomi	108
Strategisk forretningsutvikling	
HØST:	
GRA 2330 Forretningsstrategi og informasjonsteknologi- innovasjon (obl.)	116
GRA 2335 Virksomhet uten grenser	118
VINTER:	
GRA 2302 Organisasjoner i nettverk (obl.)	119
GRA 2333 Virksomhetsutvikling og strategiske info-systemer	121
GRA 2334 Ledelsesinformasjonssystemer	122
VÅR:	
GRA 2303 Serviceledelse og kvalitetsstyring (obl.)	123
GRA 2336 Moderne massekommunikasjonsmedier: Ledelse og organisering	124
Frittstående suppleringskurs	
HØST:	
GRA 5901 Women and Managment	126
GRA 5907 Asia studier	127
VINTER:	
GRA 5902 Business in American Culture	128
GRA 5910 Le français de la gestion des affaires internationales	130
GRA 5911 Petroleumsøkonomi og -administrasjon	131
VÅR:	
GRA 5903 Mündliche Verhandlungssprache für Industrie und Handel	133
GRA 5904 Næringslivsetikk	134
GRA 5908 Moderne økonomisk historie	135
GRA 5912 Det nye Europa: EFs institusjoner og politikk	136

BI

Kr. 20,-

BI Handelshøyskolen i Oslo
Elias Smiths vei 15
Postboks 580
N-1301 Sandvika
Telefon 67 57 05 00